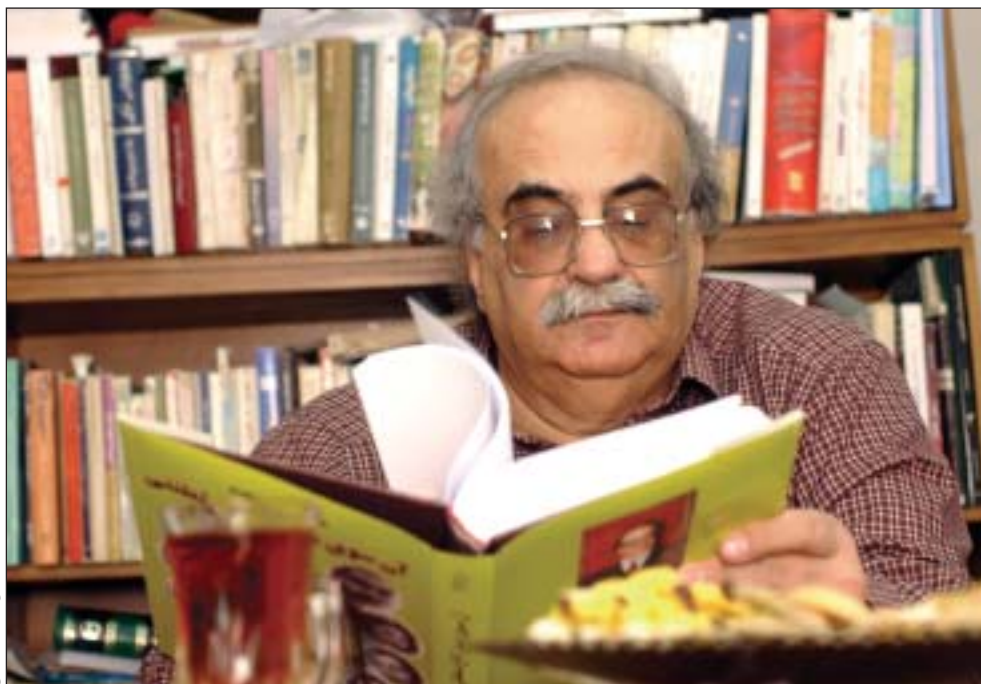

جشنواره شعر فجر در تالار وحدت پایان می یابد

امروز؛ شاعران در صدر اخبار

◆ دبیرخانه جشنواره شعر فجر به شورای شعر وزارت ارشاد تبدیل می شود
◆ اسامی داوران و نامزدهای دریافت جایزه در شماره امروز

بخش داخلی جشنواره شعر فجر در حالی امروز در تالار وحدت به کار خود پایان می دهد که به گفته مسولان، بخش بین المللی این دوره تا اواسط تابستان همچنان ادامه خواهد داشت. در مراسم امروز که با معرفی برگزیدگان سومین دوره همراه خواهد بود، علاوه بر وزیر و جمعی از مدیران ارشد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برخی از شاعران به شعرخوانی خواهند پرداخت. جشنواره شعر فجر، امسال نیز چون دو دوره گذشته، در جوار بارگاه امام هشتم شیعیان(ع) در مشهد، آغاز به کار کرد. این جشنواره که هر سال با عنایتی بیش تر به ظرفیت های ادبی استان های کشور، شعر و ادب شهرستان ها و با توجهی روزافزون به شاعران جوان و نیز، تقدیر و تجلیل از پیشکسوتان حوزه شعر برگزار می شود، در سومین دوره خود نیز ویژه برنامه هایی را در راستای دست یابی به اهداف از پیش تعیین شده در هر یک از این سه راستا، سیاست گذاری کرده است. همچنین، مقرر شده است به منظور معرفی جشنواره شعر فجر به جامعه بین المللی و حضور موثر در این عرصه، ۱۰ شاعر از دیگر کشورها در مراسم اختتامیه حضور داشته باشند. جشنواره سوم شعر فجر تلاش داشته است که با انتخاب داورانی با سلاقی گوناگون، همه سلیقه های شعری کشور را پوشش دهد. سومین دوره جشنواره شعر فجر، در حالی امروز از ساعت ۱۶ در تالار وحدت برگزاری اختتامیه را در کارنامه خود قرار خواهد داد که برگزار کنندگان آن از ۱۰ بهمن، به شکل فعال و همه جانبه در تمامی استان های کشور به داوری، گزینش و معرفی شاعران برتر شهرستان ها همت گمارده اند.

عکس: رضا دشمنی

«تاج های زنانه» در گفت و گو با خسرو معتضد، تاریخ نویس و روزنامه نگار

یک فنجان قهوه در میهمانی تاریخ

«تاج های زنانه» جدیدترین کتاب خسرو معتضد در سه مجلد اخیراً از سوی نشر البرز منتشر شد. نویسنده در این کتاب به شرح زندگی هشت زن قدرت طلب از خاندان پهلوی می پردازد و در خلال آن تاریخ معاصر ایران را در حول و حوش همان دوران روایت می کند. خسرو معتضد علاوه بر کتاب مذکور در حال حاضر کتاب دو جلدی «شاهان در تبعید» را در دست انتشار دارد که به زندگی چهار تن از پادشاهان تبعیدی ایران می پردازد و کتاب دیگر او «خون خاک» نام دارد که در ۱۰ جلد تاریخ صنعت نفت را از زمان پیدایش تا مقطع انقلاب روایت می کند. معتضد نویسنده، مورخ و روزنامه نگاری است که در سال ۱۳۲۱ در تهران متولد شد... ۱۰

کتابخانه

شنبه ۱۰ اسفند ۱۳۸۷
۲ ربیع الاول ۱۴۳۰، ۲۸ فوریه ۲۰۰۹
شماره ۱۷۲، پیاپی ۸۲۳
صفحه ۲۰، تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدram پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۲، طبقه چهارم
تلفن: ۴-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

معرفی کتاب های خارجی نمایشگاه ۲۲

نهمین جلسه شورای سیاست گذاری بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران به ریاست معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد. در این نشست مسایلی چون مذاکره و برگزاری جلسات مشترک با تشکل های فرهنگی ناشران، برنامه های کمیته جنبی و کتاب های خارجی نمایشگاه بیست و دوم مورد بررسی قرار گرفت. وی با بیان مطلب بالا گفت: در این جلسه مقرر شد، تا قبل از پایان سال جاری، در یکی از جلسات شورای سیاست گذاری، نمایندگان تشکل های چهارگانه فرهنگی که در فعالیت های اجرایی همکاری خواهند داشت، حضور به هم رسانند تا ضمن ارائه برنامه های خود، درباره مسایل اجرایی نمایشگاه بحث و گفت و گو کنند. ع

علی اکبر قاضی زاده از «گزارش نگاری» می گوید

روزنامه نگاری از پشت پنجره

اماکن تهیه می شود، می گوید: متأسفانه برخی گزارش های حال حاضر از اطلاعات و آمار بدون هدف انباشته هستند و بعضی دیگر حاوی قطعات ادبیات محور بدون استفاده از اطلاعات مناسب است. قاضی زاده در این باره می افزاید: هر گزارش حاوی سه رکن مشاهده، نقل قول مستقیم و اطلاعات است که نادیده گرفتن هر یک از موارد مذکور می تواند در کاهش کیفیت مطلب موثر باشد. وی با بیان این مطلب که گزارش باید کوتاه و حاوی نقل قول های موثر باشد، ادامه می دهد: علاوه بر موارد مذکور در گزارش نویسی باید از تک گویی و ارائه اطلاعات تک محوری به شدت پرهیز کرد. در نظام نامه های خبری جهان برای تهیه گزارش ها از اظهارات مخالفان و موافقان استفاده می شود و تنها از یک بعد به موضوع پرداخته نمی شود. اساس روزنامه نگاری، تضاد، شگفتی و استدلال است و نباید تنها به ذکر مطالب خشک و سرد اکتفا شود. وی با بیان این که خبر و مصاحبه با همه اهمیتی که در فرآیند کارهای رسانه ای دارند، از روشن کردن نکته های پنهان در مورد یک رویداد، پدیده، فرآیند یا شخصیت ناتوان هستند، می گوید: گزارش به نفع مخاطب وظیفه واکاوی، کشف و ارائه این نکته ها را بر عهده می گیرد. ادامه در صفحه ۱۶

گزارش نگاری یکی از دشوارترین توانایی هایی است که یک خبرنگار می تواند کسب کند. یک خبرنگار هنگامی که قصد دارد گزارشی را تنظیم کند، باید به چند مهارت روزنامه نگاری مسلط باشد؛ اول آنکه خبر را بشناسد و بداند آن را چگونه تنظیم کند. در مرحله بعد باید بداند که چگونه از منابع خبری اطلاعات بیشتری کسب کند و در نهایت باید بتواند در متنی پاکیزه، آنها را گرد هم آورد. علی اکبر قاضی زاده که پیش از این انتشار آثار بسیاری را در عرصه رسانه از او شاهد بودیم، به تازگی کتاب گزارش نگاری را منتشر کرده که نشان دهنده ساختار و شیوه این تکنیک روزنامه نگاری است. وی در مورد اهمیت گزارش نگاری و چرایی نوشتن این کتاب می گوید: فعالیت های رسانه ای از سه مهارت خبر، مصاحبه و گزارش تشکیل شده است که گزارش زنده ترین شیوه ارتباط روزنامه نگاران با مخاطبان است. وی می افزاید: در صورت نبود هر یک از مهارت های مذکور در یک رسانه نوشتاری یا صوتی و تصویری، تنها انتقال اطلاعاتی باقی می ماند که مخاطب از دریافت آنها هیچ سودی نمی برد. این مدرس علوم ارتباطات با بیان این که مهم ترین عاملی که موجب خواندنی شدن یک گزارش می شود، حضور خبرنگاران در صحنه وقوع حوادثی است که گزارش های مورد نظر از این

خانه ای برای داستان نویسان

دکتر محسن پرویز مدتی پیش در مراسم پایانی دومین جشنواره داستان های ایرانی در مشهد مقدس، از تاسیس بنیاد ادبیات داستانی خبر داد و گفت: این بنیاد با همکاری هنرمندان داستان نویس و با مساعدت معاونت فرهنگی به ثبت رسیده است. وی در این مراسم هدف اصلی از تاسیس این بنیاد را زمینه سازی برای معرفی و تشویق هنرمندان داستان نویس در عرصه های داخل و خارج کشور ذکر کرد. برای اطلاع از جزئیات فعالیت این بنیاد با محمود سالاری مدیر عامل این نهاد گفت و گویی انجام داده ایم. سالاری درباره راه اندازی این بنیاد می گوید: طرح راه اندازی چنین بنیادی از سال ها قبل مطرح بوده و بارها تا مرحله راه اندازی هم پیش رفته است به طوری که پیش از این راه اندازی دفتر مطالعات ادبیات داستانی نیز در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مطرح شده بود که تاسیس هم شد اما بنا به دلایلی به فراموشی سپرده و تعطیل شد اما بعداً تصمیم بر آن شد که بنیاد ادبیات داستانی مجدداً فعال شود. ۹

متاسفانه کتابخوانی جز در بین یک عده از اهل علم و اهل تحصیل و کسانی که به طور قهری با کتاب سروکار دارند، یک کار رایج و روزمره به حساب نمی آید؛ در حالی که کتابخوانی باید مثل خوردن و خوابیدن و سایر کارهای روزانه، در زندگی مردم وارد شود.

کتاب نباید به یک عده از افراد جامعه ما مخصوص بماند؛ کما این که در گذشته این طور بوده است که یک عده کتابخوان و اهل کتاب و اهل مراجعه به کتاب بودند؛ اکثریت هم دور از کتاب و فارغ از کتاب است. این درست نیست. امروز البته وضع بهتر شده است، انسان می تواند این را حس کند.

بیانات رهبر معظم انقلاب پس از بازدید از هفتمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۷۳/۲/۲۰

انتشار فصلنامه تخصصی «نامه دولت اسلامی»

«نامه دولت اسلامی» فصلنامه تخصصی در حوزه فرهنگ و سیاست از سوی مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری منتشر شد. موضوع اصلی این شماره از این فصلنامه ویژه دولت اسلامی و توسعه اسلامی - ایرانی است و از عناوین منتشر شده در آن می توان به «ایران و جهان جدید ما بعد سوسیالیسم و لیبرالیسم»، «ملازمه عدالت و توسعه یافتگی در ایران»، «حکمت، گوهر گمشده دنیای مدرن»، «انرژی هسته ای و توسعه پایدار»، «توسعه در محاق دخالت بیگانگان» و... اشاره کرد.

در پیش گفتار این فصلنامه که به قلم مجتبی زارعی، رئیس مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری نگاشته شده به مباحثی چون «دروغ بزرگ کاپیتالیسم»، «جهان حکمت متعالیه» و... همچنین تاملاتی در تحولات کنونی آمریکا و جهان با تاکید بر نقش اندیشمندان اسلام و ایران در پاسخ به پرسش های پانزده گانه دکتر محمود احمدی نژاد توجه شده است.

در بخش نقد و نظر و در مقاله ای با عنوان «تراز نظریه انقلاب ها در ترازوی نقد» از محمدمهدی شیرمحمدی آمده است: «مهندسی فرهنگ و مطالعات فرهنگی در هر کشوری با توجه به قوانین حاکم و شرایط خاص آن کشور بر عهده گروه ها، سازمان ها یا افراد خاصی قرار داده می شود و در کشور ایران مهندسی فرهنگ از سوی مقام معظم رهبری بر عهده شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار گرفته است.»

از نکات قابل توجه این فصلنامه، انتشار نقد و نظر، ترجمه، گفت و گو و در پایان معرفی کتاب است که در این بخش دو کتاب «نهضت ملی هسته ای» به قلم کاظم غریب آبادی و «حکمت و دیالکتیک» نوشته مجتبی زارعی معرفی شده است؛ کتابی که چندی پیش در کتاب هفته هم مورد توجه و معرفی قرار گرفت.

فصلنامه «دولت اسلامی» از سوی مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری با قیمت دو هزار تومان منتشر شده است.

زبان شعر، پیام انقلاب را به گوش جهان می رساند

دکتر محسن پرویز در این باره گفت: در حوزه شعر، گام اول، دائمی کردن دبیرخانه جشنواره شعر فجر بود که خوشبختانه انجام شد بنابراین ما در گام اول، دبیرخانه شعر فجر را به صورت دائمی و فعال داریم و در قدم های بعدی باید تشکل فراگیری در حوزه شعر ایجاد کنیم که همه شاعران را تحت پوشش قرار دهد.

رئیس شورای سیاستگذاری سومین جشنواره بین المللی شعر فجر افزود: دبیرخانه دائمی جشنواره شعر فجر از این پس فعالیت های مربوط به حوزه شعر در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را با همکاری مؤسسات غیر دولتی که با وزارتخانه همکاری دارند، برعهده می گیرد.

دکتر پرویز تصریح کرد: این در حالی است که پیش از این در حوزه شعر هیچ متولی خاصی در وزارتخانه نداشتیم و فقط شورایی برای تصویب اشعار و ترانه ها در معاونت هنری وجود داشت که آن هم به صورت مطلق ارتباطی به حوزه شعر پیدا نمی کرد.

گفت: حقیقتا انقلاب و پیام آن به خوبی و به وسعت منتقل شده و بر بستر دل ها قرار گرفته است. شاعران انقلاب تاکنون قدم های بزرگی برای بازتاب آرمان های امام (ره) و انقلاب اسلامی برداشته اند و این انقلاب بزرگ، بخشی از توسعه خود را مدیون شعر شاعران به ویژه شاعران نسل جدید انقلاب اسلامی است.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به بخش بین المللی جشنواره شعر فجر نیز گفت: لازم است بعد داخلی و خارجی جشنواره را بیشتر توسعه دهیم و در بخش خارجی با اعلان فراخوان، شاعرانی را که در بیرون از مرزهای ما هستند و از غنای شعر فارسی برخوردارند، شناسایی و معرفی کنیم.

تبدیل دبیرخانه جشنواره به شورای شعر
در عین حال معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز از تبدیل دبیرخانه جشنواره شعر فجر به شورای شعر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خبر داد و این دبیرخانه را عهده دار فعالیت های مربوط به حوزه شعر در این وزارتخانه دانست.

به گفته وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، شاعران انقلاب تاکنون قدم های بزرگی برای معرفی آرمان های امام (ره) و انقلاب اسلامی در جهان برداشته اند و این انقلاب بزرگ، بخشی از توسعه خود را مدیون شاعران به ویژه شاعران نسل جدید انقلاب اسلامی است. از این رو برای تقویت جشنواره شعر فجر باید حرکتی به سوی کمال داشته باشیم.

محمدحسین صفارهرندی که در آستانه اختتامیه سومین جشنواره بین المللی شعر فجر سخن می گفت، افزود: جای خالی جشنواره شعر فجر در کنار سایر جشنواره ها همواره احساس می شد و من امروز خدا را شاکرم که توفیق پر کردن این خلأ از سوی دوستان و همکاران در این مدت فراهم شد و در حقیقت مهم تر از همه خود اهالی شعرند که از این جشنواره حمایت کرده و طی سه سال آن را چنان پیش بردند که به خوبی توانست جای خود را در میان جشنواره های دیگر باز کند.

وی با بیان این که تاکنون پیام انقلاب اسلامی از طریق معبرهای مختلف به گوش جهانیان رسیده

مدیرعامل خانه کتاب عنوان کرد

ارزانی کتاب، سد راه توزیع مناسب

مدیرعامل خانه کتاب معتقد است ارزانی کتاب در کشور مانع توزیع مناسب این کالای فرهنگی میان مردم می شود.

علی شجاعی صائین که با مهر گفت و گو می کرد افزود: سازوکار توزیع کتاب توسعه لازم را پیدا نکرده است و نویسنده پس از انتشار اثرش خبری از نشانی فروش آن ندارد تا بتواند کتاب را تهیه کند؛ چه برسد به مخاطبان که هیچ اطلاعی درباره انتشار کتاب ندارند.

مدیرعامل خانه کتاب یکی دیگر از مشکلات شبکه توزیع کتاب را ارزان بودن قیمت کتاب در کشور خواند و گفت: ارزان بودن کتاب موجب می شود توزیع کننده رقبتهای چندانی برای کارش نداشته باشد، چراکه تنها ۲۰ درصد از سود فروش کتاب به توزیع کننده می رسد بنابراین توزیع کنندگان رغبتی به توزیع این کتاب ها ندارند.

علی شجاعی صائین در عین حال می گوید: صنعت نشر کشور بعد از پیروزی انقلاب اسلامی تحولات مثبتی داشت که البته گاهی این تحولات پیامدهای منفی نیز به دنبال داشته است.

وی افزود: با پیروزی انقلاب اسلامی افراد زیادی تحت تاثیر آزادی به وجود آمده اقدام به تالیف کتاب کردند و همین امر اگرچه موجب پیشرفت شد اما زمینه را برای انتشار آثار نه چندان قوی فراهم کرد.

مدیرعامل خانه کتاب با بیان این که باید ضوابطی برای جلوگیری از انتشار آثار ضعیف ایجاد شود، تصریح کرد: آثار ضعیفی که منتشر می شود در پایین آمدن شمارگان تاثیر زیادی دارد اما اگر تعداد محدودی کتاب با کیفیتی بالا منتشر شود موجب افزایش تقاضا برای خرید کتاب می شود.

وی در ادامه گفت: اطلاع رسانی در حوزه کتاب نیز ضعیف است و نویسندگان امکان ارتباط با ناشران را ندارند. برای فعال شدن صنعت نشر کشور ناشران باید تعامل گسترده ای با نویسندگان و مخاطبان برقرار کنند و این تعامل به شناخت نیازهای جامعه کمک فراوانی می کند.

شجاعی صائین در پایان با بیان این که بسترسازی برای گردش مالی مطلوب تر سرمایه ها در صنعت نشر از جمله راهکارهای افزایش شمارگان کتاب در کشور است، تاکید کرد: اگر گردش مالی در صنعت نشر روان تر باشد، ناشران سود بیشتری به دست می آورند و می توانند بخشی از سود را برای آگهی و تبلیغات هزینه کنند و طبیعی است که سرمایه گذاری در این بخش منجر به فروش بیشتر و افزایش شمارگان می شود.

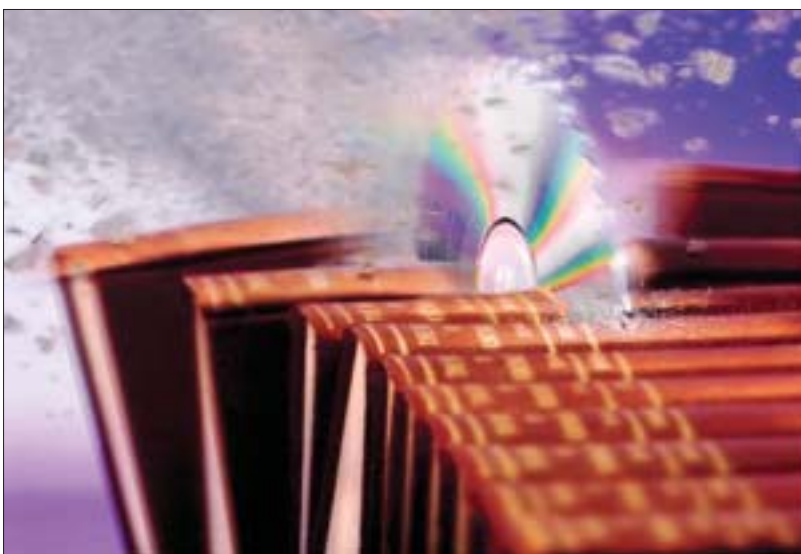
معرفی برگزیدگان کتاب فصل پاییز؛ ۱۹ اسفند

برگزیدگان هفتمین دوره جایزه کتاب فصل ۱۹ اسفند ماه در تالار اندیشه حوزه هنری جوایزشان را از دست معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دریافت می کنند.

در این دوره نزدیک به ۵۰۰ نفر از صاحب نظران در حدود ۶۰ گروه داوری دبیرخانه جایزه همکاری کرده اند و نزدیک به دوهزار کتاب منتشر شده در فصل پاییز را مورد ارزیابی قرار داده اند. علاوه بر نویسندگان، مترجمان، مولفان و شاعران برگزیده و شایسته تقدیر، تقدیر از ناشران مانند دوره قبل در دستور کار جایزه کتاب فصل قرار گرفته است. به گزارش فارس مراسم پایانی این جایزه با حضور معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمعی از نویسندگان، شاعران و پژوهشگران از ساعت ۱۶ تا ۱۸ دوشنبه ۱۹ اسفند ماه در تالار اندیشه حوزه هنری برگزار می شود.

راهکارهای توسعه کتاب دیجیتال

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برنامه‌های این معاونت برای توسعه کتاب‌های دیجیتال را تشریح کرد.

دکتر محسن پرویز در این باره گفت: باید بتوانیم نسخه دیجیتال یک اثر را بخریم و با پرداخت حق ناشر و مولف، اثر را در یک پایگاه عمومی قرار دهیم تا افراد بتوانند از آن استفاده کنند.

معاون فرهنگی وزیر ارشاد در عین حال با بیان این که این گونه مسائل نیاز به زیرساخت دارد، افزود: برای مثال دو سال پیش نهاد کتابخانه‌ها، اولین کتابخانه دیجیتال راه‌اندازی کرد، اما پس از آن کار آنچنان که باید تداوم پیدا نکرد و در واقع آن مرکز به خوبی گسترش نیافت.

وی ادامه داد: با این همه برای آغاز چنین فعالیتی ما باید حقوق مولفان و مترجمان را پیش بینی کنیم من در آن زمان به همکاران نوشتم که پیش بینی‌های لازم در این زمینه انجام شود تا به یک راهکار قانونی در این زمینه برسیم.

معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گفت: این مسئله طبیعتاً قیمت کتاب‌ها را به شدت پایین می‌آورد. این برنامه از کارهایی است که ما هم فکر می‌کنیم باید انجام دهیم البته اگر ما هم نخواهیم کاری در این زمینه انجام دهیم، ناخودآگاه در طول زمان چنین کاری شکل خواهد گرفت. به بیانی دیگر زیرساخت‌های این کار دشوار است اما از نظر روتینایی کار پیچیده و سختی نیست. دکتر پرویز در بخشی دیگر از سخنانش با بیان این که عده‌ای در خارج از کشور با کتاب‌هایشان به دنبال تحریف تاریخ انقلاب هستند گفت: بسیاری از کسانی که این گونه کتاب‌ها را می‌نویسند از عوامل سرکوب مردم بوده‌اند و با پیروزی انقلاب اسلامی از ایران متواری شده‌اند.

وی اضافه کرد: اکنون پس از گذشت سی سال از پیروزی انقلاب اسلامی، این گروه به نوعی به تطهیر چهره رژیم گذشته و خودشان پرداخته‌اند و به نظر می‌رسد ما آنچنان که باید در این زمینه کار نکرده‌ایم و اجازه داده‌ایم که ذهن‌ها خالی بماند تا عده‌ای با تحریف تاریخ از این مسئله سوء استفاده کنند.

معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با

بیان این که بسیاری از این کتاب‌ها در ایران هم منتشر شده است، گفت: بعضی از آنها به زبان فارسی و بعضی هم به صورت ترجمه از انگلیسی منتشر شده‌اند، مثل "خاطرات شعبان بی‌مخ" که اصلاً از نام او هم مشخص است که چه بر او گذشته است.

وی خاطر نشان کرد: او در این کتاب سعی کرده خود را تطهیر کند و این لقب را هم به ماجرای دیگری منسوب کرده است، حتی چنین شخص لمپنی هم سعی می‌کند به تهدید انقلاب بپردازد.

دکتر پرویز اضافه کرد: ما در این زمینه تحلیل درستی از عوامل رژیم سابق ارائه نکرده‌ایم البته خوب بود اگر یک نهاد بی‌طرف و نه کسانی با نگاه جانبدارانه و بهره‌مند از مواهب رژیم گذشته با این گونه افراد گفت‌وگو می‌کرد، مثل مجموعه خاطرات فردوست که در آن کسی که با او مصاحبه کرده، هم به مسائل مسلط بوده و هم در جهتی همسو با مردم و انقلاب گام برداشته است.

معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در عین حال با اشاره به این که گفت‌وگو با این عوامل مشروط به این که وارد تحریفات نشوند، ایرادی

ندارد گفت: ما متأسفانه حتی در این زمینه کاری درباره تجزیه و تحلیل نقاط انحرافی انجام نداده‌ایم تا آنها را در اختیار مردم بگذاریم. من شخصاً بعضی از این کتاب‌ها را مطالعه کرده‌ام و در آنها می‌بینم که از دوران رژیم سابق کعبه آملی ساخته‌اند که بسیار عجیب است.

دکتر پرویز تأکید کرد: برای مثال در رژیم گذشته سوپاپ اطمینانی برای مسئله سانسور و محدودیت‌های آزادی گذاشته بودند به این صورت که عده‌ای روشنفکر بی‌خاصیت که خود مواجب‌گیر رژیم بودند، در سال ۵۵ یا ۵۶ نشستند با حضور نخست‌وزیر وقت برگزار کردند که در آن در مورد محدودیت‌های نشر صحبت کنند. اکنون یکی از تعزیه‌گردان‌های آن ماجرا کتاب چاپ می‌کند که در رژیم گذشته چنین اتفاقاتی می‌افتاد.

وی ادامه داد: در رژیم گذشته این ظاهر سازی صورت می‌گرفت اما چند قدم آن سوتر آدم‌هایی به جرم خواندن کتاب و نه نوشتن آن در زندان بودند. این دو مسئله با هم سازگار نیست و کاملاً مشخص است که یک صحنه سازی و اتفاق ظاهری است.

و نوجوان، اسدالله اسحاقی، حسین تولایی، الهام حسینی زاده، لیلیا خیامی، مریم زندی، ابراهیم قیله آرباطان، حامد محقق، مریم هاشم پور و بدرالملوک یگانه نیز به عنوان راه‌یافتگان به مرحله نهایی سومین جشنواره شعر فجر انتخاب شدند.

و تجلیل از شاعران پیشکسوت را اعلام کرده بود. به گزارش ستاد خبری سومین دوره جشنواره بین‌المللی شعر فجر در بخش شعر کلاسیک، مرتضی کاخی، ساعد باقری، محمدرضا ترکی، حسین آهی و قربان ویلی اشعار را بررسی کرده‌اند.

همچنین در بخش شعر سپید، مفتون امینی، محمداقبر کلاهی اهری، مصطفی علیپور، محمدرضا عبدالملکیان و رضا صفریان داوری آثار برعهده داشتند. در عین حال در بخش شعر کودک و نوجوان هم مصطفی رحماندوست، افشین علاء، بیوک ملکی، شکوه قاسم‌نیا و بابک نیک طلب آثار داوری کرده‌اند. شایان ذکر است در بخش تجلیل از شاعران پیشکسوت نیز علی معلم دامغانی، سیدعلی موسوی گرمارودی، مرتضی امیری اسفندقه، مشفق کاشانی و فاضل نظری، آثار این بخش را برای معرفی چهره‌های متعهد و انقلابی مورد بازخوانی قرار داده‌اند.

ساخت کتابخانه‌های جدید با استاندارد جهانی

سیزدهمین گردهمایی مدیران کل کتابخانه‌های عمومی کشور هفته گذشته در اهواز برگزار شد. در این همایش، چشم‌انداز کتابخانه‌ها تا پایان برنامه پنجم توسعه و نیز سند نهایی جایگاه کتابخانه‌های ایران در سال ۱۴۰۴ بررسی شد. در این نشست همچنین مدیران نهاد کتابخانه‌های عمومی بر ساخت کتابخانه‌هایی براساس استاندارد جهانی با رعایت اصول بومی سازی تأکید کردند. دبیر کل نهاد کتابخانه‌ها در این نشست به تدوین سند چشم‌انداز کتابخانه‌ها در سال ۱۴۰۴ اشاره کرد و گفت: بر این اساس، کتابخانه‌های کشور در سال ۱۴۰۴ با حفظ جایگاه اول در منطقه در زمره ۱۵ کشور برتر جهان از نظر سرانه فضا، عضو، منابع و امانت کتابخانه‌ای خواهند بود.

منصور واعظی در ادامه به تبیین بندهای اصلی این سند پرداخت و گفت: بر اساس بندهای ۱۱گانه این سند، کتابخانه‌های ایران در سال ۱۴۰۴، ارتقا دهنده آگاهی عمومی از طریق دسترسی سریع، آسان و عادلانه به منابع اطلاعاتی مورد نیاز و در خدمت آموزش مادام‌العمر افراد جامعه از طریق تعامل با نهادهای آموزشی و مرکزی برای یادگیری، رشد مهارت و نیز ارتقای تعامل فکری و علمی در راستای تولید علم، جذاب، هدایت‌کننده اوقات فراغت و توسعه دهنده کتابخوانی خواهند بود.

به گفته وی تقویت مؤلفه‌های هویت ملی ایرانیان، حفظ ارزش‌های دینی و فرهنگی در برابر از خود بیگانگی فرهنگی و گسست نسل‌ها، از دیگر عملکردهای کتابخانه‌ها در چشم‌انداز توسعه پیش‌بینی شده است.

برخورد با چاپخانه‌های بدون مجوز

به گفته مدیر کل دفتر امور چاپ و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، این وزارتخانه با چاپخانه‌های بدون مجوز برخورد خواهد کرد. جلال ذکایی در این باره گفت: این دفتر بر اساس برنامه ریزی‌های معمول خود تخلفات چاپخانه‌ها و شکایات مختلف در این زمینه را به صورت جدی پیگیری خواهد کرد و در حال حاضر، بازرسی از واحدهای چاپی در تهران از سوی دفتر امور چاپ و در سایر شهرها از سوی اداره‌های کل استان‌ها به صورت ماهانه و منظم ادامه دارد. وی با اشاره به لغو مجوز تعدادی واحد لیتوگرافی نیز گفت: این واحدها بدون مجوز و در محیطی غیراستاندارد فعالیت می‌کردند و مامجبور به پلمب آنها شدیم.

به جای سالنامه این کتاب را هدیه بدهیم

زودآموز انگلیسی کلمه

سریع‌ترین دوره خودآموز زبان انگلیسی
به عنوان زبان خارجی (E.F.L.)

تألیف: **ساندرا استیونز**
کارشناس کمبریج در آموزش زبان انگلیسی
به عنوان زبان خارجی (E.F.L.)

تستار بولف، بیسملرک والسیلو، مشاور زبانی، جلد ششم
ترجمه: **آویشا اشرف الکتایی**

هدف:

- یادگیری انگلیسی برای موقعیت‌های روزمره
- برقراری آسان ارتباط
- پیشرفت سریع بدون نیاز به معلم

حدأقل تلاش - حدأكثر نتیجه

ایران - تهران - صندوق پستی ۳۹۶ - ۱۳۱۶۵
موسسه نشر کلمه - تلفن و دورنگار: ۶۶۲۰۸۶۰۴
بها: ۷۵۰۰ تومان به همراه یک لوح فشرده
همراه با تحقیقت ویژه

نامزدهای جشنواره شعر فجر

همزمان با اعلام اسامی داوران بخش نهایی مشخص شدند

اسامی نفرات راه یافته به مرحله نهایی سومین جشنواره بین‌المللی شعر فجر در سه بخش سنتی، نیمایی، و کودک و نوجوان اعلام شد. این اقدام در حالی صورت گرفت که پیش از این دبیرخانه جشنواره، اسامی داوران نهایی را نیز اعلام کرده بود.

بنا بر این گزارش در بخش شعر سنتی مرتضی آخرتی، علیرضا بدیع، سیدحمید برقی، مهدی پرویز، حسین جنتی، مهدی جهاندار، حامد حسین خانی، شیرین خسروی، ریحانه رسول زاده، حمیده رضایی، سولماز

سبزی، سید وحید سمغانی، محمدمهدی سیار، رضا شیبانی اصل، مهدی شهابی، محمدرضا شاهمردادی، پانته آصفیایی بروجنی، سید ابوالفضل صمدی، محسن عابدی جزئی، رضا عابدین زاده، حامد عسگری، مهدی فرجی، هادی فردوسی، مهدی مظاهری و نوشین نامداری به بخش نهایی سومین جشنواره شعر فجر راه یافتند.

در عین حال در بخش شعر آزاد و نیمایی نیز امیر آخوندی، ابراهیم اکبری دیزگاه، فاطمه بیرنوند، سیدمحمدامین جعفری حسینی، سعیده جوادزاده، مقداد جهانگیری، امید خسروی، محسن رزوان، مجید سعیدآبادی فرحانی، شهره شجیعی، مریم صفیایی، حسین طبسی، سینا علیمحمدی، لیلیا کر دیچه، هاشم کرونی، صفیه کوهی، شجاع گل ملایری، علیرضا لبش، عارفه لک، حبیب محمدزاده، محسن مکتبی و طیبه نیکو به بخش نهایی سومین جشنواره شعر فجر راه یافتند. همچنین بنابر اعلام دبیرخانه سومین جشنواره شعر فجر، در بخش کودک

کتاب بررسی رسم الخط عثمان طه زیر نظر آیت الله العظمی مکارم شیرازی از سوی انتشارات امام علی بن ابی طالب به زبان فارسی و عربی منتشر شد.

نویسنده در این کتاب به سراغ مشهورترین رسم الخطی که امروزه در دست مسلمانان است، رفته و اشکالات وارد بر خط عثمان طه را در کتابت قرآن مورد بررسی قرار داده است.

در بخشی از مقدمه این کتاب آمده است: «با بررسی سیر تکاملی کتابت قرآن از صدر اسلام تا به امروز چنین به دست می آید که هرگز رسم الخط و ضبط کتابت قرآن کریم توفیقی و الزامی به شکل خاص نبوده است و بهترین دلیل بر این مدعا اضافه شدن نقطه و علامات فراوان املائی است که قطعاً در عصر نزول وجود نداشته است و در کتابت آن روز عرب نوشته نمی شد، ولی بعدها برای آن که غیر عرب ها بتوانند راحت قرآن را بخوانند در کتابت قرآن آورده شد.»

این کتاب در ۵۵ صفحه در قطع رقعی و شمارگان ۲ هزار نسخه منتشر شده است.

نامزدهای رمان نوجوان جایزه شهید غنی پور

حمیدرضا شاه آبادی، هوشنگ مرادی کرمانی، جمشید خانیان و یوسف خوش کلام به عنوان نامزدهای بخش بهترین رمان نوجوان در هشتمین جایزه شهید حبیب غنی پور معرفی شدند.

علیرضا متولی، خسرو باباخانی و طاهره اید که داوری آثار رسیده به این جایزه را در بخش نوجوان بر عهده داشتند، کتاب های «پلو خورش» نوشته هوشنگ مرادی کرمانی، «لالایی برای دختر مرده» تألیف حمیدرضا شاه آبادی، «ناهی» نوشته جمشید خانیان و «بیوک آقا» نوشته یوسف خوش کلام را به عنوان نامزدهای دریافت جوایز برتر معرفی کردند. هشتمین دوره جایزه ادبی شهید حبیب غنی پور دوازدهم اسفند در مسجد نور واقع در میدان جهاد برگزار می شود.

همچنین احمد بیگدلی، محمدرضا پایرامی و فرخنده حق شناس که داوری آثار داستانی و رمان رسیده به هشتمین دوره از این جایزه را در دو بخش بزرگسال با موضوع آزاد و دفاع مقدس بر عهده داشتند، رمان های «قربانی باد موافق» نوشته محمد طلوعی، «مفید آقا» تألیف مرتضی کربلایی لو، «قاعده بازی» کاری از فیروز زنوزی جلالی، «آنجنم مخفی» نوشته احمد شاکری و «کافه پیانو» نوشته فرهاد جعفری را نامزدهای دریافت جوایز برتر رمان با موضوع آزاد منتشر شده در سال ۸۶ معرفی کردند.

این داوران کتاب های آناهوومی خندد نوشته اکبر صحرايي، گوساله سرگردان نوشته مجید قیصری، «باران جنوب» نوشته علی الله سلیمی، «برخیز ای بخت خفته» نوشته اصغر استاد حسن معمار، «می خواهم یک نامه کوتاه بنویسم» نوشته شهریار عباسی و «ما از دو کوه آمده ایم» این جا «غریبیم» نوشته مجید پورولی کلشتری را هم به عنوان نامزدهای بخش رمان با موضوع دفاع مقدس برگزیدند.

کتابخانه ها؛ محل تقویت بنیه فرهنگی

دارای کتابخانه های زیادی است که با همت بلند مردم، عملیات احداث آنها آغاز شده است. گفتنی است فرهنگسرا و کتابخانه کوثر آدریان با زیربنای ۲۴۰۰ متر و زمینی به مساحت هزار متر مربع شامل دو سالن مطالعه، مخزن کتابخانه و کلاس های آموزشی با هزینه ای بالغ بر سیصد میلیون تومان هفته گذشته از سوی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی باحضور استاندار و مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان اصفهان و جمعی از مسئولان شهرستان خمینی شهر افتتاح شد.

با فرهنگ غنی برای جامعه تربیت کرد. وی اظهار داشت: قدم اصلی انجام این امور فرهنگی، استفاده درست و صحیح از مکان های فرهنگی است که امیدواریم با تجهیز این کتابخانه به کتاب های به روز، منابع خوبی در اختیار مطالعه کنندگان قرار گیرد. در ادامه این مراسم فرماندار خمینی شهر گفت: امروز با تلاش شبانه روزی مردم، خیرین و مسئولان، این کتابخانه تکمیل و به بهره برداری رسید. اکبر شریفیان پور افزود: شهرستان خمینی شهر

به گفته وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، مکان های فرهنگی و کتابخانه ها محل فرهنگ آموزی و تقویت بنیه فرهنگی است و در این اماکن می توان نوجوانان و جوانان را با فرهنگ غنی برای جامعه تربیت کرد. محمد حسین صفار هرندی که در آیین افتتاح فرهنگسرا و کتابخانه کوثر آدریان سخن می گفت با اشاره به این که مردم شهرستان خمینی شهر در انتخاب نام شهر خودشان هنرمندی به خرج داده اند، افزود: مردم این شهرستان نام محلی که رژیم ستمشاهی گذشته برایشان انتخاب کرده بود را به خمینی شهر تبدیل کردند که این حرکت برای آنها یک پیشینه اعتقادی محسوب می شود.

وی افزود: دفاع از نظام هدایت شده از سوی امام خمینی (ره) چیزی بود که مردم این شهر به خوبی با آن ارتباط برقرار کردند و مردم فهیم می دانند که تنها با دانایی نمی توانند خودشان را حفظ کنند و اگر پیوندشان با معرفت منقطع باشد، نمی توانند موفقیتی کسب کنند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به سخنان مقام معظم رهبری که اخیراً فرموده بودند اگر کسی اقتدار را جست و جو کند باید بداند که معبر و راه آن فرهنگ است، افزود: فرهنگ در همه ابعاد تدارک کننده انسان هایی است که در ایام جوانی اتفاقاتی را از خودشان بروز می دهند که همه را شگفت زده می کند.

سفارهرندی افزود: مکان های فرهنگی و کتابخانه ها محل فرهنگ آموزی و تقویت بنیه فرهنگی است و در این اماکن می توان نوجوانان و جوانان را

«تاریخ تحلیلی علم ارتباطات» چالش متقدان در مرزبندی جامعه شناسی و ارتباطات

نشست نقد و بررسی کتاب «تاریخ تحلیلی علم ارتباطات» اثر اورت میچل راجرز هفته گذشته با حضور دکتر باقر ساروخانی، دکتر علی محمدی، دکتر رضا فاضل و دکتر غلامرضا آذری (مترجم کتاب) در سرای اهل قلم برگزار شد. در ابتدای این نشست دکتر ساروخانی با اشاره به این که بحث کتاب، بحث تاریخ تحلیلی است، گفت: تاریخ مخزن تجربیات بشر است و در تاریخ تحلیلی باید تشریح شود که چرا و چگونه یک اتفاق رخ داده است. ساروخانی با اشاره به ویژگی های این کتاب افزود: بیان تاریخ تحلیلی، آنتولوژی بودن (ذکر نام تمام استادان صاحب مکتب و اندیشه علم ارتباطات)، بررسی دانش ارتباطات به عنوان بستری از سایر دانش ها و بحث های روان شناسی، مکاتب و جامعه شناسی از جمله این ویژگی هاست همچنین نثر کتاب و امانتی که مترجم در قبال نویسنده رعایت کرده است را می توان از دیگر ویژگی های این اثر برشمرد. در ادامه این نشست، دکتر علی محمدی با اشاره به مهم ترین مشکل این کتاب که مکاتب علوم اجتماعی را در مبحث علوم ارتباطات آورده است، اظهار داشت: علم ارتباطات از علوم اجتماعی مجزا و وابسته به آن است و تئوری های علم ارتباطات، قائم به ذات نبوده و برگرفته از علوم اجتماعی و روان شناسی هستند. محمدی اظهار داشت: مشکل دیگر این اثر، صرفه جویی ناشر در ذکر اسامی به لاتین است، در حالی که انجام این کار برای تلفظ صحیح نام ها بسیار ضروری است. سپس دکتر رضا فاضل نیز با بیان این که بخش اعظم این کتاب، جامعه شناسی

است، اظهار داشت: در این کتاب درباره هریک از اندیشمندان تنها به بیان شرح حال آنها اکتفا شده و از اندیشه های آنها مطالبی به صورت گذرا آورده شده است، همچنین درباره مکتب شیکاگو متنی طولانی آورده شده اما درباره تاثیر شیکاگو در ارتباطات، تنها یک صفحه نوشته شده است. دکتر فاضل با اشاره به مقدمه ۹۰ صفحه ای کتاب اظهار داشت: در این میان چندین صفحه درباره نظریه، تاریخ و ویژگی های آن نوشته شده که ربط چندانی به موضوع ندارد. در پایان این نشست، دکتر آذری، مترجم «تاریخ تحلیلی علم ارتباطات» درباره دلایل ترجمه این اثر گفت: این اثر به دلیل کاربردی بودن برای دانشجویان انتخاب شد، دیگر این که چنین کتاب هایی در حوزه ادبیات نظری بسیار انگشت شمارند و تمام دانشگاه ها به نوعی به این کتاب نیاز دارند. وی افزود: این کتاب نوشته راجرز است و من به جز مقدمه، مطالب کمی به آن افزودم، همچنین در بخش کارل مارکس و مکتب انتقادی لازم بود مختصری از زندگینامه وی بیاورم و علت افزودن این نکات و عکس ها این بود که شاید بتوان نقاط تاریک این کتاب را به مرور روشن کرد. آذری درباره انتخاب عنوان کتاب اظهار داشت: اگر عنوان «تاریخ مطالعه ارتباطات» را برمی گزیدیم، ما را به یاد پرسش نامه و آزمایشگاه می انداخت، همچنین هدف این بود که عنوانی را انتخاب کنیم که رسا باشد و محتوای کتاب را دربرگیرد. آذری اظهار داشت: این کتاب با زبان جامعه شناسی نوشته شده است و راجرز در تحقیقاتی که در منابع داشته به این نتیجه رسیده که جامعه شناسی چتری مسلط بر سر علم ارتباطات است.

محمد جعفری قنواتی انتقاد کرد

ادبیات شفاهی پشت درهای دانشگاه

می کنند؛ بنابراین حوزه فولکلور خیلی وسیع می شود که حتی برای آن تعریف خاصی داده نشده است. از طرفی، فولکلور است ها قبل از تعریف به موضوع آن می پردازند که در نتیجه میدان کار مشخص می شود. قنواتی با متنوع دانستن اجزای ادبیات شفاهی خاطر نشان کرد: ادبیات شفاهی شامل لطیفه ها، مثل ها، دعاها، نرفین ها، لالایی ها، ترانه های کودکانه، مزارنوشته ها، دیوارنوشته ها و شامل این ها می شود که نشان دهنده بخشی از فرهنگ ما هستند.

کارگاه پژوهش در فرهنگ عامه و نشست تبیین مفاهیم و مصادیق ادبیات شفاهی، دوشنبه گذشته در تالار فردوسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید چمران اهواز برگزار شد. در این نشست محمد جعفری قنواتی - محقق ادبیات شفاهی و عامه - گفت: برخی ادبیات شفاهی را معادل فولکلور می دانند؛ در حالی که فولکلور بخشی از ادبیات شفاهی است و بسته به تعریف، برخی آن را میراث غیرمادی و برخی علاوه بر میراث غیرمادی، آن را میراث مادی نیز محسوب

معرفی کتاب‌های خارجی نمایشگاه ۲۲

نهمین جلسه شورای سیاست‌گذاری بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به ریاست معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار شد. در این نشست مسایلی چون مذاکره و برگزاری جلسات مشترک با تشکل‌های فرهنگی ناشران، برنامه‌های کمیته جنبی و کتاب‌های خارجی نمایشگاه بیست و دوم مورد بررسی قرار گرفت.

دبیر شورای سیاست‌گذاری بیست و دومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با بیان مطلب بالا گفت: در این جلسه مقرر شد، تا قبل از پایان سال جاری، در یکی از جلسات شورای سیاست‌گذاری، نمایندگان تشکل‌های چهارگانه فرهنگی که در فعالیت‌های اجرایی نمایشگاه بیست و دوم همکاری خواهند داشت، حضور به هم رسانند تا ضمن ارائه برنامه‌های خود، درباره مسایل اجرایی نمایشگاه بحث و گفت‌وگو کنند.

به گفته محمد الهیاری فومنی، بر اساس مصوبه جلسه گذشته این شورا مقرر شد مدیریت اجرایی حوزه ناشران عمومی بر عهده اتحادیه تعاونی ناشران ایران، مدیریت اجرایی حوزه ناشران دانشگاهی بر عهده انجمن فرهنگی ناشران دانشگاهی، مدیریت اجرایی حوزه ناشران آموزشی بر عهده انجمن فرهنگی ناشران آموزشی و همچنین مدیریت اجرایی ناشران کودک و نوجوان نیز بر عهده انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان گذاشته شود.

مشاور معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تصریح کرد: در ادامه این جلسه مقرر شد جلساتی نیز با حضور اعضای کمیته فعالیت‌های جنبی نمایشگاه برگزار شود تا این کمیته رؤس برنامه‌های خود را اعلام کند. الهیاری با بیان این مطلب که در این جلسه،

در نشست نقد «تا آخر دنیا برایت می نویسم» سروده علیرضا بهرامی مطرح شد

غزل تنها یک قالب نیست

مجموعه «تا آخر دنیا برایت می نویسم» سروده علیرضا بهرامی شنبه گذشته با حضور علیرضا طبایی، محمد رمضان فرخانی و آرش شفافی نقد شد.

در این نشست علیرضا طبایی گفت: این اثر نسبت به دیگر شاعران در نخستین دفترشان چیزی کم ندارد و کسی که آغاز کارش با این مجموعه همراه است، در آینده آثار ارزنده‌تر عرضه خواهد کرد.

این شاعر پیشکسوت در ادامه، درباره ویژگی‌های شعر بهرامی گفت: بهرامی در حال و هوای غزل امروز نفس می‌کشد، ضمن

این که به سنت‌های پویای ادبیات کلاسیک هم نظر دارد. از سویی، در غزل‌های علیرضا بهرامی می‌توان با خیلی از ویژگی‌های غزل امروز هم آشنا شد. شاعر در این مجموعه، به سوی غزل امروز گرایش دارد؛ هرچند ویژگی‌های آثار کلاسیک را در اثرش رعایت کرده است. آنچه ما در غزل امروز با عنوان ساختارشکنی، چندزبانه بودن، تعدد راوی و مسائل دیگر می‌شناسیم، در غزل بهرامی، هم هست و هم نیست. هست به این جهت که آن ویژگی‌ها به شکل تلطیف شده‌ای در غزل هایش هست، و نیست؛ از این رو که گرفتار آن گرایش‌های افراطی نمی‌شود. در ادامه این نشست محمد رمضان فرخانی نیز در دفاع از غزل، به برخی از جریان‌های شعری انتقاد کرد و با طرح این پرسش که چرا ما پس از انقلاب اسلامی شاهد افزایش استفاده از قالب غزل هستیم؛ با مرور اجمالی در تاریخ

گذشته ایران و حضور فلاسفه‌ای چون ابن سینا، ابن عربی و ملاصدرا، تصریح کرد: غزل جایی بروز برجسته‌ای پیدا کرده است که یک رنسانس یارستاخیز بوده است. شاعران امروز ما به غزل تنها به عنوان یک قالب نگاه می‌کنند، که در بهترین حالت، شعرهایی با حس و حال نیمایی را در وزن غزل می‌گویند، که این غزل نیست؛ غزل ظرفیت‌ها و امکانات خودش را دارد، که باید آن‌ها را دید.

در ادامه این مراسم آرش شفافی نیز در سخنانی گفت: به نظر می‌آید بهرامی جریان‌های غزل امروز را رصد و برخی از عناصر تازه را در شعرش تجربه کرده است. او از شیوه‌های روایی غزل امروز بهره می‌برد و وزن بلند را در شعرش به کار می‌گیرد؛ هرچند آن قدر وزن بلند است که موسیقی شعر را می‌کشد. همچنین جاهایی از ردیف‌های نو و قافیه‌های تازه در غزلش استفاده می‌کند.

در پایان این نشست، علیرضا بهرامی در توضیحاتی گفت: برخی شعرهای مجموعه «تا آخر دنیا برایت می نویسم» ۱۳، ۱۴ سال با هم تفاوت زمانی دارند. می‌توانم بگویم مجموعه شعرهای مورد نظر در این دفتر، پنج غزل است، که در کتاب پخش شده و اگر این پنج غزل نبود، این دفتر هم منتشر نمی‌شد؛ اما به دلیل تجربه‌گرایی که داشتم، سعی کردم نمونه‌هایی از تجربه‌های شعری‌ام را در این دفتر بگنجانم.

«خنده را از من بگیر»
در سرای اهل قلم نقد شد

روایت دهه ۶۰ از نگاه یک نوجوان

رمان «خنده را از من بگیر» نوشته جواد ماه‌زاده در دو بیست و پنجاه و ششمین نشست سرای اهل قلم با حضور علی‌الله سلیمی، شهلا زرلکی و مهدی فاتحی نقد شد.

در ابتدای این نشست مهدی فاتحی با ارائه این تعریف کلی که رمان یک صحنه وسیع کوتاه و پر از روایت‌ها و صداهای متفاوت است، گفت: نویسنده «خنده را از من بگیر» بدون هیچ‌گونه بلندپروازی، بخشی از تاریخ را بر اساس بازتاب آن در زندگی یک خانواده نشان می‌دهد. در واقع، راوی بازتاب اتفاقی مثل جنگ را برای اطرافیانش بازگو می‌کند.

وی تصریح کرد: نویسنده برخلاف انتخاب وضعیت خاص تاریخی، پرداخت کاملی از موقعیت‌ها نداشته و شخصیت‌ها را کلیشه‌ای مطرح کرده است.

فاتحی افزود: تمام ایرادهایی که در سراسر رمان وجود دارد، در پایان بندی هم دیده می‌شود. ادبیات باید موقعیتی را در انتها یا وسط متن خالی بگذارد تا ذهن مخاطب را مشغول کند و آن موقعیت، اثر خود را نشان دهد. رمان «خنده را از من بگیر» پر از خرده روایت‌هاست که در رابطه خانواده‌ها و آدم‌ها به وضوح بیان نشده است.

پس از فاتحی، شهلا زرلکی، دیگر منتقد حاضر در این نشست، گفت: دهه ۶۰ برای نسل‌های متفاوت، مفهوم خاص و قابل تاملی دارد که خاطرات و تصاویری را برای خانواده‌های ایرانی تداعی می‌کند. نویسنده رمان «خنده را از من بگیر» اوضاع اجتماعی دهه ۶۰ را از دید یک نوجوان، بسیار خلاقانه و بااندیشه‌ای نورایت کرده است. زرلکی اظهار داشت: راوی نوجوان به واسطه موقعیت خاص خود چیزهایی را می‌بیند که بزرگسال نمی‌بیند. در صفحه ۵۸ این رمان، توصیف خوبی از بلاتکلیفی‌های یک نوجوان آمده است.

این منتقد افزود: متأسفانه خلاقیت نویسنده به انتخاب سوژه و راوی و موضوع ختم می‌شود. در نوشتن رمان بسیاری از باید‌ها نادیده گرفته شده و برخی خرده روایت‌ها به یک‌باره رها شده‌اند. زاویه دید راوی درست انتخاب شده، اما نویسنده از تقابل و مشکلات بین خانواده‌ها به راحتی گذشته است. راوی نوجوان می‌تواند قدرتمند باشد که این بستگی به قدرت نویسنده دارد. با انتخاب راوی نوجوان، نویسنده باید خود را کاملاً از زمان حال جدا کند و به زمان راوی ببرد.

زرلکی در پایان اظهار داشت: با این اوصاف و به رغم کاستی‌های موجود و بر خلاف نظر فاتحی، این رمان پایان بندی شگفت‌انگیزی دارد که خستگی خواندن این رمان را از تن خواننده به در می‌کند.

ابعاد شخصیت انسان کامل

مؤلف: حسن نجف‌زاده

این کتاب گفتار بزرگان فرهنگ ایران و سایر ملل را در خصوص ابعاد شخصیت انسان کامل بیان می‌دارد و بهره‌گیری از آن می‌تواند خوانندگان محترم را به اتخاذ تصمیمات مناسب برای برقراری ارتباط صحیح اجتماعی، خوشبختی و موفقیت در زندگی راهنمایی کند. همچنین خوانندگان این کتاب می‌توانند ابعاد شخصیت خود را با ابعاد شخصیت انسان کامل مقایسه نموده و آن را الگویی برای تکمیل شخصیت خود و دیگران قرار دهند.

انتشارات منشور امید: خ روانمهر - بین کارگر و اردیبهشت - نبش کوچه دولتشاهی
پ ۲۳۱ - واحد ۲۱ مرکز پخش: ۴ - ۶۶۹۶۳۷۹۳ - ۶۶۴۱۰۱۶۹

آثار استاد علی صفایی حائری

(عین - صاد)

روش نقد آگزیستانسیالیسم:
بررسی اندیشه‌های دیگر و سارتر
نگاهی به تاریخ معاصر ایران:
بررسی عملکرد دولت‌ها
از مشروطه تا انقلاب اسلامی
اندیشه‌ی من:

بررسی مذهب عاطفی و دستوری
و طرح مذهب اصیل
انتشارات لیلۃ القدر
۷۷۱۲۳۲۸ - ۰۲۵۱
www.alisafaei.ir

قابل توجه ناشران

مونتاز کالک و کپی زینک

به صورت کارمزدی

(کالک و زینک از شما
مونتاز و کپی زینک از ما)

۰۹۳۵۲۱۱۴۶۸۴
۷۷۸۹۳۵۶۸

صد و چهلمین نمایشگاه استانی در زاهدان برگزار شد

نگاه گرم سیستان به کتاب

نیز این امکان به وجود آمد.

راه اندازی غرفه نوآوری و شکوفایی از سوی موسسه نمایشگاه های فرهنگی در صد و چهلمین نمایشگاه کتاب استانی، غرفه ای به یاد مردم غزه، غرفه نقاشی کودکان، غرفه تازه های کتاب و ... از جمله فعالیت های جنبی این نمایشگاه بود.

نمایشگاه کتاب سیستان و بلوچستان، هفدهمین نمایشگاه کتاب استانی برگزار شده در سال جاری بود و پس از این نمایشگاه، ناشران به شهر اصفهان خواهند رفت تا آخرین نمایشگاه کتاب استانی سال جاری را برگزار کنند.

نمایشگاه های کتاب استانی از نگاه آمار

نمایشگاه های کتاب استانی که با هدف تسهیل دسترسی به کتاب در سراسر کشور برگزار می شود با همکاری سه مجموعه معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مؤسسه نمایشگاه های فرهنگی و استان میزبان شکل می گیرد. در این راستا فراهم کردن مقدمات مورد نیاز در استان و همراهی مراکز مختلف استانی با اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان میزبان نمایشگاه نقش بسزایی دارد و همین امر باعث شده تا از لحاظ آماري برخی استانهای کشور مانند سیستان و بلوچستان و بیش از دیگر استانها میزبان نمایشگاه کتاب باشند.

در حال حاضر استان سیستان و بلوچستان با برگزاری یازده نمایشگاه کتاب در رتبه اول آمار برپایی نمایشگاه کتاب قرار دارد.

پس از سیستان و بلوچستان، استان کهگیلویه و بویراحمد قرار دارد که ۹ بار جشن کتاب را در یاسوج برگزار کرده است. البته در این استان، نمایشگاهی نیز در شهر گچساران شکل گرفت که در این آمار صرفاً نمایشگاه های برگزار شده در مرکز استان کهگیلویه و بویراحمد لحاظ شده است.

پس از آن استانهای فارس و سمنان قرار دارند به این صورت که هر یک هفت بار میزبان نمایشگاه کتاب استانی بوده اند. البته از مجموع هفت نمایشگاه کتاب استانی سمنان، این نمایشگاه دو بار در شاهرود شکل گرفته است.

پس از سمنان و فارس، استانهای چهارمحال و بختیاری، همدان، آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی قرار دارند که هر یک از این استانها تاکنون شش بار میزبان نمایشگاه کتاب استانی بوده اند. استانهای اردبیل، مازندران، کرمان، بوشهر، هرمزگان، ایلام و لرستان در رتبه چهارم آمار برگزاری نمایشگاه های کتاب استانی قرار دارند چهار بار استانهای این ردیف هر کدام پنج بار میزبان نمایشگاه کتاب بوده اند.

در این ردیف البته استانهای کرمانشاه، قزوین و یزد قرار دارند که تاکنون چهار بار میزبان نمایشگاه کتاب شده اند و سپس استانهای خراسان شمالی، خراسان جنوبی، زنجان، گلستان، اصفهان و مرکزی را با سه بار برگزاری نمایشگاه کتاب شاهدیم البته استان اصفهان ظرف دو هفته آینده پذیرای نمایشگاهی دیگر خواهد بود.

در انتهای جدول نیز نام استان قم و شهر کرج را می بینیم که تاکنون دو نمایشگاه بزرگ کتاب استانی را پذیرا بوده اند.

گفت: «وضع انتشار کتاب به خصوص در بعد دینی و مذهبی در سال های پس از پیروزی انقلاب با رشد انفجاری مواجه بوده و نقش این گونه کتاب ها انکار کردنی نیست و در سه دهه ای که از عمر انقلاب می گذرد تجربه های ارزشمندی را به مردم ارائه داده است.»

وی با اشاره به آغاز به کار نمایشگاه استانی در زاهدان افزود: «برپایی این نمایشگاه بسیاری از نیازهای جوانان منطقه را در زمینه افزایش آگاهی برطرف می سازد.»

مقام نخست برگزاری نمایشگاه

در ادامه مراسم افتتاحیه برپایی یازدهمین نمایشگاه کتاب استانی سیستان و بلوچستان نورالله برشان مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان گفت: «با توجه به این که متوسط برپایی نمایشگاه کتاب در استان های مختلف پنج مورد است اما در سیستان و بلوچستان تاکنون ۱۱ نمایشگاه بزرگ کتاب برگزار شده است و این استان از نظر برگزاری نمایشگاه های بزرگ کتاب، مقام نخست را در میان سایر استان های کشور دارد.»

برشان با اعلام این که چهار هزار مترمربع برای نمایشگاه کتاب امسال در نظر گرفته شده عنوان کرد: «در یازدهمین نمایشگاه کتاب ۴۰۰ ناشر از سراسر کشور با بیش از ۵۰ هزار عنوان کتاب در ۲۳۰ غرفه حضور دارند.»

فعالیت های جنبی

نمایشگاه کتاب استانی سیستان و بلوچستان، فعالیت خود را از بعد از ظهر نخستین روز آغاز کرد و در همان نیم روز بیش از ۸۰ هزار تومان بن کتاب توسط مراجعان خریداری شد تا ناشران شرکت کننده در این نمایشگاه از اولین روز پرکار و پر مخاطب باشند. در نمایشگاه امسال این استان همانند سال گذشته امکان خرید کتاب به وسیله کارت های الکترونیک فراهم بود. به خاطر داریم که برای اولین بار در نمایشگاه های کتاب سال گذشته سیستان و بلوچستان از دستگاه های کارتخوان استفاده شد و آن اقدام مقدمه ای شد تا امکان خرید کتاب به وسیله کارت های الکترونیک در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران نیز فراهم شود و در ادامه در چندین نمایشگاه کتاب استانی

در استان ها عنایت بیشتری به مسائل فرهنگی به ویژه کتاب و کتابخوانی داشته باشند، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز بر فعالیت های خود افزوده و به همان میزان کمک می کند و در همین راستا با توجه به استقبال خوب مردم سیستان و بلوچستان از نمایشگاه کتاب در صورت همکاری فرمانداران و مسئولان استانی آن در شهرستان ها نیز امکان پذیر است.»

نقش نمایشگاه در افزایش آگاهی

در این مراسم حجت الاسلام عباسعلی سلیمانی نماینده ولی فقیه در استان و امام جمعه زاهدان ضمن تقدیر از برگزار کنندگان نمایشگاه گفت: «نمایشگاه کتاب زاهدان با توجه به گستردگی استان و فاصله طولانی شهرستان ها با مرکز، پاسخگوی نیاز همه مردم علاقه مند این استان به کتاب نیست.» وی با اشاره به شرایط ویژه استان، خواستار همکاری مسئولان وزارت ارشاد اسلامی و موسسه نمایشگاه های فرهنگی برای برپایی نمایشگاه کتاب در سایر شهرستان های استان شد. نماینده ولی فقیه در استان در بخش دیگری از سخنانش به جایگاه کتاب و کتابخوانی اشاره کرد و گفت: «حقانیت، عزت، اعتبار و اقتدار مسلمین جهان به ویژه ملت ایران از کتاب آسمانی مان، قرآن است. ما ملتی هستیم که سند سربلندی و شرف ما کتابی آسمانی است و افتخار ما هم این است که این کتاب آسمانی قرآن است.» امام جمعه زاهدان در خاتمه سخنانش به وضعیت انتشار کتاب در سال های پس از انقلاب اشاره کرد و

سیستان و بلوچستان با برگزاری یازده نمایشگاه در رتبه اول برپایی نمایشگاه کتاب قرار دارد. کهگیلویه و بویراحمد نیز با ۹ بار برگزاری جشن کتاب رتبه دوم را از آن خود کرده است

هفته گذشته موسسه نمایشگاه های فرهنگی ایران و کاروان ناشران کشور در مسیر برپایی نمایشگاه های کتاب در استان های مختلف برای یازدهمین بار به زاهدان، مرکز استان سیستان و بلوچستان رسیدند تا صد و چهلمین نمایشگاه بزرگ کتاب استانی را برگزار کنند. در برگزاری این نمایشگاه کتاب بیش از ۶۰۰ ناشر از سراسر کشور حضور داشتند تا یکی از بزرگترین و پر مخاطب ترین نمایشگاه های کتاب برگزار شود؛ نمایشگاهی که عمده ترین مخاطبان آن را دانشجویان و طلاب علوم دینی استان تشکیل می دادند.

البته در این نمایشگاه حضور ناشران کتاب های عمومی و همچنین مخاطبان آنها بسیار قابل ملاحظه بود ضمن آن که ناشران متعددی در حوزه های کودک و نوجوان، آموزشی، کمک آموزشی، کمک درسی، مذهبی و ... نیز در آن فعال بودند. در مراسم افتتاحیه این نمایشگاه دکتر محسن پرویز معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حجت الاسلام سلیمانی، نماینده ولی فقیه در استان، علی محمد آزاد استانداری سیستان و بلوچستان، حسن نوری فرماندار زاهدان، عبادرضا اسلامی، قائم مقام موسسه نمایشگاه های فرهنگی ایران، نورالله برشان مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان و تعدادی از دیگر مسئولان و مدیران استان و همچنین تعداد چشمگیری از علاقه مندان به کتاب و کتابخوانی حضور داشتند.

رشد کتابخوانی در فضای آزاد اندیشه

دکتر محسن پرویز در این مراسم به رشد چشمگیر کتابخوانی پس از انقلاب اشاره کرد و گفت: «رشد فرهنگ مطالعه و کتابخوانی مرهون تلاش اندیشمندان و اهالی علم و هنر در ایران اسلامی است.» وی در ادامه گفت: این رشد کم نظیر نمی تواند مرتبط با جریانات طبیعی و افزایش امکانات و پیشرفتی باشد که در همه جوامع به طور طبیعی اتفاق افتاده است و قطعاً آزادی بیان و آزادی اندیشه در این رشد، تاثیرگذار بوده است.»

دکتر پرویز در بخش دیگری از سخنانش به وضعیت نشر کشور پرداخت و گفت: «در سه سال گذشته چهار هزار و صد ناشر فعال کشور به طور میانگین هر کدام تعداد ۳۸ عنوان کتاب با شمارگان ۱۵ هزار جلد به چاپ رسانده اند.»

دکتر محسن پرویز همچنین در خصوص برگزاری یازده دوره نمایشگاه کتاب در استان سیستان و بلوچستان گفت: این استان به سبب برگزاری مدرن نمایشگاه های کتاب، در این زمینه پیش قدم بوده است. وی گفت: «برپایی یازده نمایشگاه در مدت ۱۶ سال فعالیت موسسه نمایشگاه های فرهنگی استان، نشان دهنده علاقه مندی مردم این استان به کتاب و کتابخوانی است.» معاون امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برپایی نمایشگاه های کتاب در استان ها را عامل تقویت فرهنگ کتابخوانی معرفی کرد و گفت: «در ۱۶ سال گذشته ۱۴۰ نمایشگاه استانی برپا شده که ۵۰ نمایشگاه آن مربوط به سه سال اخیر بوده است. دکتر پرویز در خاتمه سخنانش تصریح کرد: «در برخی مواقع بخش فرهنگ مورد غفلت واقع می شود، در صورتی که اگر مسئولان

روند فعالیت های شرکت تعاونی ناشران قم در گفت و گو با سید محمود حسینی

پشتوانه ای برای نشر دینی

شرکت تعاونی ناشران قم با انگیزه ترویج همکاری و مشارکت در میان ناشران این استان در سال ۱۳۶۸ تاسیس شد. این تعاونی که در آن سال ها کار خود را با ۳۰ ناشر دینی آغاز کرد، هم اکنون ۱۵۰ سهامدار و ۱۵۰۰ عضو دارد که ۷۰۰ نفر از آنها از ناشران فعال این حوزه هستند.

سید محمود حسینی مدیرعامل این تعاونی و مدیر نشر محدث درباره فعالیت های این شرکت تعاونی می گوید: پایگاه اطلاع رسانی شرکت تعاونی ناشران قم با ۱۶ هزار رکورد اطلاعاتی از میان کتاب های منتشر شده از سوی ناشران این استان از بدو تاسیس تا کنون تشکیل شده است که به معرفی کتاب های این ناشران می پردازد و احتمالا فروش اینترنتی را هم در برنامه های آینده خود خواهد داشت.

آنچنان که در تاریخچه شرکت تعاونی ناشران قم در پایگاه الکترونیک این تعاونی آمده است، شرکت تعاونی ناشران قم در جهت بالا بردن کیفیت و کمیت دینی، اخلاقی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی حوزه نشر در تاریخ ۱۳۶۸ تاسیس شده و در همین راستا، برای ایجاد ارتباط با سایر مراکز حوزه نشر و فرهنگ و تولید جریان های فکری و اعتقادی در حوزه های علمی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی با محوریت فرهنگ اسلامی، پایگاه اطلاع رسانی کتاب قم را در مرداد ماه ۱۳۸۳ راه اندازی کرده است.

تعاونی ناشران قم فعالیت های خود را در چهار محور سامان داده است که ایجاد سایت ناشران قم، تامین مواد اولیه برای ناشران حوزه دین در قم، خریداری ۵۷ نسخه از کتاب های چاپ اول استان و ارائه وام های قرض الحسنه بدون بهره برای فعالیت نشر محورهای کلی فعالیت های این تعاونی را تشکیل می دهد.

سید محمود حسینی مدیرعامل این شرکت تعاونی در این باره به کتاب هفته می گوید: اولین محور مورد نظر ما، تامین مواد اولیه برای فعالیت ناشران استان قم است به این معنا که تعاونی تلاش کرده به عنوان پشتوانه و تامین کننده ملزومات صنعت نشر برای ناشران عمل کند.

او بر این نکته تاکید می کند که این شرکت تلاش می کند مواد اولیه را با قیمت مناسب در اختیار ناشران قرار دهد و این مواد اقلامی مانند کاغذ، مقوا، زینک، انواع گلاسه و تمام موادی را شامل می شود که برای انتشار کتاب مورد استفاده قرار می گیرد.

سایت تعاونی ناشران قم

تعاونی ناشران قم با ایجاد یک پایگاه اطلاع رسانی برای کتاب های منتشر شده از سوی ناشران این استان، گام های تازه ای در جهت توسعه نشر برداشته است که سایت کتاب قم به نشانی www.ketabeqom.com نخستین مرکز تخصصی حوزه نشر و فرهنگ در استان قم است. حسینی در این باره می گوید: تمامی مطالب این سایت به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی بارگذاری شده است و تا کنون اطلاعات مربوط به ۱۶ هزار عنوان کتاب منتشر شده از سوی ناشران در آن قابل بازبایی است. البته تا این لحظه خلاصه نویسی اطلاعات این هفت هزار عنوان از این کتاب ها

انجام شده و شناسنامه، معرفی ناشر، معرفی مولف یا مترجم، سال انتشار، نوبت چاپ، شمارگان و تصاویر جلد کتاب ها از جمله مواردی است که در این خلاصه ها مورد توجه قرار گرفته است.

این خلاصه ها می تواند نویسندگان و محققان را در یافتن منابع مورد نظر یاری کند. بنا بر اطلاعاتی که از طریق مسئول این سایت به دست آوردیم، در این خلاصه ها سعی شده است علاوه بر توضیحات کلی درباره کتاب ها، به ویژگی ها و مشخصات محتوایی و منابع مورد استفاده آنها نیز اشاره شود تا خوانندگان بتوانند بدون مراجعه به خود کتاب ها، مطالب مورد نیازشان را به دست آورند.

در این سایت همچنین مقالاتی با موضوعات صنعت نشر، شهر مقدس قم، فرهنگ، کتاب و کتابخوانی و... به سه زبان (فارسی، عربی و انگلیسی) قابل استفاده است. به گفته حسینی هدف از ایجاد این بخش، جمع آوری و تبیین مقالات حوزه چاپ

و نشر و مطالعه است و مطالب تخصصی بخش صنعت چاپ این پایگاه از این سیاست پیروی می کند. اطلاعات این مقالات با مراجعه با سایت های علمی، کتابخانه های دیجیتال، مجلات و ... تهیه می شود که در ادامه، این مقالات بازخوانی، تدوین و اصلاح می شود و سپس با هماهنگی مسئول فنی در سایت قرار داده می شود البته از طرف دیگر کارشناسان سایت، اخبار مهم حوزه نشر را نیز به صورت روزانه در این سایت بارگذاری می کنند.

حسینی با اشاره به این نکته می افزاید: رابطه مستقیم با ناشران و چاپخانه داران در هر جای دنیا از طریق پست الکترونیک، امکان ایجاد نشانی الکترونیک برای ناشران قم و تهیه کتاب های مورد درخواست از طریق ناشران عضو از دیگر برنامه های مورد نظر این سایت است. انتشار ویژه نامه هایی به مناسبت های مختلف از دیگر برنامه های این سایت است اما کتاب الکترونیک نیز از دیگر مسائلی است که در این سایت به آن توجه شده است. بنا بر اطلاعاتی که مسئول این سایت در اختیار کتاب هفته قرار داده است، کتاب ها به صورت پی دی اف به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی در این سایت قرار داده شده است البته در کنار این کتاب ها، برخی مقالات نیز به صورت پی دی اف قابل استفاده هستند.

خرید کتاب

حسینی درباره روند خرید کتاب نیز می گوید: طبق سیاست وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تا بهمن ماه امسال از ۱۳۴۴ عنوان کتاب ناشران قم، ۵۷ نسخه خریداری شده است. چگونگی انجام این کار به این صورت است که ناشران رونوشتی از نسخه اعلام وصول کتاب را به ما ارائه می کنند و ما پس از خرید ۵۷ عنوان از هر کتاب، آنها را در اختیار مراکز قرار می دهیم که ارشاد تعیین کرده است و خانه کتاب، کتابخانه ملی و کتابخانه های عمومی از این دست است. سپس با ارائه رسید به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، بهای این کتاب ها به حساب ناشران ریخته می شود. ادامه در صفحه ۱۴

با ناشران تا نمایشگاه ... (۱)

رویکرد ویژه به غرفه آرایی

محمد جواد یزدان پناه: موسسه بوستان کتاب قم یکی از ناشرانی است که همواره حضوری جدی در نمایشگاه های کتاب تهران داشته است. حضور این ناشر حرفه ای از سویی نیز با اقبال مخاطبان روبه رو بوده است چنانچه در دو نوبت (۱۳۷۵ و ۱۳۸۱) به عنوان ناشر برگزیده نمایشگاه بین المللی کتاب تهران برگزیده شده است. ۲۴ بار ناشر کسب عنوان برگزیده، شش بار ناشر برتر کشوری و هشت بار ناشر برتر حوزه علمیه تنها بخشی از موفقیت های این ناشر به شمار می آید. محمد کاظم شمس مدیر این انتشارات در گفت و گو با خبرنگار کتاب هفته، برنامه های بوستان کتاب قم را برای شرکت در نمایشگاه بین المللی کتاب تهران، همچون سال های گذشته گسترده عنوان کرد. وی با بیان این که با حدود ۱۳۰۰ عنوان کتاب در نمایشگاه کتاب بیست و دوم در معرض دید علاقه مندان قرار گیرد گفت: «برنامه های ما برای حضور در نمایشگاه کتاب کاملا شفاف و مشخص است به این ترتیب که ما با آثاری که در چهار سال گذشته منتشر کرده ایم در نمایشگاه حاضر می شویم با این توضیح که حجم اغلب این آثار را کتب چاپ شده در سال ۸۷ به خود اختصاص داده است.»

وی با بیان این که در سال ۸۷ بیش از ۱۴۰ کتاب چاپ اول از سوی این ناشر عرضه شده و این تعداد به طور حتم در فرصت باقیمانده از سال به طور چشمگیری افزایش خواهد داشت، گفت: «ما برنامه های منسجمی برای ابتدای سال آتی در دست داریم. به عنوان مثال در نظر

گرفته ایم تا در فرصت ۷۵ ماهه شروع سال؛ پنجاه یا شصت کتاب را آماده حضور در نمایشگاه کنیم.» وی افزود: «نمایشگاه کتاب تهران به عنوان یکی از بزرگ ترین فعالیت های حوزه کتاب در طول سال این جذابیت را برای ما ایجاد می کند که همه تلاش مان را برای آماده کردن کتب خود برای حضور در این ایام مبذول داریم.»

شمس با اشاره به این که نمایشگاه کتاب در سال گذشته از شرایط بسیار خوبی برخوردار بود، خواستار آن شد تا برای برپایی بهتر نمایشگاه و حضور پر شورتر ناشران، غرفه های یک هفته زودتر به ناشران ارائه شود تا آنان بتوانند طی این فرصت، توجه بیشتری به مسئله غرفه آرایی داشته باشند. وی در این مورد افزود: «غرفه آرایی یکی از مسائلی است که باید مورد اهتمام جدی قرار گیرد. اول آن که با یک غرفه آرایی صحیح می توان کتب را بهتر و آسان تر در اختیار مخاطبان گذاشت. از دیگر سو، یک غرفه شکیل و فاخر می تواند در جلب توجه مخاطبان بسیار موثر باشد.»

این ناشر فرهنگی سپس در توجیه برنامه های خود برای نمایشگاه کتاب بیست و دوم گفت: «ما در یکی دو سال گذشته برنامه هایی برای نمایشگاه کتاب داشتیم که خوشبختانه مورد توجه و حمایت مخاطبان قرار گرفت.» وی ادامه داد: «یکی از این برنامه ها این بود که کتاب را به صورت تک نسخه ای در غرفه ها قرار دادیم تا حجم کمتری از فضای غرفه را به خود اختصاص دهد و این نکته برای نشری مثل نشر ما که با تعداد آثار زیاد در نمایشگاه حضور می یابد، می تواند بسیار مفید باشد؛ هر چند که کار همکاران ما را برای خدمات رسانی کمی دشوار می کند.» به گفته شمس یکی از برنامه های انتشارات بوستان کتاب قم در سال آتی این است که طی یک غرفه آرایی مناسب فرصت

استفاده از همه فضای غرفه از جمله فضای مرده وسط غرفه بیشتر مورد توجه قرار گیرد. وی در این باره افزود: «توجه ما همواره به این نکته معطوف بوده تا غرفه خود را به گونه ای بیاراییم که مخاطب با صرف کمترین زمان ممکن به کتاب دلخواهش دسترسی داشته باشد.» وی ادامه داد: «فرصت حضور مناسب در نمایشگاه در اختیار همه ناشران قرار گرفته بود و خوشبختانه با اقبال عمومی مخاطبان همراه بود.» شمس خواستار آن شد که این برنامه موفق در سال آتی نیز مورد توجه قرار گیرد. وی خاطر نشان کرد: «اگر غرفه ها زودتر در اختیار ناشران قرار گیرد، فرصت این برنامه ها افزون خواهد بود، حتی اگر این فرصت چند ساعت باشد.»

شمس همچنین مصلی را مکانی مناسب برای برپایی نمایشگاه کتاب دانست و یکی از مزایای بزرگ آن را تسهیل در رفت و آمد مخاطبان به نمایشگاه عنوان کرد.

موسسه بوستان کتاب از سال ۱۳۶۱ با هدف تبیین و گسترش معارف دینی و ارزش های انقلاب اسلامی با انتشار آثاری از اندیشمندان و فرهیختگان کار خود را شروع کرد و پس از به بار نشستن تلاش پژوهشی واحدهای دفتر تبلیغات اسلامی، انتشار آن را نیز عهده دار شد. این مؤسسه آثار را در سه گروه مخاطب تخصصی، عمومی، کودک و نوجوان پس از تصویب در شورای بررسی آثار با رعایت معیارهایی از جمله اتقان و محتوای مناسب، نیاز جامعه به موضوع اثر، روشمند بودن تالیف، نبودن آثار مشابه در بازار و ... در ۱۶ موضوع اصلی و ۶۰ موضوع فرعی در حوزه اندیشه اسلامی منتشر می کند. مؤسسه فاقد هر گونه درآمد و بودجه دولتی یا سایر حمایت های مالی است و به صورت خودگردان اداره می شود.

کارشناسان از تأثیر جایزه های ادبی دنیا بر فرآیند ترجمه به فارسی می گویند

عبور ترجمه از شطرنج جایزه ها

سرای عالی ترجمه را شناسایی و معرفی آثار بزرگ ادبی می داند که این شناسایی و معرفی باید بدون توجه به دست یافتن یا نیافتن به جوایز بین المللی صورت گیرد. علاوه بر شناسایی و معرفی، سرای عالی ترجمه برنامه ای برای درجه بندی کیفی آثار خارجی دارد. این تمهیدات می تواند هدایتگر مترجمان در انتخاب آثار باشد؛ به ویژه مترجمان جوانی که با حوزه های مختلف آشنایی عمیقی ندارند، می توانند به کمک این برنامه سرای عالی ترجمه، بهترین آثار ممکن را در هر زمینه انتخاب، ترجمه و به جامعه فرهنگی ارائه کنند.

وی در عین حال کمبود کتاب های مفید نظری را از مهم ترین ضعف های حوزه ادبیات می داند. او معتقد است به خاطر آشنایی نداشتن نویسندگان ما با آثاری که به تبیین نظریه های ادبی می پردازند، در داستان نویسی دچار رکود و ضعف شده ایم. گرچه امکان دارد در مرحله جوشش و زایش یک اثر ادبی رد پای نظریه پنهان باشد، اما در مرحله کوشش، برخورد عقلانی و پرداخت اثر، آگاهی نسبت به نظریه های ادبی تأثیرگذار و یاریگر مولف و نویسنده خواهد بود. به این ترتیب، ما بیش از آن که به ترجمه آثار ادبی و هنری احتیاج داشته باشیم، نیازمند ترجمه آثار پخته و روشمندانه در حوزه نظریات ادبی هستیم. در این میان دکتر نجمه شبیری صراحتاً ابراز می کند که هیچ اعتقادی به جایزه های خارجی ندارد. او از چند منظر به جایزه های جهانی می نگرد و می گوید: «برخی از این جوایز بین المللی وضعیتی معلوم الحال دارند و کاملاً مشخص است که از سوی صهیونیست ها جهت دهی می شوند. برخی از آثار نیز گرچه در لوای حمایت های سیاسی جایزه کسب

ادبی در یک بستر خاص فکری و فرهنگی درک می شوند و فهم آنها در حوزه های دیگر فکری و فرهنگی دشوار یا غیرممکن است.

از دیگر سو دبیر سرای عالی ترجمه بر این باور است که در چند سال اخیر به دلیل گسترش رسانه هایی مانند اینترنت و دستیابی مترجمان به اطلاعات روز در زمینه ادبیات، بسیاری از دست اندرکاران ترجمه، آثار خود را از میان کتاب هایی انتخاب می کنند که مورد توجه جایزه های بزرگ دنیا قرار گرفته اند. اما احسان عباسلو نیز مانند محسن سلیمانی اعتقاد دارد صرفاً کسب جایزه نمی تواند ملاک ارزش ادبی یک اثر باشد. اساساً برخی از جایزه های جهانی گهگاه با گرایش های سیاسی رمان، داستان و در مجموع یک اثر ادبی را شایسته تقدیر می دانند. به این ترتیب نمی توان چشم بسته به سراغ آثار برگزیده در جشنواره های بین المللی رفت. وی در ادامه می گوید: «گاهی مترجمان تنها به بازار فروش کتاب توجه می کنند؛ بنابراین اثری را برای ترجمه انتخاب می کنند که به نوعی از سوی رسانه ها مطرح شود. گاهی تبلیغات رسانه ای درباره یک کتاب به دلیل بردن جایزه های جهانی است، گاهی هم عوامل دیگری در یک اثر توجه رسانه ها را جلب می کند اما در مجموع باید گفت که تبلیغات رسانه ای و مطرح شدن یک کتاب در حوزه عمومی موجب گرایش مترجمان به یک کتاب می شود»

عباسلو تصریح می کند که باید پذیرفت بسیاری از آثار بزرگ ادبی در زبان های دیگر وجود دارند که کسی به سراغ ترجمه آنها نرفته است و ما باید تلاش کنیم که این آثار را شناسایی و به جامعه فرهنگی خودمان معرفی کنیم. او یکی از اهداف و وظایف

سلیمانی از اینکه چنین فرآیندی در سرای عالی ترجمه آغاز شده است، ابراز خرسندی می کند و می گوید: «گروه های کارشناسی که در سرا تشکیل می شوند، می توانند از طریق بولتن یا سایت، کتاب هایی را که از دید آنها برای ترجمه مناسب هستند، به عموم مترجمان معرفی کنند.»

سلیمانی که خود ترجمه هایی چون «بالنگ دراز» و «چگونه زندگینامه بنویسیم» را در سال های اخیر به بازار کتاب عرضه کرده است، تأکید دارد که جایزه های جهانی کتاب نمی توانند معیار خوبی برای ترجمه باشند چراکه بسیاری از آثاری که جایزه های بزرگی را هم کسب می کنند، با فرهنگ و فضای فکری ما تناسب ندارند. او در این زمینه به تجربه خود در حین داوری کتاب سال کودک و نوجوان اشاره می کند و می گوید: «در کار داوری آثار ترجمه در حوزه کودک و نوجوان به آثاری برمی خوریم که با وجود تلاش مترجم و دقت فراوانی که در ترجمه لحاظ شده بود، اما حاصل، کتابی مطلوب نبود چراکه در این آثار تعداد زیادی ارجاعات تاریخی و اجتماعی وجود داشت؛ ارجاعاتی که برای فهمیدن آنها به یک دایره المعارف احتیاج بود. حال قضاوت کنید که یک نوجوان ایرانی چگونه می توانست با این اثر ارتباط برقرار کند؟»

سلیمانی نه تنها کسب جوایز بین المللی را معیاری برای مناسب بودن کتاب نمی داند، بلکه اعتقاد دارد که حتی هنگامی که اثری به فروش بالا در یک کشور غربی دست می یابد و با اقبال رسانه ها مواجه می شود، معلوم نیست که چاپ آن در کشور ما هم مفید واقع شود. حتی در زمینه کتاب های نظری هم باید توجه کنیم که بسیاری از مباحث حوزه نظریه ادبی و نقد

ترجمه علاوه بر آن که در مباحث فکر و فلسفه از جایگاه و اهمیتی والا برخوردار است، در حوزه فرهنگ نیز یک عنصر بنیادین تلقی می شود؛ به کمک ترجمه است که با دغدغه ها، تاملات و تعاملات انسان ها در فرهنگ های دیگر آشنا می شویم و تلاش می کنیم اما در این بین پرسشی بنیادین بر سر راه مترجم وجود دارد: «چه اثری مناسب ترجمه است؟ از دیگر سو این روزها با جوایز بین المللی روبه رو هستیم که با سیاست های خاص خود کتاب هایی را به عنوان آثار ارزشمند برمی گزینند و رسانه ها نیز با هیاهویی تبلیغاتی این آثار را در سطح دنیا معرفی می کنند. گزارش حاضر در پی یافتن پاسخ این پرسش است که آیا آثاری که جایزه های بین المللی را کسب می کنند، آثاری مناسب برای ترجمه اند؟»

محسن سلیمانی در این باره معتقد است جایزه های بین المللی کتاب نمی توانند معیاری مناسب برای انتخاب کتاب به منظور ترجمه باشند بلکه ما در زمینه انتخاب کتاب های مناسب برای ترجمه به تشکیلاتی خودی که مبتنی بر فرهنگ و ارزش های ایرانی - اسلامی مان باشد، احتیاج داریم. حرف های سلیمانی در حالی بیان می شود که پیش از این خانه ترجمه تلاش می کرد تا با سفارش کتاب به مترجمان، فرآیند ترجمه را ساماندهی کند؛ اما اکنون این وظیفه به عهده سرای عالی ترجمه نهاده شده است.

به گمان سلیمانی سرای عالی ترجمه با برقراری ارتباط با کارشناسان شناخته شده حوزه ترجمه می تواند گروه های کارشناسی تشکیل دهد، کتاب های مناسبی را که کارشناسان پیشنهاد می کنند خریداری کند و آنها را در اختیار مترجمان خیره قرار دهد.

محمود سالاری، مدیرعامل بنیاد ادبیات داستانی از فعالیت های این بنیاد می گوید

خانه ای برای داستان نویسان

بنفشه محمودی: دکتر محسن پرویز مدتی پیش در مراسم پایانی دومین جشنواره داستان های ایرانی در مشهد مقدس، از تاسیس بنیاد ادبیات داستانی خبر داد و گفت: «این بنیاد با همکاری هنرمندان داستان نویس و با مساعدت معاونت فرهنگی به ثبت رسیده است. وی در این مراسم هدف اصلی از تاسیس این بنیاد را زمینه سازی برای معرفی و تشویق هنرمندان داستان نویس در عرصه های داخل و خارج کشور ذکر کرد. برای اطلاع از جزئیات فعالیت این بنیاد با محمود سالاری مدیر عامل این نهاد گفت و گویی انجام داده ایم.

سالاری درباره راه اندازی این بنیاد می گوید: «طرح راه اندازی چنین بنیادی از سال ها قبل مطرح بوده و بارها تا مرحله راه اندازی هم پیش رفته است به طوری که پیش از این راه اندازی دفتر مطالعات ادبیات داستانی نیز در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مطرح شده بود که تاسیس هم شد اما بنا به دلایلی به فراموشی سپرده و تعطیل شد اما بعدها تصمیم بر آن شد که بنیاد ادبیات داستانی مجدداً فعال شود.»

برای تاسیس این بنیاد اهدافی نیز برشمرده شده است. سالاری در این باره می گوید: «اصلی ترین هدف این بنیاد حمایت از حوزه ادبیات داستانی و همه مفاهیم آن است به این معنا که حمایت از ناشران و نویسندگان این حوزه را دربرگیرد تا اگر در زمینه ادبیات داستانی برای آنها مشکلی پیش آمد، از آنها حمایت کند، پس می توان گفت اصلی ترین هدف بنیاد، حمایت از فعالان این حوزه است.»

او درباره دیگر اهداف تاسیس این بنیاد می گوید: «این بنیاد همچنین حمایت از تولیداتی را بر عهده می گیرد که می تواند از ادبیات داستانی به حوزه سینما و تئاتر راه پیدا کند. همچنین از تولیداتی حمایت خواهد کرد که در گوشه خانه ها مانده است و مجال انتشار نیافته است. نگاه ما در این بنیاد این است که از این نوع نوشته ها حمایت کرده و آنها را در دسترس مخاطبان قرار دهیم.»

سالاری در پاسخ به این سوال که آیا این بنیاد در زمینه نشر ادبیات داستانی هم فعالیتت انجام می دهد یا خیر، می گوید: «بنیاد در حوزه نشر هم فعالیت دارد این معنا که در زمینه معرفی آثار خوب ادبیات داستانی به ناشران این حوزه و مشارکت در انتشار این آثار، فعالیت هایی را انجام خواهد داد از طرف دیگر بنیاد قصد دارد تعدادی از نسخه های این نوع کتاب ها را پیش خرید کند تا به ناشران این حوزه کمک شود.»

او البته تأکید می کند: «بُحث دیگری که در این بنیاد مطرح است این است که خود ما هم می توانیم به تولید کتاب دست بزنیم، چون در این باره هیچ معنی در اساسنامه بنیاد وجود ندارد اما طبیعی است که رویکرد ما در این جهت نخواهد بود که رقیب حوزه نشر باشیم.»

فعالیت های جنبی

یکی از مراحل اولیه تاسیس هر بنیاد یا انجمنی، تعیین هیات امنا و نوشتن اساسنامه است و بنیاد ادبیات داستانی نیز از این امر مستثنی نیست.

سالاری درباره هیات امنای این بنیاد می گوید: «این بنیاد هیات امنایی دارد که به پیشنهاد معاونت فرهنگی و از سوی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تعیین شده اند. این هیات امنا، اعضای هیات مدیره و مدیرعامل را معرفی و اساسنامه بنیاد را نیز تهیه کرده اند.»

به گفته او اعضای هیات مدیره این انجمن از داستان نویسان و مدیران فرهنگی تشکیل شده است

نکرده اند، اما در بستر فرهنگ امروزین غرب تولید شده اند و هیچ سختی با فرهنگ ما ندارند. مدیر گروه زبان و ادبیات اسپانیولی دانشگاه علامه طباطبایی نه تنها اعتقاد دارد که برخی از این آثار به فرهنگ ما صدمه می زند، بلکه بر این باور است که بسیاری از کتاب هایی که برنده جوایز بین المللی هم بوده اند، اساساً از منظر فرهنگ ما درک نمی شوند؛ گرچه برخی از مترجمان آثاری را ارائه می کنند که از نظر فنی کاملاً سالم است، اما انتخاب شان اشتباه است و همین انتخاب نادرست سبب می شود تا با آثاری روبه رو باشیم که هیچ نیازی را برطرف نمی کنند و درک هم نمی شوند.

شیرینی در ادامه به برخی از نویسندگان و آثاری اشاره می کند که با وجود اهمیت و تأثیرگذاری شان، هیچ جایزه بین المللی ای نبرده اند: «در اروگوئه با نویسنده ای بسیار بزرگ و تأثیرگذار با نام ادواردو گالانو روبه رو می شوید؛ نویسنده ای که نامش در ادبیات اسپانیولی نامی درخشان و آثارش از حیث قدرت ادبی کم نظیر است اما این نویسنده بزرگ به دلیل نگاه ضد آمریکایی اش، هیچ جایزه جهانی نبرده و حتی تلاش می شود که در غرب نیز آثارش انعکاس نداشته باشد و مطرح نشود. متأسفانه این نویسنده در ایران نیز شناخته شده نیست.»

مترجم مجموعه داستان «مراسم یادبود برای یک روستایی اسپانیایی» مترجمان جوان را به شناخت عمیق حوزه ای که در آن ترجمه می کنند، دعوت می کند و تأکید دارد که معیار ما به منظور انتخاب کتاب برای ترجمه نباید در سطح جوایز بین المللی متوقف بماند. او اعتقاد دارد که ترجمه یک بازتاب است؛ از این رو مترجم هرگز حالت انفعالی نسبت به یک متن ندارد. در واقع، در فرآیند سالم ترجمه، مترجم دست به یک بازآفرینی می زند و در این بازآفرینی به تفاوت های فرهنگی و بومی زبان مبدا و مقصد نظر دارد و این گونه، تلاش می کند تا اثر را به نحوی بازتاب دهد که در فرهنگ زبان مقصد قابل درک باشد.

از دیگر سو رضا قیصریه بر این باور است که آثار بسیار خوبی از دید جایزه های جهانی پنهان مانده اند و به همین دلیل مورد توجه رسانه ها و مترجمان - در سطح بین المللی و در ایران - قرار نگرفته اند اما باید توجه داشته باشیم که حتی بسیاری از آثار خوب نویسندگانی که جوایز بین المللی را کسب کرده اند به فارسی برگردانده نشده است. قیصریه به بسیاری از آثار ارنست همینگوی «در این راستا اشاره می کند؛ آثاری که به زعم او جزو داستان های خوب همینگوی محسوب می شوند.

او باین حال اعتقاد دارد که نمی توان برای شناسایی آثار برتر منتظر جشنواره ها و جایزه های بین المللی ماند. او که مترجم زبان ایتالیایی است به آثاری از چند نویسنده بزرگ ایتالیایی اشاره می کند که با وجود کیفیت بالایی که دارند، جایزه ای کسب نکرده اند.

مترجم نمایشنامه «مده آ» در پاسخ به این سوال که چرا با بسیاری از مترجمان چشم بسته به سراغ ترجمه آثاری می روند که جوایز بین المللی کسب می کنند، گفت: «تنها دلیل این امر، اطمینان نسبت به بازار است. این مترجمان می خواهند نسبت به فروش کارشان در بازار اطمینان نسبی داشته باشند؛ به همین دلیل آثاری را انتخاب می کنند که به خاطر کسب جوایز بین المللی و با کمک تبلیغ رسانه ها در بازار کتاب معرفی شده اند.»

قیصریه در انتها، مانند احسان عباسلو، یکی از عرصه های ضعیفی که در آن محتاج به ترجمه هستیم را نظریه ادبی دانست. علاوه بر این می گوید که مباحث نظری ترجمه از دیگر حوزه هایی است که مترجمان ما در آن کاستی هایی دارند. رضا قیصریه در این راستا به مباحثی چون زبان شناسی و زیبایی شناسی در ترجمه اشاره و تأکید می کند که ترجمه تنها فارسی نویسی نیست بلکه باید در یک ترجمه سالم معیارهای فراوان دیگری نیز لحاظ شود؛ معیارهایی که سبب می شود او ترجمه را یک هنر بداند.

تولید و بازتولید هم توجه شود. به هر حال کارهای فعلی ما خارج از کارهایی نخواهد بود که در دفتر مطالعات ادبیات داستانی انجام می شد اما توجه خواهیم داشت که کامل تر شود البته بخشی از وظیفه ما نیز این است که آثار ادبیات داستانی را که در حال حاضر تولید شده است، به زبان های دیگر ترجمه کنیم تا زمینه آشنایی دیگر کشورها با ادبیات داستانی ایران فراهم شود.»

تألیف، مقدم بر ترجمه

عمده رویکرد بنیاد ادبیات داستانی بر تألیف در این حوزه بنا نهاده شده است.

سالاری در این باره می گوید: «رویکرد اصلی ما حمایت از آثار قلمی داخل کشور است و اصلاً نمی پسندیم هر کتابی، به صرف این که از سوی یک نویسنده نسبتاً شناخته شده خارجی نوشته شده، ترجمه شود و کتاب های نویسندگان ایرانی پشت درهای بسته بماند. دغدغه اصلی ما این نیست که ترجمه را تسهیل کنیم اما تمرکز روی تألیف از رویکردهای ماست.»

نخستین گامها

به گفته سالاری هم اکنون کار بنیاد ادبیات داستانی به صورت غیررسمی آغاز شده است. او در این باره می گوید: «مجوزهای این کار از دو سال پیش اخذ شده و کارهای ثبت آن در ثبت شرکت ها نیز انجام شده است. در حال حاضر هیات مدیره انجمن هم تشکیل شده است اما این که مردم چه زمانی با فعالیت های این بنیاد آشنا خواهند شد، سوالی است که سالاری در پاسخ به آن می گوید: «باید کمی صبر کرد. ما اولین گام ها را شروع کرده ایم. تولیدات سفارش داده شده باید به دست ما برسد و آنها را ارزیابی کنیم. شاید بهتر است بگویم امیدواریم تا خرداد ثمره برخی از فعالیت های این بنیاد را مردم ببینند.»

او همچنین در ادامه صحبت هایش وعده می دهد بنیاد ادبیات داستانی در عرصه آموزش نیز حضور جدی خواهد داشت و با دعوت از صاحب نظران این حوزه، گام های موثری برخواهد داشت.

سالاری در پایان با امیدواری می گوید: «امیدوارم حضور بنیاد ادبیات داستانی در کنار این که به نزدیکی قلوب نویسندگان و اهالی قلم کمک می کند، مجموعه ای حامی اهل قلم تلقی شود و یک بنیاد دولتی نباشد که قرار است برای ادبیات داستانی تعیین تکلیف کند. قرار نیست ماموتولی حوزه داستان باشیم. قرار است راه را هموار کنیم تا آثار ادبیات داستانی با سرعت بیشتر به نشر کشور و پس از آن به بازارهای جهانی وارد شود.»

چون در بخش علمی ادبیات داستانی به داستان نویسان و صاحب نظران ادبیات داستانی نیاز داریم و در بحث اقتصاد نشر نیز به کسانی احتیاج داریم که با قوانین و مقررات نشر آشنا باشند. بنابراین اعضای هیات مدیره بنیاد از این ترکیب تشکیل شده است.»

در داخل این مجموعه بخش های مختلفی طراحی شده است. سالاری در این باره نیز می گوید: «ترجمه از فارسی، ترجمه به فارسی، برگزاری کارگاه های آموزشی در شهرستان ها و استان ها و ایجاد بانک اطلاعاتی نویسندگان ادبیات داستانی - که برای مطالعات دانشجویان قابل استفاده خواهد بود - از جمله این بخش هاست.»

تعامل با انجمن های ادبیات داستانی

انجمن های زیادی از جمله انجمن نویسندگان کودک و نوجوان، انجمن قلم و... به نوعی در حوزه ادبیات داستانی فعالیت می کنند بنابراین به نظر می رسد که بنیاد ادبیات داستانی برای جلوگیری از موازی کاری، باید به فکر ارتباط با آنها باشد.

سالاری در این مورد می گوید: «در سیاستگذاری های این بنیاد، بنا را بر این گذاشته ایم که با همه انجمن ها در تعامل باشیم و با معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تفاهم نامه هایی برای تمام استان ها تدارک دیده شده تا تمامی استان ها تشکیل های خصوصی ادبیات داستانی خود را به بنیاد معرفی کنند.»

او در پاسخ به این سوال که تعامل بنیاد با انجمن های ادبیات داستانی استان ها به چه صورت خواهد بود تصریح می کند: «بنیاد می تواند از تولیدات این انجمن ها حمایت کند و با بهره گیری از کمک صاحب نظران این حوزه، کارگاه های مرتبط با ادبیات داستانی را در استان های کشور برگزار کند. در عین حال بنیاد می تواند از طریق تعامل با این انجمن ها، استعداد های ادبیات داستانی را در سراسر کشور شناسایی کند و این کار مسلماً به رشد ادبیات داستانی کشور کمک خواهد کرد.»

مدیرعامل بنیاد ادبیات داستانی در ادامه تأکید می کند: «ما برگزیدگان جایزه گام اول را هم فراموش نمی کنیم و سعی می کنیم با آنها هم در تعامل باشیم.» او در پاسخ به این سوال که آیا فعالیت های این بنیاد در ادامه روند فعالیت های دفتر مطالعات ادبیات داستانی است، می گوید: «مطابق آنچه که درباره فعالیت های آن دفتر شنیده ام، گویا در آن دفتر کار ترجمه هم انجام می شده است و کتاب هم تولید می کرده اند اما قرار است کار بنیاد ادبیات داستانی به صورت تکامل یافته تر انجام گیرد و به ترجمه،

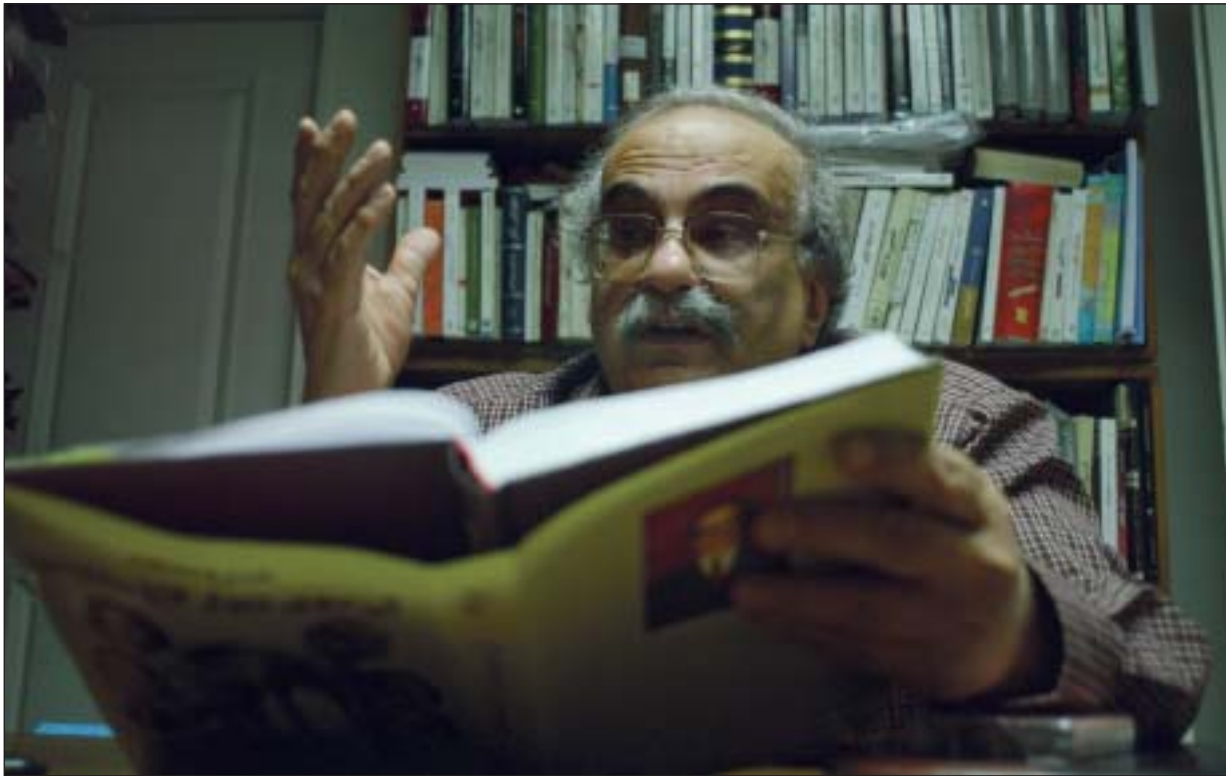

سایر محمدی

«تاج‌های زنانه» جدیدترین کتاب خسرو معتضد در سه مجلد اخیراً از سوی نشر البرز منتشر شد. نویسنده در این کتاب به شرح زندگی هشت زن قدرت طلب از خاندان پهلوی می‌پردازد و در خلال آن تاریخ معاصر ایران را در حول و حوش همان دوران روایت می‌کند. خسرو معتضد علاوه بر کتاب مذکور در حال حاضر کتاب دو جلدی «شاهان در تبعید» را در دست انتشار دارد که به زندگی چهار تن از پادشاهان تبعیدی ایران می‌پردازد و کتاب دیگر او «خون خاک» نام دارد که در ۱۰ جلد تاریخ صنعت نفت را از زمان پیدایش تا مقطع انقلاب روایت می‌کند. معتضد نویسنده، مورخ و روزنامه‌نگاری است که در سال ۱۳۲۱ در تهران متولد شد. او در رشته تاریخ و جغرافیای دانشکده ادبیات دانشگاه تهران تحصیل کرد و از اواسط دهه ۳۰ وارد عرصه روزنامه‌نگاری شد و در سن ۲۲ سالگی سردبیری مجله «ترقی» را به عهده گرفت و در این عرصه تا امروز کم و بیش حضور دارد. نخستین کتاب‌های این پژوهشگر اجتماعی، «کمیتة مجازات»، «به دار کشیدن شیخ فضل‌الله نوری» و «راز ۷۱ ساله یا قتل ناصرالدین شاه» بود که در اوایل دهه ۶۰ منتشر شدند. معتضد از اوایل دهه ۷۰ وارد تاریخ‌نویسی شد و تاکنون نزدیک به ۱۲۰ عنوان کتاب اعم از تاریخی و داستانی منتشر کرده است. وی هم‌اکنون «بابک خرم‌دین»، «چکمه و قلم» و «بهار سیاسی تهران» را از سوی نشر البرز در دست چاپ دارد و «از تهران دارالخلافه ناصری تا تهران جامعه مدنی» کتاب دیگرش از سوی نشر عطایی در دست انتشار است.

«تاج‌های زنانه» در گفت‌وگو با خسرو معتضد، تاریخ‌نویس و روزنامه‌نگار

یک فنجان قهوه در میهمانی تاریخ

عکس: رضا دشتی

آقای معتضد! اخیراً کتاب سه جلدی «تاج‌های زنانه» به قلم شما از سوی نشر البرز منتشر شد. شما در این اثر تاریخی به چه کسانی پرداخته‌اید؟

این کتاب در ردیف آثار تاریخی جای می‌گیرد اما من در این اثر چون مخاطبان عام را در نظر داشتم و عامه مردم هم معمولاً به کتاب‌های تخصصی کمتر علاقه دارند، مسائلی را که در کتاب‌های تاریخ آمده و از افراد آگاه شنیده‌ام، یا در کتاب‌های دیگر خوانده‌ام، در قالب روایت به صورت یک گفتمان ساده بیان می‌کنم. در واقع رویدادهای تاریخی و اطلاعاتی که از منابع مختلف در زمینه تاریخ به دست می‌آورم را با چاشنی هیجان نقل می‌کنم. آثار دیگر من هم به همین صورت نوشته شده‌اند. اما کتاب سه جلدی «تاج‌های زنانه» براساس اطلاعاتی است که از منابع دست اول شنیده‌ام. از افرادی که در صحنه حوادث حضور داشته‌اند و افرادی که در تاریخ معاصر ایران نقش موثر داشتند ساعت‌ها به گفت‌وگو نشستیم، با آنها مصاحبه کردم و سرانجام چکیده و حاصل این جست‌وجوها و پژوهش‌ها را در یک مجموعه سه جلدی به نام «تاج‌های زنانه» تالیف و تدوین کرده‌ام و نشر البرز هم آن را چاپ و منتشر کرد.

در این کتاب چه افرادی مورد توجه قرار گرفته‌اند و آیا به زندگی و نقشی که در حکومت پهلوی و در تاریخ معاصر ایران داشتند، اشاره کرده‌اید؟

در این مجموعه چهره‌هایی مانند ملکه تاج‌الملوک ایرملو همسر اول رضاشاه، خانواده امیر سلیمانی، خانواده مجدالسلطنه و ... حضور دارند. در واقع من به شرح زندگی هشت زن قدرت طلب از خاندان پهلوی می‌پردازم. زندگی زنان متنفذی مانند ملکه تاج‌الملوک دولت‌شاهی، شمس، اشرف، فوزیه و ثریا را زیر ذره‌بین تاریخ قرار داده‌ام. در فصل پایانی کتاب هم زندگی آخرین ملکه ایران فرح دیبا روایت شده و به شرح شوربختی‌ها و خوشبختی‌هایش می‌پردازم و در انتها فرجام سلطنت و زندگی محمدرضا پهلوی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در واقع نکته‌های تازه و جذابی در زندگی هر یک از این افراد وجود دارد که مطالعه آنها برای خواننده عادی خالی از لطف نیست. مثلاً در مصاحبه‌ای که به همراه آقای رسولی پور با زن سوم رضاشاه انجام دادیم، اطلاعات تازه‌ای وجود داشت که در هیچ منبعی مشابه آن را پیدا نمی‌کنید. البته در گفته‌های این شخص مواردی وجود داشت که در صحت آن تردید داشتم، مثلاً او مدعی بود که رضاشاه در آن زمان حدود یک میلیون تومان به پسرش محمدرضا شاه کمک کرد که من نسبت به ادعای او یقین پیدا نکردم چون احتمال می‌دادم این خانم به دلیل سالخورده‌گی اشتباه کند. برای من قبول این موضوع سخت بود. بنابراین در پانویس کتاب حسب ضرورت توضیح دادم.

شما این هشت زن را براساس چه معیاری انتخاب کرده‌اید تا راجع به آنها بنویسید؟ یعنی براساس اطلاعات شخصی که از این افراد به دست آورده‌اید یا...

اسناد تاریخ معاصر ایران مرتباً در حال چاپ شدن

دست‌نویس ما چون سلمان فارسی چهره برجسته‌ای در تاریخ اسلام بود، اما مجموعه آثاری که درباره سلمان فارسی نوشته شده شاید به صد صفحه نرسد. من داستان سقوط ساسانیان را که می‌نویسم با استفاده از آثار و منابع مختلف، قصص عصر ساسانی بعد از ساسانی و دوران اسلام سعی می‌کنم چهره فارسی را از زیر غبار تاریخ پاک کنم و شخصیت او را در قالب یک رمان تاریخی به جامعه و نسل امروز معرفی می‌کنم. سعی می‌کنم چهره سلمان فارسی با تمام ابعادش کشف شود. در مورد تاریخ معاصر خوشبختانه رازها کم‌کم گشوده و موانع از سر راه برداشته می‌شود. برای نوشتن تاریخ معاصر احتیاج به نوشتن رمان تاریخی نیست و هنگامی که اسناد موجود باشد نیازی نیست تاریخ را با ترفند داستانی بنویسیم. پس تفاوت کار شما با رمان تاریخی در این است که در رمان تاریخی تخیل نقش اصلی را دارد. یعنی حفره‌های خالی تاریخ با تخیل پر می‌شود؟

دقیقاً همین‌طور است. درباره سلمان فارسی که گفتم شاید صد صفحه زیاد باشد. درباره سلمان فارسی بیش از پنجاه صفحه مطلب نداریم. تمام منابع و کتاب‌های اسلامی را که زیر و رو کنید بیش از این پیدا نمی‌کنید؛ از «الکامل» گرفته تا دیگر منابع. برای این که خواننده به مطالعه علاقه مند شود، رمان تاریخی می‌نویسند. این کار را اولین بار جرجی زیدان انجام داد. جرجی زیدان، نویسنده‌ای لبنانی است که در سال ۱۹۰۲ درگذشت و ۲۷ جلد کتاب درباره تاریخ اسلام به صورت رمان نوشته است. و هنگامی که مردم این رمان‌های تاریخی را خواندند و علاقه مند شدند آن

برای مطالعه دچار سردرگمی شده‌اند. من آن دسته از کتاب‌های عامه‌پسند و بعضاً جعلی را به نویسندگان آنها واکذار می‌کنم. نویسندگان این آثار چقدر اشتباه می‌کنند که برای به دست آوردن نام و نشان، این جعلیات را به عنوان بخشی از حقایق تاریخی به خورد مردم می‌دهند. اما آنچه که من می‌نویسم، بی‌پایه و اساس نیست. امروز نویسندگان غربی هم به این شیوه روی آورده‌اند. کتاب «آخرین سفر شاه» که نام اصلی و انگلیسی آن «دور شدن یک فرد مزاحم» است با بیانی داستانی نوشته شده است ولی تمام مطالب آن نص صریح تاریخ است. استادان من در تاریخ‌نگاری این گروه از نویسندگان هستند. یعنی در آنچه که می‌نویسم سعی کنم شیوه‌ای را که در دنیا متداول است پیاده کنم. من در هر زمینه‌ای اسناد و مدارکش را پیدا می‌کنم و بعد براساس آن اسناد و مدارک شروع به نوشتن می‌کنم. این شیوه را صحنه به صحنه و لحظه به لحظه می‌گویند که در واقع نوعی گفتمان با مخاطب است.

چون مردم ما غالباً با تاریخ کشورشان بیگانه‌اند و از مطالعه کتاب‌های تاریخ‌گریزان هستند. الان برنامه‌ای که در تلویزیون اجرا می‌کنم با استقبال گسترده مردم روبه‌رو شده است برای این که با لحن روایی بیان می‌شود.

شیوه‌ای که شما به کار گرفته‌اید، چه تفاوتی با رمان تاریخی دارد؟

رمان تاریخی با نوشتن تاریخ به شکل روایی تفاوت دارد. گاهی انسان ناگزیر است رمان تاریخی بنویسد. من الان درباره سلمان فارسی یک رمان تاریخی در

است و بعد از چاپ هم در دسترس عموم قرار می‌گیرند. من هیچ وقت به گذشته نگاه نمی‌کنم یعنی گذشته‌گرا نیستم. برخی از پژوهشگران در اعماق تاریخ و در گذشته‌های دور منجمد شده‌اند و مرتباً اسناد شصت، هفتاد سال پیش را زیرورو و بازخوانی می‌کنند و همان اطلاعات گذشته را هر سال تکرار می‌کنند در حالی که الان اسنادی از تاریخ ایران در خارج از کشور و در داخل چاپ و منتشر می‌شود که اطلاعات تازه و دست‌اولی دارد. مثلاً یکی از نهادهایی که این دسته از اسناد را از بایگانی خارج و منتشر می‌کند، دفتر اسناد ریاست جمهوری است که اسنادی از تیمورتاش را اخیراً منتشر کرده است. همه این اسناد برای ما تازگی دارد. این مجموعه سه جلدی ضمن این که سرگذشت زنان تاجدار است، وقایع تاریخی را که در ارتباط با ایران است و به سقط خاندان پهلوی مربوط می‌شود، همه اینها را بررسی کردم در نهایت تعجب می‌بینید که گزارش ساواک درباره آتش‌سوزی سینمارکس آبادان یا مثلاً در مورد آخرین روزهای شاه در جلد سوم آمده است چون بهترین فردی که می‌تواند نظر بدهد همسر شاه است.

مطالبی که ایشان نوشته یا مصاحبه‌هایی که با او شده، همه را استخراج کرده‌ام و جایی که جنبه تعریف و تمجید بیبوده دارد، کنار گذاشته‌ام اما باقی مطالب را آورده‌ام.

راجع به همه این افراد در طول این سال‌ها کتاب‌های مختلف عامه‌پسندی منتشر شده که بعضاً مطالب این کتاب‌ها مورد تکذیب قرار گرفت و متأسفانه علاقه‌مندان به تاریخ معاصر ایران در انتخاب این آثار

وقت «تاریخ تمدن اسلامی» را نوشت که مهم‌ترین کتابش محسوب می‌شود. گوستاولوبون هم‌از او تقلید کرده و یک کتاب به نام «تاریخ تمدن اسلام» نوشته است. ما وقتی به سراغ نوشتن رمان تاریخی می‌رویم که منابع کافی نداشته باشیم.

من آنچه می‌نویسم بر حسب اسناد و مدارک و مستند است. افرادی که دست به جعل می‌زنند، خیلی دور نیست که تشتش رسوایی‌شان از بام‌ها بیفتد چرا که مطالعه و تحقیق نمی‌کنند و بر حسب شنیده‌ها و منابع غیرموثق مطالبی سرهم می‌کنند و به خورد مردم می‌دهند.

شما دو، سه عنوان کتاب درباره رضاخان نوشته‌اید در حالی درباره وی تاکنون چندین کتاب نوشته و منتشر شده‌است.

اسناد به تدریج منتشر شد و به تدریج به دست من رسید. مثلاً پسیان راجع به خانواده پهلوی و رضاشاه اطلاعات زیادی داشت. از سوادکوه تا ژوهانسبورگ را با استفاده از اطلاعات ایشان نوشتم. بعد اسناد دیگری از رضاشاه به دستم رسید. نوشتن یک کتاب را به من پیشنهاد داده‌اند به اسم «قتل وزیر درباره شاهنشاهی» و می‌خواهند بدانند تیمورتاش را چرا کشتند؟ من تا به حال نظرات دیگری داشتم اما اخیراً دفتر اسنادریاست جمهوری مدارک و اسنادی را منتشر کرده که قبلاً در گونی‌ها خاک می‌خورد. وقتی این اسناد را مطالعه کردم فکرم راجع به تیمورتاش عوض شد و فهمیدم تیمورتاش گرداننده حکومت رضاشاه بود.

کتاب‌هایی که درباره رضاخان نوشته‌اید دارای چه اطلاعات تازه‌ای است؟

اطلاعات من در این چند جلد کتابی که درباره رضاشاه نوشته‌ام اطلاعات تازه و بکری است. اگر ده‌ها کتاب راجع به رضاشاه نوشته شده برای این است که عده‌ای از این نویسندگان از روی دست یکدیگر می‌نویسند و از هم تقلید می‌کنند. من در حال حاضر درباره احمدشاه نظر منفی دارم اما تا پیش از آن که اسنادی از زندگی و سلطنت احمدشاه منتشر شود، نویسندگان و مورخان نسل قبل و نسل ما خیلی از او تعریف می‌کردند. مرحوم مکی بامن دوست بود و من به خانه‌اش می‌رفتم. من مثل فرزندش بودم، ولی نظرات او را درباره احمدشاه اصلاً قبول ندارم. برای این که اسناد جدیدی از بایگانی‌ها بیرون آمده که به شناخت بهتر احمدشاه کمک می‌کند. در پنجاه سال اخیر اسناد فراوانی درباره احمدشاه به دست آمده و وصیت‌نامه‌اش هم پیدا شده است. بعد مطبوعات آن دوران را جست و جوی کنیم. یک شیوه‌از کار من این است که به گذشته برمی‌گردم و مطبوعات آن دوران را مرور می‌کنم که در همین اثنا چیزهایی جالبی پیدا می‌کنم. یک محقق و مورخ باید مرتباً جست‌وجو کنند تا قضاوتش در مورد بازیگران تاریخ کامل و جامع باشد.

گویا شما در مورد قتل ناصرالدین شاه هم کتابی نوشته و با عنوان «راز ۷۱ ساله» منتشر کردید. این راز قتل چه بود؟

این کتاب به صورت جزوه‌ای در فروردین ۱۳۴۴ در زمان شاه منتشر شده بود. آن موقع قتل ناصرالدین شاه واقعا یک راز بود چون این کتاب هنوز منتشر نشده بود اما بعد که این جزوه چاپ شد توقیف شد و آن را سوزاندند چون در آن زمان به‌شاه هم تیراندازی شده بود. این کتاب همچنان ماند تا بعد از انقلاب که فضا باز شد، آن را در کتابی به نام «زن ناصرالدین شاه از فروغ السلطنه تا انیس الدوله» از سوی نشر گلریز چاپ و منتشر کردم البته امروز دیگر قتل ناصرالدین شاه راز نیست اما آن زمان چون این اطلاعات در اختیار مردم نبود، به عنوان یک راز شناخته می‌شد. در همین ۱۰ سال اخیر کتابی چاپ شده که فوق‌العاده جالب و خواندنی است. این کتاب به اسم «روزنامه خاطرات قهرمان میرزا سالور» از سوی نشر اساطیر چاپ شد. امروز فرزندان سالور زنده‌اند و هر کدام هشتاد، نود سال سن دارند. این شخص یعنی آقای سالور برادرزاده ناصرالدین شاه بود. سالور در کتابش اطلاعات تازه و جالبی به دست داده که ما تاکنون از آن بی‌خبر بودیم. این اسناد عموماً

در خانه‌ها محبوس و در ادارات بایگانی شده بودند. «روزنامه خاطرات قهرمان میرزا سالور» در ۱۰ جلد چاپ شده که فوق‌العاده جالب است و از زمان ناصرالدین شاه شروع می‌شود تا سال ۱۳۲۴ هجری شمسی چون دورانی که سالور در دربار ناصرالدین شاه حضور داشت، اطلاعات دست‌اولی دارد که در هیچ منبعی نیامده است.

درباره هویدا هم در طول سال‌های اخیر کتاب‌های فراوانی نوشته شد مانند کتاب آقای عباس میلانی اما شما هم دو کتاب درباره هویدا نوشته‌اید.

عباس میلانی در واقع کتابش را بعد از چاپ کتاب من نوشت. او در کتاب خودش جواب مرا داد. آقای میلانی به من هم مراجعه کرد و اگر پایان کتابش را نگاه کنید، چند جا از من نقل‌قول آورده است. وقتی من کتاب «هویدا؛ سیاستمدار، پپ، عصا و گل ارکید» را نوشتم، آقای میلانی به صرافت افتاد که پاسخ مرا در کتاب دیگری با عنوان «معمای هویدا» بدهد. هویدا برای من با شاه سلطان حسین فرقی ندارد. با وزیران دوران ساسانی فرقی ندارد. اما هویدا یکی از عوامل اصلی فروپاشی حکومت پهلوی در ایران بود. یعنی آدم‌بی‌خیال و نیهیلیستی (پوچ‌گرایی) بود که به‌هیچ‌چیز اعتقاد نداشت. عشقش این بود که صبح از خواب بلند شود و در رختخواب خود روزنامه‌های پاریس و لندن را بخواند. خودش هم این موارد را گفته و تایید کرده است. هویدا از عوامل بزرگ سقوط پهلوی بود، برای این که هویدا اساس و بنیان حکومت را از بین برده بود. مثلاً مجلس را از بین برد که در این زمینه سندی هم در بین اسناد ساواک وجود دارد. مرکزی تاسیس شده است به نام «مرکز بررسی اسناد تاریخی ایران» که متعلق به وزارت اطلاعات است و اسناد ساواک را در آنجا منتشر می‌کنند. این مرکز کتابی منتشر کرده به نام «تاریخ حزب ایران نوین» که در هشت جلد چاپ شده است. در سال ۵۰هنگامی که بحرین استقلال یافت و از ایران جدا شد، در مجلس از هویدا پرسیدند که چرا به این سرعت حاضر شدید بحرین از خاک ایران جدا شود و قبول کردید که بحرین مستقل شود؟ در حالی که می‌شد روی نفت فلات قاره حساب باز کنیم. اگر یک نخست‌وزیر آگاه و زیرک بود جواب می‌داد براساس مقتضیات روز و بر حسب معادلات بین‌المللی و دور بودن بحرین از پایتخت کشور این تصمیم گرفته شد در حالی که او جواب داد: بحرین دختری بود که ما شوهر دادیم. یعنی هویدا همه چیز را با لودگی و تمسخر برگزار می‌کرد.

شما کتاب هویدا را براساس چه منابع و اسنادی نوشتید؟

کتاب هویدا را براساس مطالعات فراوان و مرور مطبوعات آن دوران نوشتم. یک بخش از اسناد وزارت خارجه هم مورد توجه بود اما میلانی که برای نوشتن کتاب خودش به افراد ربار و دست‌اندرکاران حکومت شاه رجوع کرد.

چنین افرادی معمولاً طرفدار حکومت شاه هستند و همچنان به سلطنت وفادارند. آنها برای تبریئه خود هر دروغی را می‌گویند. آقای میلانی کتاب «معمای هویدا» را به سفارش فریدون هویدا برادر نخست‌وزیر نوشت. فریدون هویدا مدعی بود که شاه برادرش را کشته است. او مدعی بود که ما بارها سعی کرده‌ایم امیرعباس هویدا را از زندان نجات دهیم اما شاه و فرح جواب ندادند و حاضر نشدند ما را به حضور بپذیرند و در واقع در برابر تقاضای ما که خواهان آزادی هویدا از زندان شده بودیم، سکوت کردند و هیچ عکس‌العملی نشان ندادند. تفکر آقای میلانی در کتاب «معمای هویدا» این بود که هم‌مردم ایران مقصرند، هم شاه. شاه می‌خواست ستمگری کند و ملت ایران هم زیر بار نمی‌رفت و به همین دلیل هویدا در این وسط قربانی شد در حالی که این حرف‌ها دروغ است و چنین چیزی نیست. هویدا عالماً و عامداً پذیرفته بود که نوکر شاه باشد و از خودش اراده‌ای نداشت. عاقبت چنین افرادی همین است. هویدا افراد ناباب و متملق را به سرکار آورد. طبق قانون اساسی مشروطه وزیر باید مسلمان باشد در حالی که هویدا در کابینه خودش شش تا هشت وزیر بهایی داشت و عملاً برخلاف قانون اساسی عمل می‌کرد. ما در آن دوران وزیر ارمنی

نداشتیم، وزیر زرتشتی و مسیحی نداشتیم اما وزیر بهایی فراوان داشتیم.

شما سال‌ها پیش کتاب‌هایی از زندگی ادیبان و شاعران تالیف کرده‌بودید که ...

این آثار را سال‌ها پیش نوشتم چون آن زمان هنوز تجربه‌ای از کار کردن با ناشران نداشتم. کتاب «عشق و رنج سعدی» و «فردوسی نابغه طوس» را در سال‌های اولیه نویسندگی منتشر کردم و به چاپ‌های متعدد هم رسید.

اوایل دهه ۶۰بود که این کتاب‌ها را به ناشری واگذار کردم که مرتباً آنها را چاپ می‌کند. حق‌التالیفی هم که بابت این آثار به ما دادند سی هزار تومان بود اما اخیراً سیمافیلم این آثار را از من خواست که احتمالاً فیلمی براساس این آثار بسازند و من هم این کتاب را برای آنها فرستادم.

گویا الان کتابی به نام «شاهان در تبعید» را هم در دست انتشار دارید.

بله. یکی از کتاب‌هایی که الان در دست چاپ دارم «شاهان در تبعید» است که متعلق به نشر البرز است. این کتاب در دو جلد تالیف شده و مربوط به زندگی چهارنفر از پادشاهان تبعیدی ایران است؛ یکی احمدشاه و قبل از او محمدعلی شاه و در نهایت رضاشاه و محمدرضا شاه.

برای تالیف این کتاب اطلاعات تازه‌ای از خارج به دستم رسید و روزنامه‌های آن دوران را فراهم کردم البته کاریکاتورهای مجلات تایم و نیویورک آن زمان را هم جمع‌آوری کردم.

غیر از این کتاب چه آثاری در دست تالیف یا انتشار دارید؟

آخرین کاری که در دست تالیف دارم و باعث افتخار و سربلندی من است کاری است که یک شرکت نیمه دولتی به من پیشنهاد داده است به نام «خون خاک» چرا که امسال صدمین سال کشف نفت در ایران است. خون خاک در ۱۰ جلد تالیف می‌شود که چهار جلد آن حرف‌وچینی شده است. شرکتی که تالیف این کتاب را سفارش داده کمال همکاری را با من دارند و هم وزیر سابق نفت و هم وزیر کنونی نفت یعنی آقایان وزیری هامانه و آقای مهندس نوذری خیلی به این اتفاق علاقه نشان دادند. شرکتی به نام «توانمندی‌های صنعت نفت ایران» سرمایه‌گذاری خوبی برای تالیف این اثر کرده است و احتمالاً پنجاه، شصت تابلوی رنگی هم در این مجموعه چاپ شود. با چند نفر از نقاشان بزرگ ایرانی گفت‌وگو کردیم و قرار شد مراحملی از تاریخ نفت ایران که عکس از آن در دست نیست به صورت نقاشی تصویر شود. مثلاً نفت در ایران از دوران قباایل مادها سابقه داشت. در عملیات جنگی از قیر ایران و قیر بحرالمیت برای مومیایی مردگان استفاده می‌کردند و در محاصر شهرها استفاده می‌شد. به عنوان دارو از آن استفاده می‌کردند. یعنی از ایران شروع کردیم و بعد گفتم سابقه نفت در دنیا چگونه است. نفت در سال ۱۸۴۰ در آمریکا ماده‌ای بود که مصرف دارویی داشت و برای جلوگیری از بیماری‌های داخلی خورده می‌شد. تمام اطلاعات راجع به نفت را گردآوری کرده‌ام. الان حدود ۸، ۹ماه است که زندگی‌ام شده تالیف کتاب «خون خاک» و خوشحالم که تا امروز حدود سه هزار صفحه تحویل داده‌ام. الان روی هزار صفحه جلد چهارم مشغول کارم و وارد سال‌های ۲۶-۱۳۲۵ شده‌ام. سرگذشت

در این مجموعه چهره‌هایی مانند ملکه تاج الملوک آیرملو همسر اول رضا شاه، خانواده امیر سلیمانی، خانواده مجد السلطنه و ... حضور دارند. در واقع من به شرح زندگی هشت زن قدرت طلب از خاندان پهلوی می‌پردازم

نفت شمال تمام شده و داریم می‌رویم به سمت ملی شدن نفت ایران در دوره دکتر مصدق. تمام مذاکرات نفت و همه کتاب‌هایی را که درباره نفت در ایران و خارج از ایران منتشر شده، فراهم کردم. حدود هزار برگ از اسناد ملی ایران را هم گرفتم. از وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان اسناد ملی ایران و از دیگر نهادها هم اسنادی را تهیه کرده‌ام. همه این اسناد به صورت میکروفیلم است که برخی از آنها تاکنون منتشر نشده است. حدود ۶۰۰صفحه اطلاعات هم از اینترنت گرفته‌ایم. این اطلاعات مربوط به نفت در دوران گذشته در اروپاست و همین‌طور شرکت نفت انگلیس و ایران، قیمت نفت، بحران‌های نفت تا می‌رسیم به سال ۵۷ که کار من تمام می‌شود. از این مرحله به بعد عده دیگری هستند که زیر نظر خود وزارت نفت کار می‌کنند و مشغول نوشتن ماجرای نفت از مقطع انقلاب تا امروز هستند. من جنبه تاریخی نفت را از زمان مادها شروع کرده‌ام و این سرگذشت را به سال ۱۳۵۷ می‌رسانم.

شما خودتان را نویسنده می‌دانید یا مورخ؟ چون در هر دو زمینه کار کرده‌اید.

متأسفانه یا خوشبختانه این از جمله ضعف‌های من است و جلوی این کار را هم نمی‌توانم بگیرم. فکر کنید من صبح بپایست هستم و در ارکستر لندن دارم پیانو می‌زنم. عصر دلم می‌خواهد برای خودم در خانه بنشینم سه‌تار بنزنم. این نقطه ضعف البته باعث محبوبیت کتاب‌های من شده است. من نمی‌توانم خودم را از نویسندگی محروم کنم و نمی‌توانم از روزنامه‌نگاری دست بکشم. هنوز هم روزنامه‌نگارم. روزنامه‌نگاری در خون من است. الان که به شهرستان‌ها می‌روم و می‌بینم روزنامه‌نگاری محلی این همه پیشرفت کرده خوشحال می‌شوم در حالی زمان گذشته این‌طور نبود. در آن زمان ما ۱۳۳ روزنامه و مجله داشتیم. الان ۱۵۰۰ روزنامه و مجله داریم. این نشان رشد و اعتلای فرهنگی کشور است، بنابراین هم نویسنده‌ام هم مورخ. شما در «کتاب نفت» یک کلمه قصه پیدانمی‌کنید. همه مطالب اطلاعات موثقی از منابع است. در کتاب «تش بزرگ» شما یک سطر داستان نمی‌بینید اما در برخی موارد ناگزیریم برای این که مردم به تاریخ علاقه‌مند شوند رمان تاریخی بنویسم و تاریخ را در قالب روایت داستانی نقل کنم.

برخی از صاحب‌نظران و مورخان کارهای شما را تاریخ‌نویسی علمی نمی‌دانند. در این مورد چه پاسخی دارید؟

مرحوم اسماعیل رضوانی که استادمن بودندمی‌گفتند اگر ما ششصد خواننده واقعی تاریخ در این مملکت داشته باشیم، دیگر مشکل نخواهیم داشت. این آقایان که چنین ادعایی دارند در چنان پيله‌ای فرو رفته‌اند که دیگر اطراف خود را نمی‌بینند و خیال می‌کنند اگر کتابی بنویسند و سال‌ها در قفسه کتابفروشی‌ها خاک بخورد و خواننده نداشته باشد، هنر کرده‌اند و شاهکار خلق کرده‌اند و هر کتابی که خواننده عام داشته باشد و با استقبال جامعه روبه‌رو شود علمی نیست و پیش‌پا افتاده است. زبان اغلب این آثاری که آقایان می‌نویسند، زبان سرد و خسته‌کننده‌ای است. من در تلویزیون فارس یک برنامه زنده داشتم. خانمی تماس گرفت و گفت: «شما تاریخ‌نویسی را به یک علم شامخ تبدیل کرده‌اید. این تشویق و قدردانی برای من ارزش خیلی بیشتری دارد تا کسی بگوید تاریخ‌نویسی من علمی نیست. من برای مردم و مخاطبان می‌نویسم.

این آقایان هنوز در دوران چاپ دستی هستند. الان در انگلستان آثاری چاپ می‌شود که به صورت جزوه است و قیمتی بسیار پایین دارد. جزوه که تمام شد آنها را می‌برند صحافی می‌کنند و می‌شود یک کتاب چند جلدی و در واقع مردم را این‌گونه با تاریخ کشورشان آشنا می‌کنند. بعضی‌ها همه حوادث را از دریچه خاصی می‌بینند. در حرف‌هایشان هیچ چیز تازه‌ای نمی‌شنوید. اینها تاریخ‌نویس نیستند. دشمن تاریخند. من به حرف‌هایشان اهمیت نمی‌دهم. من همیشه این امکان را داشته‌ام که دانشگاهی باشم حتی در سال‌های دهه ۴۰ دانشگاهی بودم و به عنوان محقق فعالیت می‌کردم اما سرانجام کار روزنامه‌نگاری را پسندیدم و در این حرفه ماندم. افتخارم این است.

نشست آموزشی «نمایشنامه و اقتباس» در سرای اهل قلم برگزار شد

کالای متن در بازار اقتباس

نمی‌گیرد، بلکه هدف کشف زوایای پنهان اثر مبدا است. به این ترتیب در اینجا انتقاد به معنای ایرادگیری یا قائل بودن به وجود خطا در اثر نیست؛ بلکه به معنای دقت در اثر به منظور یافتن نکاتی است که تاکنون از دیده‌ها پنهان مانده‌اند. اسدی افزود: علاوه بر این، باید توجه داشت که اقتباس یعنی خلق یک اثر جدید و بدیهی است که در چنین شرایطی نویسنده از جایگاه فردی اش، نظر و نگاه خود را در تولید یک اثر جدید اعمال کند. این گونه است که در یک متن اقتباسی گاه ویژگی‌هایی از اثر مبدا برجسته می‌شود و ویژگی‌هایی حذف یا مورد کم توجهی قرار می‌گیرد.

اسدی در پایان گفت: کنش انتقادی که از آن سخن رفت در مخاطب یک اثر اقتباسی نیز ایجاد می‌شود چراکه ما در مقام مخاطب یک اثر اقتباسی، خواه ناخواه در مقام مقایسه نیز قرار می‌گیریم؛ مقایسه میان متن مبدا و متن مقصد.

آخرین سخنران نشست «نمایشنامه و اقتباس» نیز بر این باور بود که باید اقتباس را به مثابه یک «رویکرد» (approach) بررسی کرد و سپس زمینه‌ها و واسطه‌های آن را کشف کرد. فارس باقری متن مبدا را به مثابه یک کالا در نظر گرفت و تلاش کرد تا رویکردهایی را که در وضعیت اقتباس نسبت به کالا وجود دارد، تبیین کند. یکی از رویکردهایی که می‌تواند در اقتباس برجسته باشد، اصل شباهت است. به گفته باقری ما معمولاً مردمی معناگرا هستیم و در برخورد با هر اثر هنری، به عنوان اثر مبدا، به دنبال شباهتی معنایی میان اثر مبدا و وضعیت خودمان می‌گردیم. نویسندگانی که دست به اقتباس می‌زنند اگر این رویکرد را اتخاذ کنند، شباهتی را که در اثر مبدا و وضعیت خودشان پیدا می‌کنند، پررنگ جلوه خواهند داد. ریشه این نوع نگرش تاثرات تعلیمی است؛ چراکه این تاثرات به دنبال پیام و معناست و عظمت و بزرگی محتوا برای آن اهمیت بیشتری دارد بنابراین سعی می‌کند معنا و محتوایی را که با وضعیت نویسنده تطابق دارد، منتقل کند اما با اتخاذ این رویکرد بخشی از ویژگی‌های درون متنی از میان می‌رود و خصوصیات فراوانی از متن مبدا دور ریخته می‌شود.

در دومین رویکردی که فارس باقری به آن اشاره کرد، اصل پیرایش غالب است: این نوع اقتباس در جوامعی رخ می‌دهد که تمایل دارند هر امری را به یک شیء شیک و ویرتینی تبدیل کنند؛ چراکه اگر در رویکرد اقتباس اصل پیرایش غلبه داشته باشد، نویسنده آنچه‌آن اثر مبدا را اصلاح می‌کند و بخش‌های تند و تیز آن را کند و بی‌اثر می‌کند تا هنر تبدیل به امری موزه‌ای می‌شود با این رویکرد واقعیت به امری کاذب و دروغین تبدیل می‌شود. باقری در مورد سومین رویکرد در فرآیند اقتباس گفت: «در سومین نوع اقتباس، تنها رسانه مطرح است. در این رویکرد تلاش می‌شود تا ویژگی‌های رسانه مبدا (مثلاً داستان) به ویژگی‌های رسانه‌ای دیگر (مثلاً تئاتر) تبدیل شود، به عنوان مثال در این رویکرد روایت داستانی به کنش تئاتری یا مکان داستانی به موقعیت تئاتری تبدیل می‌شود.»

مترجم نمایشنامه «حصارها» توضیح داد که در این رویکرد اقتباسی تنها ویژگی‌های خود رسانه و خصوصیات بیانی تاثرات سبب تغییرات متن مبدا می‌شود.

این جلسه با پرسش و پاسخ میان حاضران پایان یافت.

موجب عدم توانایی آنها در اقتباس از آثار ادبی و هنری دیگر برای نمایشنامه می‌شود، بلکه سبب ضعف کلی آنها در فرآیند کارشان نیز خواهد بود. این عضو هیئت علمی دانشگاه تهران در توضیح ویژگی‌های اقتباس نیز گفت: «هنگامی که زمانی را می‌خوانید یا فیلمی می‌بینید بنا بر ویژگی‌های خاص رسانه، آن رمان یا فیلم تأثیری خاص بر شما می‌گذارد؛ اما تبدیل شدن آن به نمایش و نمایشنامه در فرآیند اقتباس تغییراتی را می‌طلبد و همین تغییرات موجب کشف ظرفیت‌هایی جدید در اثر مورد اقتباس می‌شود؛ ظرفیت‌هایی که پیش از این در اثر مبدا پنهان مانده بود از این رو مشخص است که اگر اقتباس به درستی انجام گیرد، با توجه به تغییرات انجام شده، اثر اقتباسی، تأثیری کاملاً متفاوت بر مخاطب می‌گذارد.»

اما اسدی اعتقاد دارد که کنش اقتباس یک رابطه عادی و منفعل با اثر مبدا نیست، بلکه فرآیندی کاملاً خودآگاه است. از نگاه او خودآگاهی از چند طریق حاصل می‌شود؛ نخست آن که نویسنده نسبت به ویژگی‌ها و ضروریات زمانه‌اش آگاه باشد و آنها را دقیقاً بشناسد. دوم مسئله انطباق است. نمایشنامه نویسان ایران از همان ابتدا، این مسئله را درک کرده بودند که در طی فرآیند اقتباس، ناگزیر از نوعی انطباق هستند. در انطباق به شرایطی که متن قرار است در آن شرایط ارائه شود نظر داریم. انطباق نزد نمایشنامه نویسان ایرانی معنایی دیگر را نیز به همراه آورده و آن نگرستن به متن مبدا در افق تاریخی است به این معنا شاهد یک گفت‌وگو میان متن مبدا و مقصد (یا متن اقتباسی) خواهیم بود. شکل دیگری از گفت‌وگو که می‌تواند رخ دهد گفت‌وگوی متن مقصد با تاریخ است. در واقع، در تمام این اشکال گفت‌وگو که در بستر نگرستن به اثر از منظر تاریخی رخ می‌دهد یک مبادله و ارتباط دو طرفه میان شرایط نویسنده و شرایط متن مبدا رخ می‌دهد. به گفته وی سومین ویژگی اقتباس که نشان می‌دهد اقتباس فرآیندی خودآگاه است، وجود کنش انتقادی در متن است. ممکن است در دامن بحث اقتباس این سوال به وجود بیاید که آیا متن مبدا دچار ایرادی بوده یا گویایی نداشته که مادست به تغییر آن می‌زنیم؟ البته اقتباس به دلیل تصور وجود خطای ایراد در متن مبدا صورت

نویسنده «در مصر برف نمی‌بارد» معتقد است که در اینجا نمایشنامه نویسان ما دو مسیر را پیش روی خود می‌دیدند؛ یکی از راه‌ها آغاز فرآیند آزمون و خطا برای یافتن الگوهای جدید بود؛ فرآیندی جانکاه و طولانی که به ممارست و تلاش فراوان احتیاج دارد اما راه دیگری که پیش روی نویسندگان قرار گرفت اقتباس بود.

به این ترتیب نویسندگان ما به دریای ادبیات نظر کردند؛ دریایی که می‌تواند منبع بسیاری از برداشت‌ها و الگوها باشد. این مسیر، مسیر نیاز نمایشنامه نویسان راستین است. چرمشیر در ادامه به آسیب‌شناسی اقتباس پرداخت و گفت: «در اقتباس باید از تجمل‌گرایی و ظاهرسازی روشنفکرانه پرهیز کنیم و به طور مدام متوجه هدف کار و برطرف شدن یک نیاز حقیقی باشیم.»

پس از چرمشیر، سعید اسدی با صحنه گذاشتن بر سخنران سخنران پیشین بحثی که خود آن را بحثی «معطل مانده» می‌دانست، پرداخت. او توضیح داد که در جغرافیاهای دیگر فکری و فرهنگی رابطه میان ادبیات، نمایشنامه و حتی سینما کاملاً بدیهی است در حالی که ما گاهی این حوزه‌های نزدیک و به هم پیوسته را مانند جزایری تک افتاده و دور از هم تصور می‌کنیم. گروهی از نمایشنامه نویسان خود را از مطالعه آثار ادبی بی‌نیاز می‌دانند و اهالی سینما با نمایش و نمایشنامه و همین‌طور با ادبیات رابطه نزدیکی ندارند و در کل رابطه میان این حوزه‌های هنری، کم‌رنگ است. به گفته وی نبود یک رابطه عمیق و دقیق میان نمایشنامه نویسان جوان با ادبیات و صورت‌های دیگر هنری، نه تنها

اقتباس یعنی خلق یک اثر جدید و نویسنده نظر و نگاه خود را در تولید یک اثر جدید اعمال می‌کند، در یک متن اقتباسی گاه ویژگی‌هایی از اثر مبدا برجسته و ویژگی‌هایی حذف می‌شود

هفته گذشته سرای اهل قلم میزبان چند تن از نمایشنامه نویسان و منتقدانی بود که گرد هم آمده بودند تا به بررسی روند اقتباس برای نمایشنامه بپردازند؛ بحثی که در چند سال اخیر و با ارائه آثار اقتباسی فراوان در حوزه هنرهای نمایشی اهمیتی دوچندان پیدا کرده است.

در ابتدای جلسه سعید اسدی در مقام مجری به ارائه توضیحاتی درباره نمایشنامه و اقتباس و دیدگاه‌هایی که نسبت به آن وجود دارد، پرداخت. اسدی از این که این روزها به اقتباس به عنوان امری پیچیده نگریسته می‌شود، ابراز شگفتی کرد؛ به گمان او اقتباس و ارتباطی که میان متون ادبی و نمایشنامه وجود دارد، امری بدیهی است گرچه این بحث ویژگی‌های خاص خود را دارد که توجه و دقت هنرمندان و هنرجویان را می‌طلبد. اسدی از این که در این برنامه امکان استفاده از نظرات محمد چرمشیر فراهم آمده است ابراز خشنودی کرد؛ به ویژه که او اقتباس‌های بسیار موفقی را در عالم نمایشنامه نویسی ارائه کرده است. دیگر میهمان این برنامه فارس باقری بود. باقری علاوه بر عهده دار بودن مسئولیت‌های اجرایی در عرصه داستان نویسی نیز با مجموعه داستان «پشت سرت رانگاه‌نکن» و در عرصه اقتباس و نمایشنامه نویسی با نمایشنامه «پروانه بر ناقوس» فعالیت داشته است. پس از سخنران ابتدایی سعید اسدی، محمد چرمشیر بحث را ادامه داد. او تأکید کرد که به این بحث در مقام یک نمایشنامه نویس خواهد نگرست و فرآیندی را که خودش در روند اقتباس می‌پیماید، واشکافی خواهد کرد.

او بحث خود را با طرح این پرسش ادامه داد که اساساً چرا اقتباس می‌کنیم و هنگامی که نویسنده ایده‌های شخصی خود را دارد و در اطرافش با مسائلی روبه‌رو است که می‌تواند موضوع یک نمایشنامه باشند، چرا باید این ایده‌ها و مواد خام را رها کند و به متونی رجوع کند که در گذشته‌ها نوشته شده‌اند؟

به اعتقاد چرمشیر پاسخ به این سوال مشخص کننده نیاز ما به اقتباس است. نمایشنامه نویس باید به این پرسش پاسخ دهد تا نیازش برای اقتباس به فرآیندی خودآگاه و مشخص، برای خود او تبدیل شود.

چرمشیر به نمایشنامه نویسانی اشاره کرد که سراغ متن‌هایی بسیار بزرگ و جهانی می‌روند و آن متن‌ها را دچار تغییر می‌کنند، روایت‌ها را ناآگاهانه به هم می‌ریزند و یک اثر بسیار بزرگ را در حد یک نمایشنامه بی‌اهمیت و بی‌محتوا کاهش می‌دهند. این اتفاق از آن‌جانشی می‌شود که چنین نویسندگانی هیچ احساس نیازی به اقتباس ندارند و تنها می‌خواهند خود را با چسباندن به اثری بزرگ مطرح کنند و به تعبیر چرمشیر می‌خواهند کاری کرده باشند، بی‌آن که ضرورت آن را احساس کرده باشند.

او برای درک مفهوم نیاز به اقتباس مروری بر نمایشنامه نویسی معاصر را الزامی دانست و گفت: «پیش از انقلاب نمایشنامه نویسی ما به تکرار الگوهای ثابت رسیده بود اما پس از انقلاب ما با مفاهیم و آشنخوره‌های فکری‌ای روبه‌رو شدیم که پیش از انقلاب با آنها مواجه نبودیم. بنابراین طبیعی به نظر می‌رسد که نیاز به شکل‌های جدید بیانی و متعاقباً الگوهای جدید حس شود و در این میان می‌بینیم که باز پای کلمه جادویی نیاز به میان آمد.»

کارشناسان از روند داوری آثار بخش کودک و نوجوان کتاب سال می گویند

سهم کودکان از کتاب سال

بسیاری از مطالب جدی را در می یابند و بسیاری مطالب مانند ارتباطات اجتماعی، اصول شهروندی، اخلاق و ... را می توان در قالب طنز به آنها آموزش داد اما آنچه از آن به عنوان لایه پنهانی طنز یاد می شود در طنز سیاسی و اجتماعی معنا پیدا می کند که ویژه بزرگسالان است.

او به ضرورت حمایت از کتاب های برگزیده اشاره می کند و می گوید: «مطبوعات باید به معرفی کتاب های برگزیده بپردازند. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز باید شرایط لازم برای چاپ دوباره و چندباره این آثار را پدید آورد.

عربلو در پاسخ به این که چرا از بین مترجمانی که پر تلاش هستند و کتاب های فراوانی را ترجمه می کنند، کتابی از زنده یاد الوند را برگزیده اید می گوید: «ماتوجه به نام مترجم بدون هیچ تعدمی، صرفاً اثر را مورد بررسی و نقد قرار دادیم و با در نظر گرفتن شرایط مختلف به این نتیجه رسیدیم که بهترین انتخاب ممکن، «نان و گل سرخ» است.»

لزوم معرفی کتاب های برگزیده

حسین فتاحی یکی از داورانی بوده که به بررسی کتاب های داستان تالیفی پرداخته است؛ نویسنده ای که معتقد است هر داور، ملاک ها و تفکرات خاص خود را دارد.

این نویسنده کودک و نوجوان بر این باور است که یک داستان خوب در درجه نخست باید اصول داستان نویسی را رعایت کرده باشد و طرح خوب، شخصیت پردازی درست و توصیفات دقیق و روشنی داشته باشد. همچنین محتوای یک اثر داستانی باید مناسب و درخور گروه سنی باشد؛ از سوی دیگر مفاهیم گنجانده شده در یک اثر داستانی باید تازه بوده و با زبان و نگاهی نو، بیان شده باشد اگر چه بعضی بر این باورند که مفاهیم تکراری را هم می توان با زبانی تازه مطرح کرد.

فتاحی توجه به ظاهر و صفحه آرایی کتاب را امری ضروری می داند و می گوید: «در کنار درونمایه محتوا باید به صفحه آرایی کتاب و گرافیک آن هم توجه شود، به عبارتی ویژگی های ظاهری کتاب نیز باید بتواند مخاطب را جذب کند.»

او معتقد است: «کتابی که امسال به عنوان اثر برگزیده شناخته و معرفی شد مجموعه «سی قصه، سی شب» از خانم مژگان شیخی است در صورتی که تا چند سال پیش، کتاب هایی که برای کودکان و نوجوانان منتشر می شد، معمولاً کتاب های کوچک و کم حجمی بود.»

فتاحی انتشار این کتاب را نقطه عطفی در ادبیات کودکان برمی شمارد و بر این باور است که انتشار ۳۶۵ قصه با حال و هوایی ایرانی و شخصیت پردازی مناسب برای کودکان، کار ساده ای نیست.

این نویسنده کودک و نوجوان با اشاره به رشد کمی و کیفی کتاب ها در سال های اخیر می گوید: «عناوین کتاب ها افزایش یافته همچنان که کیفیت آنها نیز تغییر کرده است. برای نمونه وضعیت کتاب هایی که در فاصله سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۰ منتشر می شد به گونه ای تأسف آور بود اما امروز شرایط به گونه دیگری است.»

فتاحی معتقد است که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید با یک برنامه ریزی کلان فرهنگی به تنظیم آیین نامه با صدا و سیما و مطبوعات بپردازد تا کتاب های برگزیده معرفی شوند همچنین باید کتاب های خوب را خریداری و به کتابخانه ها ارسال کند تا مردم با آثار ارزشمند آشنا شوند.

بیست و ششمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی ایران، بهمن ماه گذشته برگزار شد و برگزیدگان خود را شناخت.

سهمی از این جوایز نیز به گروه سنی کودک و نوجوان با زیرشاخه های متفاوت آن تعلق داشت. به این ترتیب که حورا طباطبایی قمی، میترا بکلری، مونا زرباف و زهره لؤلؤئی برای تالیف کتاب «تنها یک وعده باقی مانده است» جایزه بهترین کتاب دینی کودک را از آن خود کردند.

مژگان شیخی با کتاب «سی قصه، سی شب» جایزه بهترین داستان تالیفی و علاء سلاله نوری، علی رحمانی، مستوره سادات مدرسی و الهام محسن نیا برای کتاب «خواندنی های علمی» جایزه بهترین کتاب در شاخه علوم و فنون را به خود اختصاص دادند. در بخش ترجمه نیز جایزه کتاب سال به «نان و گل سرخ» اثر حسین ابراهیمی (الوند) تعلق گرفت.

اما این که انتخاب کتاب سال چه تاثیری بر رشد فرهنگ کتابخوانی می گذارد؟ داوری ها چگونه بوده است و در هر بخش چه آثاری و براساس چه معیارهایی برگزار شده اند؟ موضوعاتی است که کتاب هفته در این شماره به آن پرداخته است.

بابک نیک طلب که در کنار مصطفی رحماندوست، شکوه قاسم نیا، افشین علاء و ناصر کشاورز، داوری بخش شعر کتاب سال را برعهده داشته می گوید: «خوشبختانه برگزاری مراسم کتاب فصل موجب شده آثار ارزشمند به مراحل بالاتر در جایزه کتاب سال راه یابند اما با تمام این تفاسیر، داوری کردن، کار بسیار دشواری است چرا که هر کدام از داوران، در عین حال که اصول اولیه شعر و شاعری مانند وزن، قافیه و خیال انگیزی را پذیرفته اند، نگاه و نظر خاص خود را دارند.»

وی به عواملی که در داوری اشعار رسیده و مورد توجه داوران قرار گرفته بود اشاره می کند و می افزاید: «توجه به مخاطب، شناخت گروه سنی و دنیای ذهن و زبان او از دیگر عواملی است که باید به آن توجه شود. همچنین نگاه تازه به جهان از مواردی است که شاعران باید به آن توجه کنند.»

درد های کهنه شعر بیندیشند و از شاعرانی که می خواهند کودکان را به دنیای خیال ببرند و بر آینده آنها تاثیر بگذارند حمایت کنند.

ضرورت کتاب سال طنز

احمد عربلو، طنز پردازی است که داوری بخش ترجمه را در این دوره از جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی برعهده داشته است.

او با اشاره به فراوانی آثار در بخش ترجمه می گوید: «داوران باید از میان کارهای متعدد، تنها یک داستان را انتخاب می کردند به همین دلیل، گزینش بسیار دشوار بود از این رو جلسات متعددی گذاشته شد و

وی در پاسخ به این که چرا تاکنون بخشی را به آثار طنز در حوزه کودک و نوجوان اختصاص نداده اند می گوید: «جای خالی طنز در میان آثاری که به کتاب سال ارسال می شوند، احساس می شود. کارهای نسبتاً خوبی هم در بخش ترجمه وجود داشت و به نظر می رسد متولیان امر باید بخش مستقلی را - چه در بخش تالیف و چه در ترجمه - به طنز اختصاص دهند. حتی می توان به مقایسه طنز ایرانیان و غیر ایرانیان پرداخت چرا که خندانند مردم ما کار بسیار دشواری است و ذات ایرانیان با خنده و شادی عجین است.»

عربلو، همچنین روان بودن ترجمه، پایداری به متن اصلی و شناخت مخاطب را از ملاک های مهم داوری آثار می داند.

وی در پاسخ به این که چرا تاکنون بخشی را به آثار طنز در حوزه کودک و نوجوان اختصاص نداده اند می گوید: «جای خالی طنز در میان آثاری که به کتاب سال ارسال می شوند، احساس می شود. کارهای نسبتاً خوبی هم در بخش ترجمه وجود داشت و به نظر می رسد متولیان امر باید بخش مستقلی را - چه در بخش تالیف و چه در ترجمه - به طنز اختصاص دهند. حتی می توان به مقایسه طنز ایرانیان و غیر ایرانیان پرداخت چرا که خندانند مردم ما کار بسیار دشواری است و ذات ایرانیان با خنده و شادی عجین است.»

عربلو معتقد است: «کودکان طنز موجود در

نیک طلب: کتاب فصل، اتفاق خوشایندی است که هم شاعران و هم ناشران کتاب های کودک و نوجوان را به آفرینش و انتشار آثار بهتر و ماندگار تر تشویق می کند

نشست نقد و بررسی مجموعه داستان «اژدهاکشان» برگزار شد

سکونت در روستای داستان

الگوها در اژدهاکشان صمیمی، برجسته و روان بیان شده است، گفت: «تلاش نویسندگان امروز این است که داستان را از حصار ادبیات آبارتمانی خارج و عینیت گرایی را با ذهنیت گرایی تلفیق کند ولی تاکنون تلاش بسیاری از نویسندگان بی ثمر مانده در این میان علیخانی موفق شده خود را از این محدوده رها کرده و به سراغ حاشیه‌هایی برود که راحت دیده نمی‌شوند.»

وی در ادامه گفت: «کهن الگوها خاص ما نیست و در ادبیات بسیاری کشورها می‌توان به مواردی چون کشتن اژدها، سنگ شدن و... اشاره کرد که در این کتاب به نحو جالب توجهی به کار گرفته شده‌اند.»

نژاد حسن در ادامه صحبت‌هایش نکته مهم را در داستان‌های علیخانی آن دانست که افسانه‌ها و انگاره‌های کهن به زبان امروزی بیان شده‌اند و مثلاً در داستان قشقال از روابط مدرن و حتی فرامردن در بیان نوع رابطه کبلائی رجب و کبلائی قشنگ استفاده شده است.» وی در ادامه گفت: «از دیگر داستان‌هایی که در آنها از این دست استفاده‌های زیبا و به یادماندنی از انگاره‌های کهن صورت گرفته می‌توان به داستان‌های اژدهاکشان، ملخ‌های میلک، اوشانان و تا حدودی نسترنه اشاره کرد.»

نویسنده مجموعه داستان «یک فنجان چای سرد» افزود: «بازنمایی کهن الگوها اژدهاکشان را از زشمند ساخته است. نویسنده خیلی خوب از عهده‌بازنمایی این کهن الگوها برآمده و این افسانه‌ها و باورهای عامیانه را به زبان امروزی بیان کرده است.»

مسعود پهلوان بخش نیز عنصر زبان را در کتاب علیخانی برجسته خواند و خاطر نشان کرد: «نویسنده برای پربار بودن زبان تلاش زیادی کرده است و همین موجب شده تا داستان‌هایش راحت خوان باشند.»

جعفر قنوتی نویسنده کتاب «فرهنگ و مردم» دیگر سخنران این نشست نیز گفت: «برخی از نویسندگان که به ادبیات روستایی روی آورده‌اند، خواسته‌اند تا محیطی مثل روستا را در نظر بگیرند و با استفاده از آن جامعه را تحلیل کنند به همین دلیل اثر آنها تک‌نگاری و گزارش بود، نه داستان اما علیخانی در اژدهاکشان نخواستند جامعه را تحلیل کنند.»

این نویسنده در ادامه اذعان کرد: «اژدهاکشان تک‌نگاری یا گزارش مستند نیست چرا که تحلیل نویسنده نقش زیادی در روایت داستان دارد.»

وی افزود: «از دیگر نکات بارز داستان اژدهاکشان این است که نویسنده موفق شده اصطلاحات محلی را به موقع و بجا در دیالوگ‌ها بیاورد به گونه‌ای که مخاطب احساس نمی‌کند اصطلاحات محلی به زور خود را به داستان تحمیل کرده‌اند.»

را به عنوان واقعیت می‌پذیریم اما در اژدهاکشان وهم‌ها خود واقعیت دارند و از گذشته تا کنون موجودیت داشته‌اند.»

اسدالله امرایی، مترجم و منتقد ادبی نیز در واکنش به ادعای نودهی مبنی بر اینکه اژدهاکشان داستانی به سبک رئالیسم جادویی است گفت: «این اثر جزو ادبیات وحشت و رئالیسم جادویی محسوب نمی‌شود، اگر چه فضای وهم‌آلود در آن وجود دارد ولی این اوام از فضای روستا نشأت می‌گیرد، بنابراین نویسنده آگاهانه فضا را وهم‌آلود نکرده است، بلکه این وهم از انگاره‌ها و باورهای مردم روستا در داستان تزییق می‌شود.»

امرایی به مقایسه اژدهاکشان با آثار داستانی روستا محور قبل از انقلاب، خاطر نشان کرد: «بسیاری از نویسندگان قبل از انقلاب چون نگاهشان منبعث از رادیکالیسمی بود که ژان پل سارتر بانی آن به شمار می‌آمد، به همین دلیل به تک‌نگاری در داستان روی آوردند.»

مترجم در پایان با بیان اینکه اژدهاکشان تک‌نگاری است، اظهار داشت: «اژدهاکشان اگر چه تک‌نگاری است اما تفاوتی که با داستان‌های مشابه دارد این است که نویسنده هیچ‌گاه قضاوت خود را در داستان دخالت نمی‌دهد.»

طلا نژادحسن، نویسنده و منتقد ادبی نیز از دیگر سخنران‌های مراسم بود. وی ضمن بیان اینکه کهن

هادی نودهی، نویسنده و منتقد ادبی در ابتدای نشست و پس از سخنان مجری گفت: «اژدهاکشان در زمره ادبیات روستایی قرار دارد که به بیان وقایع روستا می‌پردازد و با آن که مسائل مبتلا به ساکنان شهر را بیان نمی‌کند اما برای مخاطبان شهرنشین نیز جذابیت‌هایی دارد.»

وی ضمن مقایسه یوسف علیخانی با برخی نویسندگان دیگر گفت: «برخی نویسندگان از بازآفرینی روستا در داستان استفاده ابرازی کردند و برخی دیگر هم تحت تاثیر حلقان سیاسی بعد از کودتای ۲۸ مرداد با رجوع به روستا از روستا به عنوان نماد استفاده کردند.» نودهی در ادامه افزود: «در این دوران نماد سازی در ادبیات روستایی اوج می‌گیرد و آثار زیادی تولید می‌شود که تکنیک داستانی آنها بسیار تاثیر گذار است و در خدمت روایت داستان قرار می‌گیرد اما زبان این آثار زبانی نیست که مخاطب را به مردم‌شناسی رهنمون سازد.»

این نویسنده در ادامه اظهار داشت: «برجسته بودن عناصر متفاوتی در اژدهاکشان موجب شده داستان به سبک رئالیسم جادویی نزدیک شود چرا که نوعی تردید و نبود قطعیت را به مخاطب القا می‌کند.»

وی افزود: «وهمی که ریشه در انگاره‌ها دارد، واقعیت است و همین در تضاد با رئالیسم جادویی قرار می‌گیرد، چرا که در رئالیسم جادویی، جادو

نشست نقد و بررسی مجموعه داستان «اژدهاکشان» نوشته یوسف علیخانی با حضور اسدالله امرایی، محمد جعفری قنوتی، طلا نژادحسن، هادی نودهی، آرش شفاعی، مسعود پهلوان بخش، پوریا فلاح، سوسن صنیعی و جمع دیگری از نویسندگان در دفتر نشر افراز برگزار شد. مجموعه داستان «اژدهاکشان» برگزیده اولین دوره جایزه جلال آل احمد است که به تازگی با طرح جلدی جدید از سوی نشر آگاه به چاپ سوم رسید. همچنین «قدم بخیر مادر بزرگ من بود» اولین مجموعه داستان این نویسنده است که نامزد بیست و دومین دوره جایزه کتاب سال و برنده جایزه ویژه شانزدهمین جشنواره روستا شد.

در ابتدای جلسه، سیروس نفیسی، مجری جلسه ضمن بیان این موضوع که مجموعه داستان «اژدهاکشان» از مجموعه داستان‌های بحث‌برانگیزی بوده که بازتاب‌های متفاوتی را در محافل ادبی موجب شده است و در عین حال برگزیده اولین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد بوده است، به بیان شرح حال مختصری از نویسنده، پیشینه اش و عناوین آثار ادبی و پژوهشی وی پرداخت که شامل مجموعه داستان «قدم بخیر مادر بزرگ من بود»، «داستان زندگی حسن صباح»، «داستان زندگی صائب تبریزی»، «داستان زندگی ابن بطوطه»، «عزیز و نگار - بازخوانی یک عشقنامه» و «نسل سوم داستان نویسان معاصر ایران» و کارهای در دست چاپی چون «داستان زندگی ناصر خسرو»، «قصه‌های پرهیز کاران (گردآوری قصه‌های مراغیان رودبار و الموت)»، «قصه‌های مردم الموت» در دو جلد (به همراه افشین نادری)، و «بازنویسی تذکره الاولیاء برای نوجوانان» بوده است. وی سپس اظهار کرد: «اژدهاکشان شامل ۱۵ داستان کوتاه است که با کنار هم قرار هم دادن این داستان‌ها می‌توانیم تصویر کاملی از مردم روستای میلک که دغدغه اصلی علیخانی است را در ذهن تداعی کنیم.»

این نویسنده ضمن مقایسه مجموعه داستان «اژدهاکشان» با مجموعه داستان «قدم بخیر مادر بزرگ من بود» گفت: «از جنبه زبانی، اژدهاکشان در مقایسه با اثر اول نویسنده برتری دارد و به نظر می‌رسد عنصر زبان پالوده‌تر شده و در مجموع با آن که نویسنده با اژدهاکشان یک گام به جلو گذاشته، اما اثر از نظر محتوا تکرار «قدم بخیر مادر بزرگ من بود» است.»

وی افزود: «مخاطب با خواندن داستان احساس می‌کند با نویسنده‌ای مستند گرا روبه‌روست که هر آنچه را دیده روایت کرده است و همین ویژگی موجب شده تا جنبه اقلیم‌شناسی اثر پررنگ‌تر شود.»

پشتوانه‌ای برای نشر دینی

ادامه از صفحه ۷

او درباره مزایای این طرح می‌گوید: «این کار که به طور مستمر در حال انجام است و خود به خود به چرخه توزیع کتاب‌های دینی نیز کمک می‌کند به طوری که در ۸، ۹ ماه اخیر از این طریق بیش از ۷۴ هزار جلد کتاب خریداری شده است.»

وام قرض الحسنه به ناشران

در عین حال تعاونی ناشران قم با یاری سهامداران خود، یک صندوق اعتباری نیز تاسیس کرده است.

حسینی در این باره نیز می‌گوید: «اعتبارات این صندوق با یاری سهامداران ایجاد شده است و تعاونی نیز اعتباری را اختصاص داده

کلنگ احداث این مجتمع را در زمینی به مساحت ۳۳۰۰ متر مربع بر زمین زده است. او درباره این طرح می‌گوید: «در این زمین که در مرکز شهر قم واقع شده است، قرار است ۳۰۰ واحد تجاری در ۱۱ طبقه تاسیس شود که به صورت سهام به ناشران قم واگذار شده است و قرار است به قیمت تمام شده در اختیار آنان قرار گیرد.»

حسینی اضافه می‌کند: «در این مجتمع فرهنگی تجاری، فضایی با هزار متر مربع مساحت برای برگزاری نمایشگاه‌های کتاب در نظر گرفته شده است و شعبه بانک و دیگر تاسیسات رفاهی راهم دربر خواهد گرفت. این مجتمع فرهنگی هم اکنون در مرحله اسکلت و سفت کاری است و قرار است طی یک قرارداد سه ساله که از آبان ماه ۸۶ شروع شده است، کار تاسیس آن به اتمام برسد و واحدهای تجاری آن در اختیار ۳۰۰ ناشر قومی قرار گیرد.»

است تا سرمایه‌ای در حدود ۱۵۰ میلیون تومان گردآوری شود. وی درباره نحوه ارائه وام به ناشران این استان می‌گوید: «این وام‌ها با توجه به سابقه و نحوه عملکرد ناشران بدون هیچ بهره و کارمزدی به آنها ارائه می‌شود و مبلغ آن نیز تا سقف پنج میلیون تومان است و ناشران موظفند آن را در مدت یک سال به تعاونی برگردانند.»

مجتمع فرهنگی ناشران قم

گرد آمدن ناشران در یک مجتمع فرهنگی برای حوزه نشر و خود ناشران اتفاق فرخنده‌ای است. این نوع تمرکز سبب می‌شود تا فعالیت‌های صنفی رنگ و بوی رقابتی به خود بگیرد. تعاونی ناشران قم نیز با توجه به این مسئله، برنامه تاسیس مجتمع فرهنگی ناشران قم را در دستور کار خود قرار داده است.

به گفته حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در تاریخ آبان ماه ۸۶

می گویی زن، گنجی است در اندرونی و شریبان آن را در پرده جسته اند که مردمان گنج را در کوی و برزن رها نمی گذارند و نمی گذرند. اما شعر که خود گنجی است از عالم بالا از نوع الهام است و بر جوشیده از چشمه معرفتی که آبشخور آن آیه های دل است از سیر آفاق و صبرورت انفس و مشاهده جمال و جلال حضرت معشوق. بدین سان این مایه از تعقل که جماعت به آن دعوت شده اند تنها در ظرف حکمت، شعر و عرفان به اهل آن پیشکش شده است. برگزاری کنگره ای که سرایندگان زن روزگار اکنونند بهانه گفت و گو در این باب با علی معلم شد که به اهل هنر، شعر و شعور تقدیم می شود.

با علی معلم دامغانی درباره جایگاه شعر زنان به انگیزه برگزاری جایزه پروین اعتصامی

پایان افسانه های اومانیته

مترادف تلقی شده اند.

زن صدف انوثیت را ترک می کند تا در صورت مردانه هر نوع که می خواهد باشد فعال و متوجح به تاج سلطه مردانه باشد.

با این که زنان در عرصه شعر خود را با موضوعات سیاسی اجتماعی منطقه و جهان درگیر کرده اند و توجه کافی نسبت به این موضوعات داشته اند چرا سهم کمتری در رسانه ها به آنها اختصاص یافته است؟

البته چنین است. زنان همچنان که مردان امروز در امور اجتماعی و سیاسی فرا منطقه ای و جهانی می اندیشند و سخن می گویند لیکن سهم رسانه ای ایشان در رسانه های جمعی و نیمه جمعی البته بیشتر در ساحت منطقه ای کمتر بلکه بسیار اندک است.

دلیل مسئله روشن است و برای شاعر و ادیب روشن تر اگر خواننده اید که از زنان به پردگیان و مخدرات و کلماتی از این قبیل تعبیر شده است و اگر می دانید که این در پس پرده واقع شدن و محتجب بودن نوعی احترام به جنس زن بوده است اگر می دانید که در همه جهان و از جمله در مشرق بیرونی و اندرونی را به حرمت زن پی افکنده اند و اگر یافته اید که با فروکش کردن جلوه های معشوقی زن مادر می شود که خدای گونه مقدس است و خدایان را نمی توان دید همچنان که گنج را و همچنان که ملک دیگران را و اگر از این جمله عدول نکرده اید قصه روشن است والا...

مردی که به آرایش و پیرایش خود را به جنس مورد علاقه خود نزدیک می کند اگر بیماری نباشد انحراف اخلاقی است.

بنابراین بهتر است که در کلیت انسانی جنسی را بر جنسی ترجیح بلا مرجع نباشد لیکن به حسب خویش کاری. زن در قلمرو طبیعت خود و مرد همچنان در عرصه خویش بنامند و سخن را هم به اقتضای ماهیت و طبیعت و ادب مخصوص به جنس که اعم از حلیت و حرمت های فقهی و قانونی و اخلاقی است بگوید. این است همه آنچه که من در چیستی و چه باید شاعر زن و مرد فهمیده ام.

چرا با وجود این که زنان کرسی های علمی را در دانشگاه ها نیز کسب کرده اند و فعالیت هنری ادبی خوبی را داشته اند، سهمی در کتاب های درسی برای شعر آنها در نظر گرفته نشده است؟

ضمن تصدیق ایرادی که وارد کردید به پاسخ سوال پیشین این چند کلمه را هم باید افزود. اولاً شعر تعلیمی باید از کوره سالیان دراز سالم بیرون آمده باشد و در نمونه های محدود همه دقایق علمی، فنی و هنری را در بر داشته باشد تا آموزش، آسان تر و کامل تر انجام گیرد.

از اندیشه های خام این دوره وارد کردن شعر معاصران به هزار دلیل گنگ در کتاب های درسی بود فارغ از زن بودن و مرد بودن شاعر مسئله ای که دانش آموز و معلم هر دو را گرفتار «روم به باطن و تفسیر ناصواب کنم» کرد و بچه ها هم برکت گلستان و بوستان را به زبان شکسته بسته امثال حقیر و دوستان از دست نهادند.

بنابراین شاعره ها به اندازه سهم کمشان در این مرحله و مرتبه باید شادمان باشند که به لعنت ادبی ابدی جهل مشتئی طفل مظلوم معصوم گرفتار نیامدند تا به ما و آنان که کردند آنچه که کردند چه رسد.

بودند بر می چید تا از سر نو آفتاب را بسازد و یگانه ای بود پروین و از پی او آنان که آمدند برخی عظیم سخن تراش بودند لیکن ماده و علت مادی ضعفشان سنگ بود و سفال و کمتر از اینها و در پیج کیمیاگری که از مس حلبی بسازد و این مسئله مخصوص شاعران زن هم نبود بلکه ای بسا مردان شاعر که در این ورطه و امانده تر از زنان خبر به تقلید دیوان و غزلان اندیشه تراش غرب و شرق نرفتند.

انقلاب با امام (ره) و افکار عرفانی امام (ره) و تراش و میراث عظیم مقامات معنوی می رفت تا ببلبلان سخن ساز یعنی شاعران را به گلبنانگ پهلوی به ناب ترین رگه های معدن انسانیت دلالت کند و البته مرد و زن شاعر از این موهبت بهره ور شدند و اگر نبود که دیو سیاه شب بسیار می تند و تاریکی از پی تاریکی می افکند می شنیدی که «دوش وقت سحر از غصه نجاتم دادند» و «دوش دیدم که ملائک در میخانه زدند» و «می شنیدی که...»

شعر زنان یک گرایش شعری جنسیتی است یا فراجنسیتی؟ یعنی اندیشه مد نظر است یا شعر زنانه باید شاخص های خاصی داشته باشد؟

چیستی و چه بایدی دو مقوله اند هر یک مشتمل بر حقایق و دقیق خاص. به هر حال فارغ از مصادیق پیشین و معاصر و ارزیابی آثار ایشان و فارغ از ابداع و تقلید و فارغ از اصیل و دخیل و متشابهات دیگر که جز در چشم صاحب نظر رهنزند و مایه هزار گونه ضد و نقیض گویی مسلم است که، شعر زن با حقیقت ماهوری وی همچنان که شعر مرد با ذکوریت او ربط طبیعی دارد و این البته در صورت بهنجار بودن همه ویژگی هاست.

اما فراجنسیتی را نمی فهمم اگر مراد انسانیت فارغ از انوثیت و ذکوریت است که به دلایلی توهم حتی توصیف می شود و لکن در عمل از حیز انتفاع خارج است.

عادتا در جوامع پدرسالار جهان که تاریخ جز از آن سخن نمی گوید زنان از چمبره تمایلات زنانه نمی جهند و از این دام نمی رهند مگر آن که خود را مردی می سگالند چون زن و انفعال و مرد و فعال

ارجح است لکن این که داوری منصف آراسته به فن و دانش و شیخوخیت و رسته از حسد و غیظه و خیانت یکی را والاتر و بالاتر بشمارد و دیگران از جان و دل بپذیرند... این سخن عتیق است ایا رسم معشوق اطلال وافی شدی زیر سنگ زمانه سحیقا غمیزه به رفتار تو کرد منزل به مقرط سقط اللوی و عشیقا و این جمله را کسی به خاطر هم نمی گذارند. بنابراین این نیست که بالاتر و والاتر نیست لیکن در روزگار خداوندگاری اومانیته و سلطه تخنه... در روزگار بی باوری... داوری آری داوری افسانه ای است.

داوری و داد نمی بینمت از ستم آزاد نمی بینمت باش تا از زنجیر ظلم و ظلمت نفس اماره یکی یا زمره ای برهند و جمله را از این شب و تاریکی به مشرق آفتابی رهنمون شوند.

از جهت محتوای شعر زنان معنویت عرفان، تغزل گرایی، شعر زنان پس از انقلاب چه تغییری نسبت به شعر زنان قبل از انقلاب وجود دارد؟

پروین دختر یوسف اعتصام الملک که در مغرب هم ریزه های روشنائی را برمی چید تا عقد پرن را بازسازی کند به خیال بندی می مانست که از جاده کهکشان ستاره ها را که ریزه های آفتاب شکسته ای

پروین دختر یوسف

اعتصام الملک به خیال بندی

می مانست که از جاده

کهکشان ستاره ها را که

ریزه های آفتاب شکسته ای

بودند برمی چید تا از سر نو

آفتاب بسازد

با این که پر رونق ترین دوره ادبی زنان را پس از انقلاب داشته ایم اما چرا هیچ چهره ای در اوج نیست؟ آیا باید منتظر گذشت زمان باشیم تا چهره برجسته ای در شعر زنان ببینیم؟

نخست این که اینچنین است که می گوید و اینچنین باد. حضور نوع زن در همه شئون و بیش از همه در فرهنگ و ادب و به مقتضای این پرسش و پاسخ در شعر به کمیت بی سابقه - مثلاً در عصر و نسلی که نوبت هستی ماست نزدیک به دو هزار شاعره صاحب کتاب و شاید چند هزار سراینده مورد قبول است - و کیفیت عالی امری مسلم و مبرهن است و مجال تردید و گفت و شنید نیست اما این که از این همه با فرض فضیلت، چرا یکی بر کرسی خداوندگاری نمی نشیند و یگانه عصر خواننده نمی شود، مطلب روشنی است.

آنچنان که از غایت روشنی با دید نمی آید و باز این ماهیانند که پرس پرسان از حقیقت آب و ناکجا آباد دریای محیط می پرسند ماهیان مقیم و مستغرق. شگفتا بر آستانه اسلام در آن روز و روزگاران که آخرین منازل جاهلیت را در می نوشتند بازار عکاز در سرزمین آسمانی حجاز از بازارهای معروف آن ایام علاوه بر مقاصد سوداگرانه که انگیزه اصلی تلقی می شد اهداف سیاسی و اجتماعی و بالاخره فرهنگی خاصی را تمثیل می کرد که از مشهورترین آنها گزینش اشعر شعرای سال در اندازه های عجیب بود.

اشعر شعرای قبیله - اشعر شعرای قبایل - اشعر شعرای دنیای آدمیزادگان، حتی اشعر شعرای جن و انس و بالاخره آن که عقد لثالی سخنش را از کعبه می آویختند که آن قلاذه گوه رین تا ظهور اثری دیگر از این دست زیور عروس صحرا باشد و آن شاعر جوری نیز به این مرتبه عظیم که سخنش معلقه چندم کعبه است ببالد و در نوبتی به روزگار جوانی پیامبر، صلی الله علیه و آله و سلم بازار عکاز بود و خیمه چرمین شاعران از جرم سرخ و نابغه ذبیانی شاعری که سخنش از طریق آل مندر و غسانیان روم و ایران را در نور دیده بود و کسی چه می داند شاید با کاروان ادویه و ابریشم به چین و هند و آن سوی تر نیز رسیده بود.

تا جایی که از خواننده ها در خاطر من است در آن سال داوری با نابغه بود و معاصرانش که مشهورند عرض هنر کردند و اعشی اشعر شاعران سال اعلام شد و در این حال خنساء شاعره ارجمند با قصیده ای از آن دست که شیوه او بود فرا رسیده و گفتارش را عرضه داشت.

نابغه گفت بانو قضا و قدر کار خود را کرد و این کور (یعنی اعشی) در ساعت سعد گوی سبقت را ربود و اصحاب خیمه و داور صحرا شعر او را به ارجحیت و برتری شناخته و اعلام کردند و اگر نبود که پس از بیان و اعلان مجال تعرضی نمی ماند تو را بر زمره زنان و مردان نه تنها صحرا و قبایل بل بر جمله شاعران جن و انس ارجح می شناختم و این نوبت گذشت باشد تا در نوبتی دیگر و آن نوبت هرگز حاصل نشد.

این هرگز به روزگار ما دیری است که در بازار روزگار خیمه و خیال برتری را در همه شئون و از جمله مرد و زن سلب کرده است جز آن خیال که هر که در نهضت خیمه پوستین خویش اشعر و اعلم و

راهنمای عملی گزارش نویسی

هرچند یک گزارشگر برای رسیدن به مهارت های کافی، باید تجارب بسیاری را حاصل کند، اما بخش مهمی از این تجربه ها را می توان در قالب موارد آموزشی به علاقه مندان روزنامه نگاری آموزش داد؛ نکته ای که علی اکبر قاضی زاده در کتاب «گزارش نگاری» آن را به تفصیل مورد بررسی قرار داده است.

«گزارش نگاری» کتابی است که در ۱۰ فصل تنظیم شده و مولف تلاش کرده در این فصول، جزئیات مختلف تکنیک و شیوه گزارش را به مخاطب ارائه کند. وی در فصل اول به کلیات پرداخته و شرح داده که ریشه ها و سرمنشأ گزارش روزنامه نگارانه (ژورنالیستی) کجاست. وی به سفرنامه ناصر خسرو، تاریخ بیهقی و چند سفرنامه دیگر اشاره می کند که گزارش هایی را از محیط اطراف خود ارائه کرده اند. قاضی زاده در فصل دوم، کمی به جزئیات نزدیک تر شده و در این فصل به مفهوم گزارش، تعریف آن، مقایسه خبر و گزارش، شباهت های خبر و گزارش، منشاء گزارش و این نکته پرداخته است که گزارشگر کیست و چه وظایفی را برعهده دارد.

فصل سوم کتاب به ارکان گزارش اختصاص دارد. مولف در این فصل به گزینش موضوع پرداخته است که می توان آن را یکی از مهم ترین ارکان یک گزارش دانست. وی چند نکته را به عنوان پیشنهاد به خبرنگارانی ارائه می کند که معمولاً وقت کافی برای انتخاب موضوع ندارند. وی پیشنهاد می کند که خبرنگاران از انتخاب موضوعات غیرملموس خودداری کنند، موضوعات مکرر را انتخاب نکنند، به سرعت وارد کار شوند و احاطه کافی به موضوع داشته باشند. مشاهده، مصاحبه، شاهدان عینی، صاحب نظران، کارکردهای مصاحبه در گزارش، مصاحبه گزارشی، مصاحبه چالشی و مصاحبه تلفنی از جمله مسائلی است که مولف در این فصل به آنها پرداخته است.

«ساختار گزارش» عنوان فصل چهارم کتاب «گزارش نگاری» است. مولف در این فصل میحث ورودی بدنه و پایان بندی یک گزارش را بررسی کرده است. وی در بخش ورودی به ویژگی های این ساختار گزارشی، انواع ورودی و در بخش بدنه به مسائلی همچون شیوه روایی، شیوه ذهنی، ساختار ذهنی صحنه به صحنه، ساختار مصاحبه محور، ساختار دو خط موازی، ساختار تعلیقی و ساختار نمونه پردازانه پرداخته است. وی در بخش پایان بندی نیز مسائلی همچون ساختار دو خط موازی، ساختار تطبیقی، ساختار نمونه پردازانه و ربط میان ورودی و پایان بندی را بررسی کرده است.

تدوین گزارش، انواع گزارش، گزارش تخصصی، گزارش و ادبیات و نکته هایی درباره گزارش از دیگر فصل های کتاب قاضی زاده است. وی در بخش گزارش تخصصی به مسائلی همچون گزارش هنری، گزارش از یک حادثه، گزارش هایی که قراست در سایت منتشر شوند و گزارش در انواع رسانه پرداخته است. منبع، منابع غیر قابل اعتماد، کمک به منبع در مانده، تیتراژ گزارش، عکس گزارش، گزارشگری توسعه و کلیشه ها از جمله نکاتی است که مولف در فصل آخر کتاب با عنوان «نکته هایی درباره گزارش» درباره آنها توضیحاتی آورده است. ذکر این مقاله ها در مطبوعات و رسانه های ایران، از جمله نکاتی است که سبب می شود با کتاب «گزارش نگاری» ساده تر بتواند با مخاطب ارتباط برقرار کند.

کتاب «گزارش نگاری» به قلم علی اکبر قاضی زاده در شمارگان پنج هزار نسخه و قیمت ۲۵۰۰ تومان از سوی انتشارات مرکز مطالعات و توسعه رسانه ها به تازگی منتشر و روانه بازار نشر شده است.

علی اکبر قاضی زاده از «گزارش نگاری» می گوید

روزنامه نگاری از پشت پنجره

مخاطب از باقی آن اطلاع داشته باشد و بتواند درستی یا نادرستی تفسیر ارائه شده را دریابد؟ به گفته مولف کتاب گزارش نویسی «این تکنیک روزنامه نگاری روایت تجربه هایی است که گزارشگر از سرگذرانده است، به همین دلیل باید نخست خود گزارشگر در محیطی که اتفاق خبری در آن روی می دهد حاضر باشد، آن را تجربه کند و سپس روی کاغذ منتقل کند. وی در ادامه می گوید: «به زبان ساده تر گزارش نویسی مهارتی است آمیخته با کشف و قدرت بازآفرینی دریافت های به دست آمده از کشف.»

قاضی زاده با بیان این که برای نگارش این کتاب از منابع بسیاری بهره برده است، می گوید: «در دهه های اخیر کوشش های بسیاری برای توضیح عرصه های روزنامه نگاری از سوی استادان و صاحب نظران صورت گرفته است. گروهی عمده از این پژوهش ها در حوزه گزارش است و در این کتاب تلاش شده تمام زمینه های مربوط به گزارش و گزارشگری توضیح داده شود و همچنین سعی کرده ام از نمونه ها و مثال ها نیز بهره ببرم. وی می افزاید: «در جهان رسانه، گزارشگران را بیش از دیگر همکاران نماد و شاخص رسانه می دانند. از همین رو یک گزارشگر باید بسیار با دانش و مطلع به کار خود باشد و من نیز کوشیده ام تا با استفاده از منابع مختلف و تجربه خودم، این دانش را به خوانندگان کتاب منتقل کنم. وی در ادامه می گوید: «امروز صدها دانشجو در چندین مدرسه عالی ارتباطات و روزنامه نگاری اصول، مبانی و مهارت های این حرفه را می آموزند تا آماده ورود و کار در موسسات خبررسانی شوند. فردای روزنامه نگاری کشور ما در دست همین جوانان است. گزارش تا امروز راهی طولانی را پیموده اما هنوز راه های نرفته در این مسیر بسیار است.»

بخورد. وی در ادامه می افزاید: از سوی دیگر، گزارش روایت هنرمندانه و همراه با آگاهی از هر پدیده، رویداد یا جریان ماندگار در پیرامون ماست که مخاطب آن را بپذیرد، باور کند یا از آگاهی آن اظهار شگفتی کند. چنین محصولی از کار حرفه ای اطلاع رسانی به شرطی به دست می آید که گزارشگر کشف را دوست داشته باشد.»

قاضی زاده با اشاره به این که در کتاب گزارش نگاری، سعی شده تمام زمینه های مربوط به گزارش و گزارشگری توضیح داده و مثال ها و نمونه های عینی فراوانی از گزارش نویسی نیز به آنها افزوده شود، می گوید: «این کتاب علاوه بر مقدمه، دارای ۱۰ بخش است که از آن جمله می توان به تعریف گزارش، ارکان، ساختار، تدوین و انواع گزارش اشاره کرد، ضمن این که درباره گزارش پی گیرانه و گزارش تخصصی نیز توضیحاتی ارائه شده است. این روزنامه نگار تصریح می کند: در این کتاب درباره تغییر شکل دادن اطلاعات نیز صحبت شده است؛ بدین معنا که آیا روزنامه نگار حق دارد یک جمله یا یک بخش از متن یا سخنرانی را به دلخواه جدا و با تفسیر خود آن را منتشر کند، بدون اینکه

ادامه از صفحه اول

خبر سلول زنده و پویای رسانه، مبنا و پایه این حرفه است، مصاحبه به معنای ورود و چالش با درون ذهن، فکر، عقیده یا دلبستگی های فردی است که شاید اشتیاق به گفتن ندارد و در نهایت گزارش عرصه حضور موثر، فعال و خلاق گزارشگر است. وی خاطر نشان می کند: در این میدان گزارشگر با موضوع، ابعاد و محورهای آن درگیر می شود، در موضوع سیر و سلوک می کند، در مورد آن به کشف می پردازد و آن گاه دریافت های خود را در سبک و روشی مناسب با مخاطب در میان می گذارد. به گفته این استاد روزنامه نگاری، به یقین هیچ یک از فنون و مهارت های روزنامه نگارانه به اندازه گزارش نمی تواند با ذهن مخاطب ارتباطی عمیق و کامل برقرار کند؛ به همین دلیل خبرنگاری که گزارشگری را یاد بگیرد و از این مهارت سود ببرد، در کار حرفه ای خود موفق تر عمل خواهد کرد.

قاضی زاده سپس درباره چگونگی شکل گیری کتاب گزارش نگاری می گوید: «پایه نخستین این کتاب در اوایل دهه ۷۰ شکل گرفت. برای کلاس های گزارش نویسی ام نیاز به یک جزوه راهنما بود و ناچار مجموعه ای از گفتنی های مربوط به این مهارت روزنامه نگارانه را به دانشجویان دادم. وی می افزاید: آن راهنمای مکتوب، سه یا چهار بار ویراسته و پیراسته شد و اینک شکل نهایی آن به شکل کتاب حاضر در اختیار علاقه مندان به روزنامه نگاری قرار گرفته است.»

این مدرس روزنامه نگاری گزارش نگاری را کار پر رمز و رازی می داند که نیاز فراوان به کار و آموختن دارد و می گوید: «همگان می توانند گزارش نویس باشند، اما گزارشگر موفق کسی است که پنجره ذهن را بر هوای تازه بیرون بسته نگه ندارد و به قول سهراب سپهری بگذارد احساس هوایی

**خبر، سلول پویای رسانه،
مبنا و پایه این حرفه است،
مصاحبه به معنای ورود و
چالش با درون ذهن، فکر،
عقیده یا دلبستگی های فرد و
گزارش عرصه حضور موثر
و خلاق روزنامه نگار است**

خطرات نظامیان عراقی از جنایت‌های حزب بعث پرده برمی‌دارد

اعتراف پشت کاخ بغداد

پس از پایان دوران هشت ساله دفاع مقدس، آن دسته از نویسندگان و نظامیان عراقی‌ای که اعتقادی به برافروخته شدن شعله‌های این جنگ نداشتند یا در نیمه راه دست حزب بعث برای آنان رو شده بود با درک صحیح از فجایع و جنایات رژیم بعث و اعتراف به این فریب بزرگ، نگارش خاطرات نظامی خود را آغاز و در مدتی کوتاه سیل عظیمی از نظامیان، ناگفته‌های زیادی را از این جنایات بازگو کردند. از آن جایی که حاملان موضوعات بکر و خطرات ناگفته و تکان دهنده اغلب در هنر نویسندگی از توان بالایی برخوردار نبوده و صاحب قلم و قریحه ادبی نیستند، اکثر متون نگاشته شده در این عرصه در قالب کتاب‌های خاطره ارائه می‌شود و ورود به سایر حوزه‌ها هنوز جدی نیست.

سرگرد احمد عدنان القیسی از جمله افسران بلندپایه عراقی است که به ثبت و انتشار اسناد و خاطرات خود اقدام کرده است، اما نقطه اشتراک آثار او با سایر افسران و سربازان عراقی حکایت از نوشتن ادبیات ضد جنگ دارد، زیرا متجاوز شکست خورده نمی‌تواند ادبیات مقاومت خلق کند. در حقیقت یکی از اهدافی که نویسندگان این گونه ادبی دنبال می‌کنند، مقابله و افشای ترندهای سیاسی حاکمان خود است تا بدین وسیله بوی باروت و کشورگشایی را به مشام همگان برسانند و این مهم در اثر سرگرد القیسی کاملاً مشهود است.

کتاب «اسرار مسلح کردن عراق در جنگ با ایران» نوشته سرگرد احمد عدنان القیسی که محمدحسن مقیسه آن را به فارسی برگردانده به تازگی از سوی انتشارات سوره مهر در شمارگان ۲۲۰۰ نسخه و قیمت ۱۲۰۰ تومان روانه بازار شده است. این کتاب گوشه کوچکی از واقعیت بزرگی به نام جنگ است که در طول هشت سال، عراق با کمک هم‌پیمانان خود بر ایران تحمیل کرده است. سرگرد القیسی که در کمیسیون عقد قراردادهای تسلیحاتی عضویت داشته است طی سفرهای مخفیانه خود به کشورهای اروپایی و آمریکا به اسناد محرمانه‌ای دسترسی پیدا می‌کند و پس از آتش بس با ایران و حرکت نیروهای عراقی به سمت کویت تصمیم می‌گیرد با جمع‌آوری خاطراتش

او کوشیده تا در جریان روایت خاطرات از کاربرد استنادات موجود اعم از تعداد و انواع تجهیزات و سلاح‌ها، مکان‌ها، تاریخ، اسامی ملاقات‌کنندگان و... نیز غافل نماند که ذکر عنوان محرمانه بر روی جلد کتاب نیز گویای فاش کردن اسرار مهمی است که ظاهراً پیش از این از آنها سخن به میان نیامده بود. اهمیت و استوار است کتاب به اندازه‌ای محکم و استوار است که مولف به جای بیان خاطراتش اغلب از نقل قول‌های مستقیم ملاقات‌های نیروهای یعنی در سفرها و دیدارها مختلف با سران کشورهای حامی بهره برده است. راوی در ادامه به نخستین فروش سلاح‌های آمریکا به عراق به بهانه فروش فولاد و همچنین همکاری‌های اطلاعاتی و تسلیحاتی بین دو کشور اشاره می‌کند: «با توجه به تأیید کار از طرف کنگره، هر چه عراق نیاز داشته باشد تأمین می‌کنیم. دولت آمریکا از پیروزی ایران در جبهه‌های جنوبی ناخشنود است و این موضوع نگران مان می‌کند. ما از دوستان مان

درباره اقدام کاخ سفید برای مسلح کردن ارتش عراق نقاب از چهره اسرار و دیدارهای مهمی که برای گردآوری آن زحمت زیادی را متحمل شده است بردارد. اگر چه کتاب حجم زیادی ندارد اما جمع‌آوری همین اندازه از اسناد و مکتوبات نشان از اهتمام ویژه سرگرد القیسی به اسرار فاش نشده عراق و کشورهای حمایت‌کننده آن دارد و اهمیت کتاب و اسرار آن تابدان جاست که به گفته مولف با ترجمه این کتاب به زبان‌های دیگر، ارزش آن بیشتر مشخص می‌شود.

عدنان القیسی ابتدا سراغ بمباران پایگاه هسته‌ای عراق در هفتم ژوئن ۱۹۸۱ به وسیله اسکادرانی متشکل از هشت هواپیمای اف-۱۶ رژیم صهیونیستی از پایگاه هوایی سینا رفته است. او در این جا از تهیه اورانیوم غنی شده برای ساخت و به کارگیری بمب هسته‌ای از سوی عراق و اولین روابط مخفیانه آمریکا و عراق سخن گفته است. توجه ویژه به مقوله استناد از نکات قابل توجه راوی است.

او کوشیده تا در جریان روایت خاطرات از کاربرد استنادات موجود اعم از تعداد و انواع تجهیزات و سلاح‌ها، مکان‌ها، تاریخ، اسامی ملاقات‌کنندگان و... نیز غافل نماند که ذکر عنوان محرمانه بر روی جلد کتاب نیز گویای فاش کردن اسرار مهمی است که ظاهراً پیش از این از آنها سخن به میان نیامده بود. اهمیت و استوار است کتاب به اندازه‌ای محکم و استوار است که مولف به جای بیان خاطراتش اغلب از نقل قول‌های مستقیم ملاقات‌های نیروهای یعنی در سفرها و دیدارها مختلف با سران کشورهای حامی بهره برده است. راوی در ادامه به نخستین فروش سلاح‌های آمریکا به عراق به بهانه فروش فولاد و همچنین همکاری‌های اطلاعاتی و تسلیحاتی بین دو کشور اشاره می‌کند: «با توجه به تأیید کار از طرف کنگره، هر چه عراق نیاز داشته باشد تأمین می‌کنیم. دولت آمریکا از پیروزی ایران در جبهه‌های جنوبی ناخشنود است و این موضوع نگران مان می‌کند. ما از دوستان مان

در خلیج فارس خواسته‌ایم که هر آنچه در وسعشان است بروز دهند تا کفه پیروزی به نفع عراق بالا بیاید.» او همچنین سعی کرده با رعایت جزئیات وقایع و شرح هریک بر جدابیت کتاب بیفزاید. پایبندی راوی به حقایق به اندازه‌ای است که او در عین نمایاندن زشتی‌های نیروهای بعث عراق از کتمان اعمال زشت و جنایت‌های خود نیز پرهیز نکرده و از همگی آنها پرده برداشته است؛ «ما غرق در دلار بودیم و خزانه در دست مان بود، بنابراین در مصرف نوشیدنی و خوشگذرانی افراط می‌کردیم.»

القیسی در بخش‌های مختلف کتاب از حمایت کشورهای چون انگلیس و به ویژه آمریکا در مسلح کردن عراق اشاره می‌کند و پایبندی نظامی آمریکا در برابر عراق و گسترش روابط نظامی دو کشور را اینچنین فاش می‌کند: «حقیقت این است که بعضی از کارشناسان آمریکایی نه تنها در خطوط مرزی و عمق جبهه، بلکه گاهی اوقات در داخل مناطق ایران نیز حاضر شدند و حتی تعدادی از آنها با دست داشتن در طراحی حمله‌هایی که از سوی نیروهای عراقی اجرا می‌شد، به طرف ایرانی‌ها از جبهه شمالی، شلیک می‌کردند.»

راوی در بخش‌های پایانی کتاب از نقش مخفیانه جورج بوش رئیس جمهور و جیمز بیکر وزیر امور خارجه آمریکا در مسلح کردن عراق پرده برمی‌دارد. او همچنین در افشای اسرار محرمانه‌ای در انتقال فناوری پیشرفته به ارتش عراق، حقایق بزرگی را فاش می‌کند که به واسطه این حقایق، آمریکا از آن پس از انتقال فناوری روز دنیا برای مسلح کردن عراق خودداری می‌کند: «در هفدهم آوریل سال ۱۹۸۹ طی یادداشتی به دریا سالار جیمز واتکینز وزیر انرژی آمریکا، اطلاع داده شد که اگر عراق به توان تولید سلاح هسته‌ای دست یابد، مشکل بزرگی برای حکومت آمریکا به وجود خواهد آورد. سه ماه قبل از آن که حکومت عراق اولین موشک بالستیک برد متوسط خود را پرتاب کند، کنگره هر نوع سرمایه‌گذاری جدید در عراق را از طرف بانک اگزم که به دلیل نقض حقوق بشر به دست صدام صورت گرفته بود، لغو کرد.»

نگاهی به جلد دوم «نیمکت‌های سوخته»، اثر جعفر کاظمی

غنچه‌های سوخته

مریم خسروانی: «عجبا که دیوستان عقلی وقتی که در صحنه‌های نبرد، آن همه شکست را متحمل شده‌اند و بز دلانه از رویه روی شیر مردان ارتش اسلام پا به فرار گذاشته‌اند برای جبران آن همه ناتوانی و عجز، ناجوانمردانه، خانه‌ها، مدارس و بیمارستان‌ها و مساجد را بر سراقشار بی دفاع مردم، از طفل شیرخواره گرفته تا محصل دبستانی و دبیرستانی و از بیمار در بیمارستان‌ها تا پیرمردان و پیرزنان، خراب می‌کنند.» آنچه خواندید، قسمتی از بیانات امام خمینی (ره) بود که به مناسبت بمباران مدارس در ۱۶ بهمن سال ۱۳۶۵ نقل شده است. سال ۶۵ سالی است که عراق به تلافی تصرف بندر مهم فاو از سوی ایرانی‌ها استراتژی دفاع متحرک را به کاربرد و به واسطه آن عملیات مختلفی را برای ضربه زدن به کشورمان تدارک دید، اما از آن جا که با چنین اقداماتی راه به جایی نمی‌برد، برای تضعیف روحیه رزمندگان ما دستور حمله به شهرها و کشتار مردم بی دفاع به ویژه بمباران مدارس و بیمارستان‌ها را صادر کرد و شهرستان بروجرد به عنوان نخستین شهر مورد هجوم ناجوانمردانه رژیم بعث قرار گرفت و در تاریخ ۶۵/۱۰/۲۰ مدارس آن به خاک و خون کشیده شدند.

جعفر کاظمی که در زمان بمباران مدارس بروجرد در سال ۶۵، دانش آموز بوده است و اکنون در نقش معلم به تدریس می‌پردازد، بنا بر ضرورت معرفی دانش آموزان شهید تمام مدارس طرحی را با عنوان «نیمکت‌های سوخته» به دفتر ادبیات و هنر مقاومت ارائه می‌کند که با موافقت مرتضی سرهنگی قرار می‌شود این طرح در قالب چهار جلد کتاب به بازار عرضه شود.

تاکنون دو جلد از این مجموعه به چاپ رسیده است. جلد اول این مجموعه به دو مدرسه دخترانه، دبیرستان زینبیه و دبستان ثارالله در شهر میانه پرداخته که در مجموع ۳۱ دانش آموز در آن به شهادت رسیدند. جلد دوم «نیمکت‌های سوخته» نیز که به تازگی از سوی انتشارات سوره مهر در شمارگان ۲۵۰۰ نسخه و با قیمت ۲۸۰۰ تومان در ۲۱۵ صفحه به بازار عرضه شده است، بمباران دو مدرسه در شهر بروجرد به نام‌های مدرسه راهنمایی امام حسن مجتبی (ع) با ۶۸ شهید و دبستان شهید فیاض بخش را با ۱۳ دانش آموز شهید روایت می‌کند.

به گفته کاظمی جلدهای سوم و چهارم این مجموعه که قرار است در آینده از سوی انتشارات سوره مهر منتشر شوند به ترتیب درباره مدارس بهبهان و مدرسه سلماس و تعدادی از معلمان شهید خواهد بود. او درباره جرقه‌های ذهنی خود برای نوشتن این مجموعه می‌گوید: «زمانی که بمباران مدارس بروجرد در سال ۶۵ انجام گرفت، من دانش آموز بودم، اما بعدها همین بمباران‌ها انگیزه‌ای برای حضورم در جبهه‌های جنگ شد و پس از آن که معلم شدم همواره این دغدغه را از ذهن می‌گذراندم که چه سرنوشتی بر دانش آموزان گذشته است و برای

آشنایی هر چه بیشتر دانش آموزان با آنان، طرح مورد نظر را نوشتم. در حقیقت دانش آموزان نسل امروز باید بدانند که چه سرنوشتی بر هم سن و سال‌هایشان در زمان هشت سال دفاع مقدس گذشته است و امروز این دانش آموزان امنیت و آرامش خود را در تحصیل و کسب علم و دانش مدیون خون‌های ریخته شده در این راه هستند که باید در این راستا دانش آموزان شهید تمام مدارس کشور معرفی شوند.

کاظمی در جلد دوم این مجموعه سراغ خانواده‌های دانش آموزان شهید، مسئولان وقت مدارس، بنیاد شهید و تعدادی از رزمندگان و جانبازان شهر رفته است و از خاطرات این افراد و تأثیرات بمباران مدارس در روحیه رزمندگان سخن گفته است. نکته جالب توجه که بر جدابیت کتاب می‌افزاید، مصاحبه شونده‌گانی هستند که مولف در حین گفت‌وگو با آنان به افراد دیگری برای مصاحبه دست پیدا کرده است و در مسیر طی شده سعی کرده است حالات و رفتار تمام افرادی که از آن دوران خاطراتی را در سینه دارند انعکاس دهد؛ خاطرات دردناکی که شنیدن آن دل هر خواننده‌ای را به درد می‌آورد.

کاظمی در صفحات پایانی کتاب با تعدادی از دانش آموزان آن دوران که به درجه جانبازی نائل آمده‌اند نیز گفت‌وگو و خاطرات‌شان را روایت کرده است.

او در بخش پایانی کتاب نیز ضمن ارائه آمار دقیقی از شهدای جنگ تحمیلی شهرستان بروجرد به تفکیک شهدای جبهه و بمباران هوایی در هر سال، تصاویری از مزار دانش آموزان شهید و مشخصات کامل هر یک از آنها را نیز آورده است.

یادداشت

محمد باقر بلالی

نگاهی به «۱۰ گام به سوی کامیابی» فهرست آرزوهای دست یافتنی

کامیابی و موفقیت بیش از آن که نمود خارجی و ملموسی داشته باشد، احساسی درونی است؛ احساس آرامش و رضایت از زندگی فردی و اجتماعی و در این میان آنچه در مورد بیشتر افرادی که به دنبال

کامیابی هستند صدق می کند، غفلت از همین نکته است. بسیاری از افراد، نداشته های خود را عاملی برای نداشتن احساس رضایت خود از زندگی و اوضاع شخص خود می دانند. درک این نکته که داشته ها و نداشته های همه افراد نسبی است و ما همواره در صورتی که به بسیاری از آرزوهای خود برسیم باز هم خواست های دیگری خواهیم داشت که دغدغه مند آنها باشیم، عامل اساسی برای رسیدن به این واقعیت است که خوشبختی و آرامش با همین چیزی که الان هستیم و تلاش معقول برای رسیدن به آرزوهای محقق می شود. این نکته در آموزه های دینی ما هم که آدمی را از آرزوهای دراز و دست نیافتنی منع می کند به خوبی به چشم می آید.

از طرفی نبودن تمایز میان کتاب های روان شناسی و شبه روان شناسی مشکلی اساسی در انتخاب و شناخت کتاب های سودمند است. بسیاری از افرادی که دنبال کتاب های موفقیت - حتی نشریاتی از این دست - هستند، از این نکته غافلند که هیچ کدام از این کتاب های پرزرق و برق - با عنوان و طرح جلد های فریبنده - نه تنها سودی نمی رسانند بلکه در مواردی باعث انحراف از هدف و نهایتاً سر خوردگی فرد می شوند. داشتن سلامت روانی معقول یکی از شروط اصلی برای پیشرفت و صعود از جایگاه فعلی به قله های بعدی است. متأسفانه بسیاری از جویندگان کامیابی و شادکامی که ساعت ها وقت و هزینه خود را صرف مطالعه دقیق مطالب نامعتبر می کنند، نمی دانند اولاً برخی اولویت های عجیب و غریب برای رسیدن به اهداف در کمترین زمان و بدون هزینه (!) اگر هم راست باشند، منحصر به موارد بسیار خاص و افراد معدودی است و قابل تعمیم نیستند. ثانیاً بسیاری از این روایات نه تنها با فرهنگ ما تناسبی ندارند بلکه اساساً قابل تجربه نیستند. ثالثاً شرط اساسی برای هر تحول بزرگ و موثری در زندگی، داشتن حداقلی از شاخص های سلامت روانی است. کسانی که ناآگاهانه برای رسیدن به آرامش - چیزی که برای آن باید قبل از هر چیز به متخصص کارآموزده مراجعه کنند - راه های - بیراهه - مختلف را تجربه می کنند، تنها رسیدن به اهداف خود را به تعویق می اندازند.

در میان کتاب های پر شمار کامیابی و موفقیت که با ترجمه مینا اخباری آزاد از سوی انتشارات پیرایش به چاپ رسیده، از پشتوانه علمی قابل قبولی برخوردار است. به نظر می رسد نکات آموزنده ساده و عملی این کتاب برای هر مخاطبی با دانش متوسط کارآمد باشد.

یادمان باشد معیارهای گوناگونی برای تشخیص یک متن خوب و معتبر و البته سالم وجود دارد که با کمی جست و جو، مشورت و بررسی به راحتی قابل تمییز است و نیازی نیست که خود و خانواده مان را به دورهای باطل و هزینه بر بیندازیم.

دوررس

محمدرضا رئیسی

درباره کتاب «۱۰ گام به سوی کامیابی»

کامیابی بدون هیاهو

فلسفه تحمل پریشانی سطح پایین رفتار می کنیم. اگر از تحمل پریشانی سطح پایین برخوردار هستید، شاید اغلب، انجام دادن کارهایتان را عقب می اندازید، روش زندگی نامنظمی را دنبال می کنید، در انجام کارهایی که به آن علاقه دارید پشتکار نشان نمی دهید و ناتمام رهایش می کنید و یا برای دوری از رویارویی با مشکلات زندگی، از مسیر اصلی خارج می شوید، در صورتی که می دانید دست و پنجه نرم کردن با این ناملایمات، فرصت های راهگشای بیشتری را در طول زندگی در اختیارتان می گذارد.

نتیجه تحمل پریشانی سطح پایین را، نویسنده، افتادن در «دام راحت طلبی» می نامد و قبل از پیچیدن نسخه برای راهی از این دام، اعتقادات مربوط به آن (درواقع ریشه های موضوع) را بررسی می کند: «من نباید سرخورده شوم، من در حال حاضر «باید» آسایش داشته باشم، من نباید احساسات منفی را تجربه کنم، من باید احساسات خوب را تجربه کنم و...»

آنگاه توصیه می کند: «باید بارها و بارها با این نگرش ها مبارزه کنید. لازم است از خودتان پرسید که آیا قانونی در دنیا وجود دارد که ثابت کند من باید از یأس، عذاب و احساسات منفی در امان باشم یا تضمین کند که شرایط زندگی باید به نحوی مهیا شوند که احساس لذت کنم؟ چنین قوانینی فقط در ذهن شما وجود دارند اما دنیا بر این اصول استوار نیست. اگر دنیا واقعا خواسته های شما را بر آورده می کرد، شما باید همیشه از درماندگی دور می شدید، همیشه در آسایش به سر می بردید و... با تمام توان به اولویت های سالم مورد نظرتان درباره اجتناب از سر خوردگی لذت طلبی و... متوسل شوید و سعی کنید با روش سالم به این هدف ها برسید، اما به خاطر داشته باشید که حتماً لازم است بین رسیدن به اهداف کوتاه مدت و دستیابی به اهداف بلندمدت مورد نظرتان به یک توافق سالم برسید.

کمی هم خودتان!

کتاب های پر فروش زیادی در زمینه روان شناسی منتشر شده اند که به افراد کمک می کنند تا بتوانند روابط موفق و سالمی با دیگران برقرار کنند. در عوض متون اندکی هم هستند که به ما کمک کنند روابط بهتر و دلسوزانه تری با خودمان داشته باشیم.

گام پنجم کتاب «۱۰ گام به سوی کامیابی» به همین موضوع مربوط است؛ نگرش سالمی نسبت به خودتان داشته باشید.

«روابطی که شما با خودتان دارید، خیلی وقت ها روی روابط شما با دیگران و به طور کلی روی دنیا تاثیر می گذارد. آلبرت الیس روان شناس معروف می گوید: اگر نتوان به شما کمک کرد که در صلح و آرامش با خودتان زندگی کنید، بطور می توانید امیدوار باشید که با توافق و به نحوی اثربخش با دیگران زندگی کنید؟» توصیه هایی درباره خودباوری، ارزش قائل شدن برای ویژگی های شخصیتی خود، آگاهی و پرورش علاقه های شخصی خود، احترام به تعهدات خود، نگرش سالم نسبت به وضعیت سلامتی جهانی، حمایت آگاهانه و مسئولانه از خود و قابل اعتماد بودن، همگی روش های موثر و علمی کتاب برای داشتن نگرش سالم نسبت به خود به شمار می رود.

احساسات منفی سالم هم داریم

شاید جذاب ترین و در عین حال آموزنده ترین بخش کتاب، فصل ششم آن باشد آنجا که می گوید: «به خودتان اجازه دهید احساسات منفی سالم را تجربه کنید.»

شاید فکر کنید عجیب است که من یک بخش از کتاب را که درباره سلامت روانی است، به تجربه

یک سری احساسات منفی روبه رو می شوید، یعنی همان واکنش های نامطلوب.

نویسنده در سه حالت مختلف مسئله ۱۱ هزار تومان (تبدیل پول به تومان کار مترجم است) پول را و نوع نگرش های ما به آن بررسی می کند و نهایتاً نتیجه می گیرد کسانی که همراه داشتن همیشگی ۱۱ هزار تومان پول برایشان خیلی مهم است و صد تومان کم شدن آن برایشان فاجعه بار است دچار نوعی «فلسفه نگرش» تغییر ناپذیر متعصبانه هستند» که در موارد مشابه بسیاری افکار، احساسات و زندگی شان را تحت تاثیر منفی خود قرار می دهد و به این ترتیب پیشنهاد می کند که به عنوان گام دوم با یک فلسفه تغییر پذیر غیر متعصبانه سازگار شوید.

کتاب در ادامه سه دلیل اصلی باور به این اندیشه های متعصبانه را بر می شمارد که باید همت کنید و خودتان مطالعه بفرمایید!

«کامل» را رها کنید!

اگر دو گام اول را درست برداشته اید حالا باید منتظر گام بعدی باشید؛ پذیرش واقعیت «زمانی که مردم را تشویق به پذیرش واقعیت می کنم، بعضی فکر می کنند که من آنها را تشویق می کنم واقعیت را دوست داشته باشند یا نسبت به آن بی تفاوت باشند. پذیرش واقعیت نیازمند پذیرفتن این سه مرحله است: ۱- قبول کنید که چنین وضعیتی به وجود آمده و همه شرایط طوری است که باعث شده چنین موقعیتی به وجود بیاید. ۲- بپذیرید که شرایط موجود برخلاف خواسته های شماست. ۳- تصمیم بگیرید که آیا بهتر است در جهت انجام حرکتی موثر تلاش کنید و موفقیت موجود را تغییر دهید یا نه؟» نویسنده در ادامه این فصل به برخی نگرش های غیر واقعی که عمیقاً واقعی جلوه می کنند و در زندگی هر کدام از ما بارها تجربه شده اند اشاره می کند و اصطلاح آنها را شرط لازم برای رسیدن به کامیابی می داند.

دام راحت طلبی

«با توجه به تجربه بیست ساله ای که در امر مشاوره دارم، معتقدم یکی از مشکل ترین کارهایی که مردم انجام می دهند، تلاش برای رسیدن به اهداف بلندمدت است آن هم در شرایطی که برای رسیدن به این اهداف باید سختی گذشتن از اهداف کوتاه مدت را به جان بخرند چرا که چشم پوشی از لذت یا آسایش آنی برای ما سخت است، آن هم زمانی که انجام چنین کاری به تقویت و بهتر شدن وضعیت زندگی مان کمک می کند؟ دلیل اصلی اش این است که ما خیلی وقت ها بر اساس

بر خورداری از سلامت روانی و کامیابی، حق طبیعی هر انسانی است. انسان هادر طول زندگی خود همواره می کوشند تا به آرامش روحی برسند که البته این امر به سادگی امکان پذیر نیست.

کتاب «۱۰ گام به سوی کامیابی» نوشته دکتر ویندی درایدن در ۱۰ بخش نوشته شده است و خواننده را به عمق پیچ و خم های درونی ذهن می کشاند و ضعف هایی را که حتی از وجود آنها آگاه نبوده، برایش برجسته می کند، سپس تاثیر منفی هر یک از این مشکلات را در روابط انسان با خودش و دیگران شرح داده و برای هر کدام راه حلی پیشنهاد می کند.

مبارزه با هر یک از این مشکلات، عزم راسخ و شکستیابی بسیاری رami طلبد که جز با پشتکار امکان پذیر نیست. بنابراین، افرادی می توانند در این راه قدم بردارند و به نتیجه برسند که وجود مشکل را قبول داشته باشند، آن را دقیقاً مشخص کنند و برای حل آن تلاش کنند. ادامه این تلاش ها سبب می شود تا به مرور زمان شخص از سلامت روانی بیشتری برخوردار شود و زندگی سالم تری را پیش رو داشته باشد. کتاب بدون هیاهو و جنجال های معمول، گام های موثر، علمی و هدفمندی را برای رسیدن به کامیابی پیشنهاد می کند.

اولین گام از گام های ده گانه به سوی کامیابی درک مفهوم مسئولیت شخصی است که یکی از شاخص های سلامت روحی و روانی فرد است: «تصور من این است که شما مسئول کارهایی هستید که در چارچوب گستره نفوذ شما قرار دارند. اولین حوزه های انفرادی شما عبارتند از افکار، احساسات و تصمیم هایی که از ذهنتان می گذرد و شما بر اساس آنها عمل می کنید. البته این حرف به این معنا نیست که شما قادرید هر یک از این حوزه ها را کاملاً کنترل کنید. مثلاً اگر سعی کنید افکارتان را کاملاً مهار کنید، به زودی درمی یابید که قادر نیستید هیچ کاری را انجام دهید. این آزمایش را انجام دهید. لحظه ای چشم هایتان را ببندید و به یک فیل صورتی فکر کنید. حالا به خودتان بگویید به آن فیل فکر نکن. در کمال تعجب درمی یابید تنها فکری که نمی توانید از ذهنتان دور کنید فیل صورتی است اما اگر به خودتان اجازه بدهید که به یک فیل صورتی فکر کنید، خیلی زود از این فکر خسته می شوید و ذهنتان به افکار دیگری روی می آورد.»

این آزمایش نشان می دهد که افکارتان تا حدی قابل کنترل است پس هیچ شخص دیگری مسئول افکار شما و احساسات ناشی از آن افکارتان نیست. غیر از افکار و احساسات، شما مسئول اصلی تصمیم های مهم زندگی تان هستید؛ مثل انتخاب بین دو شغل. لازم است تاکید شود که عواقب هرگونه تصمیمی متوجه خود شماست!

«تا زمانی که این مسئولیت های شخصی را بر عهده نگیرید، برای تغییر آنچه که قادر به تغییرش هستید تلاش نخواهید کرد، در عوض تمایل پیدا می کنید که دیگران را متهم کنید. وقتی چنین رفتاری از خود نشان می دهید، مایلید خودتان را یک قربانی بدانید و نسبت به زندگی در موضع درماندگی قرار بگیرید.» گام اول پذیرش مسئولیت مشکلات شماست: «اگر مسئولیتی را که بدون شک بر عهده خودتان است بپذیرید از مطالعه بقیه کتاب (این مطلب!) لذت خواهید برد.»

فلسفه هزار تومان!

«از شما می خواهم فرض کنید که حتماً باید همیشه ۱۱ هزار تومان پول همراهتان باشد. این موضوع حیاتی است و اگر این مبلغ را نداشته باشید، دنیا به آخر می رسد. با داشتن این فلسفه، وقتی ۱۰ هزار تومان را دارید چه احساسی پیدا می کنید؟ احتمالاً با

برکه‌ای که دریا شد

پیامبر(ص) در امر دین و در امور مومنان است. با استناد به واقعه غدیر این ولایت را علی(ع) و امامان دیگر نیز دارند. در انتهای این فصل روایت جالبی از مرحوم علامه امینی(ره) در این باره نقل می‌شود که در آن ایشان وارد منزل یکی از دوستانش می‌شود که به دلیل بیماری دخترش، مادر منتظر ورود دعانویس است تا وردی و ذکری برای بهبود حال فرزندش بیاورد: «علامه می‌گوید نیازی به دعانویس نیست. بگذارید این بار من چیزی به او بدهم آن گاه سرم را به طرف مرقده مطهر امیرالمومنین(ع) بلند کردم و قلم را از جیبم درآوردم و روی تکه‌ای کاغذ نوشتم «یا علی». کاغذ را بستم و گفتم این را بگیرد و به بازویش ببندد و بعد به مضجع منور آن حضرت رو کردم و گفتم: پسر ایطالب! امینی را بی‌آبرو و مکن! آن دوست کاغذ را از دست من گرفت و چند دقیقه پیش نگذشت که با عجله برگشت و خودش را روی قدم‌های من انداخت و گفت امینی چه کردی؟ گفتم کاری نکردم فقط ذره‌ای از آن راز «یا علی» را فهمیدم و بیرون کشیدم.»

جلوه‌های تابناک غدیر

نگرش تاریخی صرف به ماجرای غدیر خطایی بس عظیم است که هیچ متفکر و اندیشمندی به این ماجرا چنین نگاه نکرده و نخواهد کرد. علت سخن گفتن از غدیر، گذشتن این مبحث عظیم و تأملی دقیق به این ماجراست چراکه در ادیان و شرایع الهی اصول و سنن ثابتی وجود دارند که فراتر از مرور زمان هستند و مشمول گذشت ایام نمی‌شوند و آنها راه‌ها و روش‌های ارتباطی‌ای هستند که خداوند بین خود و بندگانش گذشته است... در صدر مجموعه فرامین الهی اسلام، مبحث امامت و ولایت است که بدون شک باید برون از زمان و خارج از دهر و روزگار بدان نگریم که در واقع فلسفه اساسی حیات اسلام را تشکیل می‌دهد و تجلی آن در ماجرای غدیر و این روز با عظمت است. نویسنده در فصلی جدید با این مقدمه به جلوه‌های غدیر در قرآن مجید می‌پردازد به ویژه آیه معروف ۶۷ سوره مبارکه مائده (یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک... و نهایتاً می‌نویسد: «پس خداوند سبحان در قرآن طی سه جا بحث غدیر را گشوده است.»

جلوه غدیر در تاریخ، حضور غدیر در کلام و ادب و غدیر در عرصه حدیث از دیگر مباحث این فصل از کتاب «اشراق غدیر» است که با نقل حدیثی درباره عظمت غدیر از زبان امیرالمومنین(ع) ادامه می‌یابد. حضرت علی(ع) در روز جمعه‌ای مردم را جمع کردند و فرمودند: «همانا امروز روز عظیمی است. در این روز حرج و گشایش الهی واقع شده است. امروز روز ترفیع درجات و روشن شدن صحبت‌های الهی است. امروز روز روشن‌گری و روز کمال دین و روز پیمان معهود الهی و روز شاهد و مشهودات است. روز روشن شدن پیمان‌های نفاق و کفر است. روز تجلی حقایق ایمان و راندن شیطان است. روز جداسازی انسان‌هاست که به آن وعده داده شده و روز ملکوت اعلی و روز ارشاد و هدیه به بندگان است. روزی است که راهنمای رهروان، آشکارکننده مکنونات دروغین و امور پنهان است. این روز، روز نص بر خواص الهی است.»

وصایت و خلافت در پرتو غدیر، غدیر؛ عیار جان‌شنینی و خلافت، تحریف و تحریف‌گران غدیر در منظر تاریخ، غدیر میناق نبوت و وصایت از دیگر بخش‌های خواندنی این کتاب هستند که همانند دیگر فصول مزین به آیات و احادیث هستند. «اشراق غدیر» را دفتر نشر فرهنگ اسلامی در ۲۰۲ صفحه و با قیمت ۲۵۰۰ تومان روانه بازار نشر کرده است.

و عیان است و همیشه وجود داشته، آنچنان بیچیده و خطرناک نبوده و در تاریخ چند هزار ساله دیانت و دینداری به معنای عام آن ثابت شده که وقتی دشمنان دین بر دین می‌تازند و شمشیر آخته خود را نشان می‌دهند، این برخورد قهر آلود موجب پایداری، استقامت و صلابت دینداران شده و خواهد شد اما مشکل اصلی و تهدید بسیار خطرناک در ساحت ادیان الهی، همان تهدید درونی دین است. نویسنده تهدیدات درونی دین را از جانب دو دسته می‌داند: کسانی که نابخرد و فاقد اندیشه هستند و کشتش و توانمندی درک حقایق متجلی و تابناک دین را ندارند و دوم کسانی که گرفتار سست‌رایی و نداشتن توانایی مقابله با نفسانیات درونی، طمع ورزی، آزمندی و جاه‌طلبی هستند. آن‌گاه موضوع را مرتبط با غدیر و حواشی آن می‌کند: «امروز هم غدیر بسیار تهدید می‌شود: تهدیدات فکری و تهدیدات خارجی، که دو تهدید بزرگ هستند اما تهدید اصلی از درون خود ماست و باید مراقب باشیم و حقیقت دین را بشناسیم چون غدیر یک حادثه تاریخی صرف نیست بلکه یک باور درونی است. غدیر یک اندیشه و یک راه زندگی است.»

تجلی امامت در غدیر

نویسنده در جای جای کتاب، منظور و مقصود خود را با انبوهی از آیات، روایات و اشعار زیبا به روشنی بیان می‌کند. فصل بعد نیز که به غدیر و امامت اختصاص دارد مملو از احیای مستند و زیبایی است که به درک بهتر مطلب و وثوق آن کمک شایانی می‌کند: «هنگامی که پیامبر(ص) در ظهر روز غدیر، خطبه خودشان را بیان فرمودند، از موضوعاتی که بسیار در خطبه غدیر بدان اشاره شد، دو واژه علم و امام بود. با نگاه آماری بیشترین درصد کاربردی کلمات مختص همین دو کلمه است.»

غدیر و ولایت

نبی مکرم اسلام(ص) در خطبه غدیر یک فراز عمده و یک جمله اساسی بیان فرمودند که همان من کنت مولاه، فهذا علی مولاه است. این عبارت بسیار مهم و کل پیام غدیر در آن نهفته است. نویسنده در فصل چهارم ضمن تشریح تمام معانی مختلف «ولی» و «ولایت» به بحث ولایت‌تکوینی و تشریحی می‌پردازد: «ولایت تکوینی یعنی ولایت در امور طبیعی و مادی عالم در خلق و آفرینش، در رزق و روزی و تصرف در مواد، وجود و هستی که این ولایت شأن حضرت باریعالی است... ولایت تشریحی یعنی ولایت در امور قانونی، حقوقی، وضع مقررات، سرپرستی دین و امور مومنان. آنچه رسول خدا در حیطه و در حوزه دین برای انسان‌ها گفته است، ولایت تشریحی

عباس عصارى: «در یک شب مهتابی و خاص، امیرالمؤمنین(ع)، مرا همراه خود به صحرا برد، مرا به انتهای بقیع برد و بعد از نماز عشاء و بعد از این که مهتاب برآمده بود، به من گفت چیزی بخوان. شروع به قرائت قرآن کردم، به مجرد آنکه «بسم الله» را گفتم، گفت بایست! آنگاه درباره «ب» بسم الله تا نزدیک فجر برای من سخن گفت، سپس خطاب کرد که این عباس به خانه است برگرد و برای نماز صبح خودت را آماده کن. بلند شدم و هرچه گفته بود در ذهن خود نگه داشتم و ساعت‌ها بر آنچه گفته بود اندیشیدم. بعد دریافتم و دیدم که علم من و تمام یاران پیامبر در قبال آنچه علی(ع) می‌گوید به مثابه قطره‌ای در مقابل دریا و اقیانوس است. آن‌گاه سر خود را پایین افکندم و گفتم علی جان! باز هم بر من عنایت فرما و دست مرا تهی مگذار و بر سینه من هم از دانش خویش بیاران. سخن از انسانی است که محدود به تشیع و حتی مسلمانان نیست، واقعه‌ای منتسب به اوست که «الیوم اکملت لکم دینکم» را خداوند منوط به اعلام ولایت او کرده است...»

«اشراق غدیر» کتاب جدیدی است که دفتر نشر فرهنگ اسلامی اخیراً منتشر کرده و نکات خواندنی بسیاری درباره علی(ع) و غدیر را دربر گرفته است.

غدیر و استمرار فضیلت

غدیر در میان حوادث تاریخ طی طریق داشته و باده‌ها و وادی‌ها را طی کرده است و تا امروز سربلند و سرفراز در پهنه بسط خاک بانمایش و حضور خود جلوه‌گری می‌کند. آنچه مربوط به غدیر و سخنان نبی اکرم(ص) و پیام آن است، در میان صاحبان نظر سخن و حدیث، فراوان و بسیار آمده است اما محور اصلی بحث، پاسخ به این سوال است که آیا موضوع غدیر یک پدیده مستقل و نو در زندگی پیغمبر مکرم اسلام(ص) بوده است یا این که غدیر به بیانی استمرار همان روند مبارک و شکرگفت ولایت و رسالت پیامبر(ص) است؟

نویسنده در پاسخ به این سوال، برابری و برتری انسان‌ها را به بحث می‌گذارد و با اشاره به دو اصل حکمت و عدالت خداوند در توزیع مواهبش به انسان‌ها، معیارهای سه‌گانه فضیلت انسان‌ها (علم، تقوا و جهاد) به پاسخ سوال نخست می‌پردازد: «غدیر چیزی جز استمرار حاکمیت فضیلت نیست. اگر قرار است فضائل در میان بشریت حاکمیت داشته باشد و فضیلت در میان انسان‌ها معیار رتبه‌نشینی باشد، باید پیامبر مکرم اسلام(ص) در ماجرای غدیر فریاد برآورد و آشکارا بگوید: «من کنت مولاه فهذا علی مولاه» حضرت رسول(ص) در فرازی از خطبه غدیر به صراحت و آشکارا اعلام می‌فرماید که علی(ع) با فضیلت‌ترین مردمان بعد از پیامبر است. برابر این اعلام و اعتقاد، حکمت و عدالت الهی به رجحان فضیلت و برتری انسان‌هاست و این سنت از ابتدای نبوت و رسالت جاری و برای جانشین پیامبر نیز مصداق دارد و دلیلی نیست تا این رویه در فرهنگ اسلام تغییر یابد و جانشین پیامبر خاتم(ص) از این موهبت‌عاری‌شود چیزی که همگان بر آن متفق‌القولند همانا مقام فضیلت و برتری بی‌چون و چرای امیرالمؤمنین(ع) بر تمامی صحابی، یاران و مسلمانان تاریخ اسلام است.»

آسیب شناسی دینی

فصل دوم کتاب با عنوان اصلی کتاب یکسان است؛ اشراق غدیر که به بحث آسیب‌های دینی و غدیر می‌پردازد: «به طور کلی آسیب‌ها و تهدیدهایی که همیشه ادیان الهی را تهدید می‌کند دو نوع است؛ آسیب‌های دشمنان ادیان و آسیب‌هایی که از درون دین آغاز می‌شود. در نوع اول یعنی تهدیداتی که از ناحیه دشمنان دین است، چون دین ستیزی آنان آشکار

احساسات منفی اختصاص بدهم. با وجود این، قصد دارم هرگونه باوری را که شاید در این باره داشته باشید از بسببم که افرادی که از سلامت روانی برخوردارند، کسانی هستند که فقط احساسات مثبت را تجربه می‌کنند. چنین نگرشی نسبت به سلامت روانی بسیار غیرواقعی است. در واقع اگر افرادی وجود داشته باشند که فقط احساسات مثبت را تجربه کرده باشند یا آنها با هیچ مصیبتی در طول زندگی خود روبه‌رو نشده‌اند یا در رویارویی با این گرفتاری‌ها برخورد‌های مثبت نامناسبی در پیش گرفته‌اند.

غم، دلخوری، پشیمانی و ناامیدی، بخشی از احساسات منفی هستند که نویسنده موشکافانه آنها را بررسی می‌کند و نگرش سالم نسبت به آنها و درک درست را تجویز می‌کند.

غم به شما کمک می‌کند اندوهگین شوید، به خودتان بیایید و تشویق شوید تا اقدامی موثر انجام دهید اما افسردگی سبب سرکوب فرایند اندوه یا گسترش آن می‌شود.

دلخوری: اگر شخصی کاری کرده که باعث دلخوری شما شد، به روشی سالم - نه با خشم و پرخاش - دلخوری‌تان را ابراز کنید و سعی کنید با موقعیت پیش آمده به نحو سازنده‌ای برخورد کنید.

پشیمانی: نگرش درست درباره پشیمانی این است که هرچه سریع‌تر درباره رفتار تان تأمل کنید و از اشتباه‌هایتان عبرت بگیرید و تجدید نظرهای مناسبی نسبت به رفتار خود داشته باشید.

ناامیدی: تفاوت مهمی بین ناامیدی و بدبختی وجود دارد.

احساس ناامیدی: معتقدید که شما انسانی هستید که در موقعیت ضعیف تری واقع شده‌اید ولی به عنوان یک بشر بدبخت نیستید.

قصد دارم دوباره تکرار کنم که وقتی با تجربه‌های منفی در زندگی روبه‌رو می‌شوید، درست نیست که نقاب شجاعت به چهره بزنید و فقط دنبال تجربه‌های خوشایند باشید. نمی‌گویم بی تفاوتی یا بی توجه باشید. وقتی با یک مورد منفی مواجه می‌شوید، شیوه سالم این است که نسبت به آن مورد نگران، ناراحت، دلخور، پشیمان یا ناامید باشید و سعی نکنید این احساسات را تغییر دهید، در واقع به خودتان اجازه دهید که این احساسات را تجربه کنید، زیرا این احساسات به شما کمک می‌کنند که به شیوه موثری با شرایط به وجود آمده روبه‌رو شوید و کمک می‌کند که اگر نتوانستید رویدادهای منفی را در زندگی خود تغییر دهید، حداقل سازگاری سالمی با آنها پیدا کنید.»

چهار پله آخر

گام‌های اول تا ششم را با هم برداشتم. نویسنده نیز در مقدمه توصیه می‌کند که این فصل‌ها را قبل از چهار بخش آخر بخوانیم و البته عمل کنیم.

«فکر انتقادی و خلاق داشته باشید» عنوان فصل هفتم یا گام بعدی است. نویسنده یکی از ابعاد اصلی قدرت تفکر انتقادی را سازگاری با روش علمی می‌داند: «تفکر علمی مشخصه تردید سالم است. زمانی که تفکر علمی دارید، فرضیه‌ای را شکل می‌دهید که می‌توانید در مرحله بعد با جست‌وجوی شواهدی که سبب تأیید یا تکذیب موضوع می‌شود، آن را امتحان کنید.»

رشد خلاقیت مبحث دیگری مربوط به این فصل است که در انتهای این بخش همراه با جداول تحلیل هزینه - منفعت همراه شده است.

پرورش علاقه‌مندی‌های شخصی، غلبه بر خجالت، سازگاری با دیگران، احترام به مسئولیت‌ها نسبت به دیگران، گسترش علاقه‌مندی‌های سالم اجتماعی و شناخت عقاید غیر عقلانی، دیگر سرفصل‌ها و عناوین خواندنی کتاب هستند. بخشی از پاراگراف پایانی کتاب نیز نتیجه‌گیری مناسبی برای این نوشتار است: «توجه داشته باشید. وقتی به سلامت روانی می‌رسید که مادام‌العمر برای رسیدن به آن تلاش کنید. خیر خوب این است که هرچه بیشتر آن را تمرین کنید، رسیدن به آن برایتان ساده‌تر می‌شود.»

«ده گام به سوی کامیابی» از سوی نشر پیرایش با قیمت ۲۸۰۰ تومان به تازگی منتشر شده که ترجمه روان و خوب مینا اخباری آزاد، لذت خواندن آن را بیشتر می‌کند.

گذری بر «آمریکا و خاورمیانه بزرگ: راهبردها و چالش‌ها»

مأموریت غیر ممکن در خاورمیانه

را با نگاهی به سابقه سیاست‌های خارجی آمریکا در این مورد بررسی می‌کند: «کمتر کسی تصور می‌کرد که دولت جمهوری خواه بوش، اجرای سیاست ملت‌سازی در منطقه حساس، پراهمیت و پرمخاطره‌ای چون خاورمیانه را مورد توجه قرار دهد. دولت کلینتون برنامه‌های ملت‌سازی را برای دولت‌های ضعیفی تجویز کرده بود که در حاشیه نظام‌های سیاسی (همانند تیمور شرقی) و شکاف‌های تمدنی (همانند بوسنی و کوزوو) قرار داشتند. در منطقه خاورمیانه، هویت دینی قوی است و وجود منابع استراتژیک انرژی در آن، هزینه اشتباهات احتمالی را در زمینه پیشبرد تغییرات گسترده و بنیادین افزایش خواهد داد. این ویژگی‌ها به سیاست ملت‌سازی دولت بوش در خاورمیانه خصیلتی بلندپروازانه و پردامنه بخشیده است.»

البته وی درباره مفهوم ملت‌سازی به سه رویکرد آن اشاره می‌کند: «ملت‌سازی اساساً مفهومی پیچیده و چند لایه است و بر اساس نوع رویکرد به آن می‌توان برایش مفاهیم مختلفی در نظر گرفت. در رویکرد سیاسی، ملت‌سازی زمانی مود توجه قرار می‌گیرد که یک قدرت خارجی (آمریکا) آن را به عنوان یک هدف در سیاست خارجی خود دنبال می‌کند. در یک تعریف کلی، ملت‌سازی به معنای ایجاد و بازسازی همه پیوندهای فرهنگی، اجتماعی و تاریخی است که گروهی از مردم را در چارچوب یک ملت به هم مرتبط می‌کند. برای روند کلی ملت‌سازی، می‌توان سه عنصر اساسی یعنی طرح ایدئولوژی انسجام بخش، یکپارچه کردن جامعه و ایجاد تشکیلات دولتی کارآمد را مورد توجه قرار داد.» در ادامه جداول مستندی درباره «ارزیابی برنامه‌های ملت‌سازی در افغانستان و عراق ارائه شده است که نشان می‌دهد بخش عمده عوامل موثر در موفقیت ملت‌سازی در این دو کشور یا منفی یا مورد تردید است. به همین علت بسیاری از صاحب‌نظران اساساً نسبت به سرانجام پیگیری این سیاست‌ها در افغانستان و عراق خوشبینی ندارند.»

آنچه واضح و قطعی است تلاش ملتی بی‌ریشه با تاریخ نهایتاً سیصد ساله برای ملت‌سازی، آن هم در منطقه‌ای با قدمت تمدنی چند هزار ساله بیشتر از آن که مضحک باشد همانند تلاش برای فرودادن لقمه‌ای بزرگ است که قطعه‌در گلو گیر خواهد کرد! اوضاع کنونی منطقه چنین چیزی را نمی‌رساند؟ «آمریکا و خاورمیانه؛ راهبردها و چالش‌ها» به اهتمام غلامرضا خسروی تهیه و به قیمت سه هزار تومان از سوی پژوهشکده مطالعات راهبردی منتشر شده است.

بنیادهای منطقی و عینی آن را آشکار می‌کند. آمریکا چه قبل از حمله و چه بعد از تصرف کامل عراق نتوانست مدارکی ارائه دهد که ثابت کند حمله عراق به کشور دیگری محتمل بوده است. بازرسان سازمان ملل یا خود رژیم بعث، سلاح‌های شیمیایی و بیولوژیکی عراق را طی دهه ۱۹۹۰ منهدم کرده بودند. این موضوع نشان‌دهنده این است که ادعای آمریکا در مورد سلاح‌های کشتار جمعی عراق غیر واقعی و نادرست بوده است.

دکتر محمود یزدان‌فام در قالب عناوین جنگ پیشگیرانه و تروریسم، جنگ پیشگیرانه و سلاح‌های کشتار جمعی، جنگ پیشگیرانه و محور شرارت، بازدارندگی و جنگ پیشگیرانه، ادعای دروغین آمریکا ابررسی و نهایتاً نتیجه‌گیری می‌کند: «استراتژی جنگ پیشگیرانه جدا از این که جایگزین مناسبی برای بازدارندگی نیست، از جهت ضعف‌های درونی و پیامدهای ناشی از اتخاذ آن بر نظام و حقوق بین‌الملل نیز مورد نقد واقع شده است. در جنگ پیشگیرانه دولت عامل درصداست با تهدیداتی که برای کشور خود احساس می‌کند، مقابله کند. مشکل اصلی در این است که این احساس تهدید و اقدام نظامی بر پایه یک سلسله فرض‌ها و گمان‌هایی قرار دارد که ممکن است برخی یا بسیاری از آنها بی‌پایه و بی‌اساس باشد.» حال با توجه به این توضیحات باید پرسید: در مورد عراق یا حتی افغانستان چقدر از این تهدیدات واقعی بودند؟! «لقمه‌های بزرگ»

دکتر سعید میرترابی در فصل بعدی کتاب، چشم‌انداز سیاست ملت‌سازی آمریکا در خاورمیانه

ارائه و آزمایش طرح مذکور، عمدتاً کشورهای اسلامی، به ویژه فرهنگ آنان را هدف گرفته است: «دولت بوش، هنگامی که اولویت‌های سیاست خارجی خود را بعد از ۱۱ سپتامبر بیان می‌کرد، مهم‌ترین موضوعات را تغییر سیاست خارجی این کشور در قبال خاورمیانه اعلام کرد. عنصر معرف خاورمیانه بزرگ حتی اگر به وضوح بیان نشود، اسلام است. یکی از ابعاد عمده اصلاحات آموزشی در ارتباط با کتاب‌های درسی است. اگر چه در اصلاحات نظام آموزشی افزایش نرخ باسوادی و آموزش دختران به عنوان موضوعات اساسی در نظر گرفته شده است، به کشورهای خاورمیانه و از آن جمله کشورهای عربی در زمینه تغییر متون ضد غربی و ضد آمریکایی فشار وارد می‌شود. در مورد رابطه اسلام و دموکراسی، بمباران نشریات صورت می‌گیرد. تعیین یک رقیب ایدئولوژیک جدید، از نظر تأمین مشروعیت مورد نیاز ایالات متحده برای بازسازی دوباره نظام هژمونیک خود می‌تواند مفید و حتی لازم باشد! ولی از طرف دیگر می‌تواند موجب قطب‌بندی دنیا از نظر فرهنگی شود. شاید این نوع قطب‌بندی در بازسازی دوباره هژمونی، بیشتر از دشمن عینی مفید باشد!»

دروغ‌های بزرگ

دومین فصل کتاب «آمریکا و خاورمیانه؛ راهبردها و چالش‌ها» به جنگ پیشگیرانه به عنوان راهبرد جدید آمریکا در منطقه می‌پردازد و تعارض‌های مفهومی و منطقی آن را همراه با پیامدهایش تبیین می‌کند: «ماهیت و شکل تهدیدات جدید با تهدیدات سنتی آمریکا متفاوت هستند. محیط امنیتی جدید به مراتب پیچیده‌تر از زمان جنگ سرد است. از نظر نویسندگان سند استراتژی امنیت ملی آمریکا (منتشر شده در ۱۷ سپتامبر ۲۰۰۲) آن گونه که در گذشته بود، دیگر نمی‌تواند در مقابل اهداف مشخص موضع واکنشی داشته باشد.» این البته بهترین بهانه برای هجوم غیر مسئولانه آمریکا به دیگر کشورها و زیر پا گذاشتن تمام قواعد و عرف بین‌الملل و حتی حقوق بشر ادعایی آنهاست. همگان به خاطر دارند که بوش پسر در سخنانی که ۱۷ اکتبر سال ۲۰۰۲ خطاب به مردم آمریکا داشت، مزدورانه گفت: «اگر ما بدانیم صدام در حال حاضر سلاح‌های خطرناکی در اختیار دارد و ما این را می‌دانیم، آیا برای جهانیان قابل قبول خواهد بود که برای مقابله با صدام منتظر بمانیم و در همین حال او قوی‌تر شود و حتی سلاح‌های خطرناک تری تولید کند؟!» بررسی تک تک ادعاهای آمریکا در مورد عراق، توسل این کشور به جنگ پیشگیرانه و ضعف

خاورمیانه به عنوان یکی از حساس‌ترین مناطق جهان، در قالب همه سناریوهای پیشنهادی بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی مورد توجه استراتژیست‌های نظام سلطه بوده که آخرین آنها طرح خاورمیانه بزرگ از جانب آمریکاست. این طرح به دلیل اهمیت و حساسیتی که برای کشورهای منطقه به ویژه جمهوری اسلامی ایران داشته، در جوامع علمی و سیاستگذاری کشورمان هم مورد توجه فراوان قرار گرفته است. استراتژی ملی ما در مواجهه با این طرح مستلزم پژوهش و تحلیل‌های علمی دقیقی است که نسبت مستقیمی با امنیت ملی دارد.

پژوهشکده مطالعات راهبردی اخیراً کتابی با عنوان «آمریکا و خاورمیانه؛ راهبردها و چالش‌ها» منتشر کرده که دربرگیرنده یک مقدمه و ۱۰ فصل است و هر کدام از فصول از یک مقاله ترجمه شده شکل گرفته است. واکاوی اهداف و نیت پنهان ابرقدرت در حال افول آمریکا از طرح خاورمیانه بزرگ که میراث شوم و شکست خورده منفورترین رئیس‌جمهور تاریخ آمریکا بوش پسر است، ما را در درک بهتر اتفاقات اخیر منطقه و ناکامی‌های پی‌درپی آنان (از زمینگیر شدن در عراق و افغانستان گرفته تا شکست در جبهه لبنان و غزه) یاری می‌رساند.

خاورمیانه بزرگ، به رغم این که به صورت دقیق تعریف نشده، در سال‌های اخیر به یکی از اصطلاحات رایج تبدیل شده است. مداخله یک جانبه آمریکا در افغانستان و سپس عراق و بی‌اعتمادی ناشی از این جنگ‌ها موجب طرح هر چه بیشتر این اصطلاح شده است.

اولین مقاله که ترجمه آن با عنوان «ایالات متحده آمریکا و خاورمیانه بزرگ» است نوشته سرهات ارکمن است که نویسنده ضمن برشمردن دلایل منطقه‌ای ایالات متحده برای ایجاد تغییر در منطقه خاورمیانه به مسائل تهدیدکننده هژمونی ایالات متحده در خاورمیانه تحت عناوین مسائل ایدئولوژیک و مسائل سیاسی می‌پردازد آن‌گاه در تشریح اصطلاح خاورمیانه بزرگ می‌نویسد: «اصطلاح خاورمیانه بزرگ نیز گسترده‌ترین تعریف را از منطقه خاورمیانه ارائه می‌کند و از مراکش تا آسیای جنوبی و از قفقاز تا شاخ آفریقا را شامل می‌شود. مخرج مشترک این تعریف، کلیت جغرافیایی، اقتصادی و سیاسی است. با این همه اگر رژیم صهیونیستی را به عنوان یک استثناء در نظر بگیریم عنصر مشترک تعریف ایالات متحده از خاورمیانه بزرگ، دین اسلام در نظر گرفته می‌شود.» به این ترتیب می‌توان گفت که ایالات متحده با

ژئوپلیتیک خاورمیانه

آرتین قاسمی: ۱. ساختار سیاسی، جغرافیایی خاورمیانه محصول تجزیه امپراطوری عثمانی و بخش‌هایی از امپراطوری سابق ایران است. در واقع به دنبال شکست آلمان، ایتالیا و عثمانی در جنگ جهانی اول بود که خاورمیانه به شکل و ساختار کنونی درآمد. پس از جنگ جهانی دوم، جغرافیای سیاسی منطقه بار دیگر دچار تغییر شد. مدت چندانی از این جنگ نگذشته بود که رقابت‌های آمریکا و شوروی این منطقه را نیز دربرگرفت.

۲. در خصوص مرزهای خاورمیانه تعریف سیاسی و جغرافیایی وجود ندارد که همه بر آن اتفاق نظر و اجماع داشته باشند. اصطلاح خاورمیانه اولین بار از سوی نظریه پرداز ژئوپلیتیک آلفرد ماهان به کار

۶. اگر چه دولت جدید آمریکا (اوباما و تیمش) با شعار «تغییر»، وارد عرصه رقابت‌های انتخاباتی و پیروز شدند و نیز تداوم سیاست‌های ریشه‌ای خارجی آمریکا در همه دولت‌ها مشاهده می‌شود. درباره تغییر روش‌ها به ویژه پیرامون طرح خاورمیانه بزرگ قضاوت هنوز زود است. ۷. آنچه تاکنون از پیامدهای اجرای بخش‌هایی از طرح خاورمیانه بزرگ در هشت سال حضور بوش پسر بر مسند ریاست جمهوری آمریکا عیان است، به راستی حاجت به بیان ندارد. چرا که کشتار چند صد هزار نفر در عراق و افغانستان گواه آن است. ۸. کتاب «آمریکا و خاورمیانه» به خوبی تمام زوایای این طرح را نشان می‌دهد به ویژه که بیشتر مطالب آن ترجمه مقالات نویسندگان عمدتاً غربی است. مطالعه این کتاب دشواری‌های آمریکا و بلندپروازی‌های آن‌ها را در خلیج فارس و خاورمیانه به خوبی آشکار می‌سازد.

برده شد البته نه برای کل منطقه‌ای که اکنون می‌شناسیم. ۳. پس از حادثه یازده سپتامبر ۲۰۰۱ و حمله به برج‌های دوقلوی آمریکا، سیاست خاورمیانه‌ای این کشور دستخوش دگرگونی شد (اگرچه اغلب کارشناسان حمله تروریستی مذکور را برنامه ریزی شده از سوی خود دولت آمریکا می‌دانند). ۴. واکنش‌گن به بهانه راهبرد مبارزه با تروریسم بین‌المللی، جنگ پیشدستانه و منع گسترش سلاح‌های کشتار جمعی و هسته‌ای، گذشته از آن که به افغانستان و عراق حمله کرد، خواستار تغییر خاورمیانه برای تأمین منافع حیاتی خود شد. ۵. در چارچوب این راهبرد و در ادامه طرح‌های گذشته، طرح خاورمیانه بزرگ با هدف تأمین مطامع آمریکا و رژیم صهیونیستی در دستور کار سیاست خارجی این کشور قرار گرفت.

گذری بر «سیاحت درویشی دروغین» اثر آرمینیوس وامبری

از طهران تا سمرقند

کتاب «سیاحت درویشی دروغین در خانان آسیای میانه» که ترجمه فارسی آن بارها به چاپ رسیده و بار دیگر از سوی انتشارات علمی و فرهنگی تجدید چاپ شده است، مجموعه خاطرات و مطالعات «آرمینیوس وامبری» خاورشناس اهل مجارستان است. وامبری در آغاز جوانی، علاقه بسیار به مطالعه زبان شناسی داشت و منظورش از این مطالعه، یافتن ریشه زبان مادری خویش و شناخت ویژگی های آن بود از این رو به پژوهش در ادبیات شرق و غرب همت گمارد و در خلال پژوهش هایش به این فرضیه رسید که ممکن است زبان مجار با زبان های تاتاری خویشاوندی داشته باشد.

همین فرضیه او را واداشت که در سرزمین های شرقی به گردش در آید و از نزدیک به مطالعه زبان های رایج در این نواحی بپردازد. او در اواسط قرن نوزدهم میلادی، رهسپار استانبول شد و پس از چند سال اقامت در مناطق ترک زبان قلمرو امپراتوری ساسانی و بازدید از مدارس و کتابخانه های اسلامی به خاور میانه آمد. وامبری برای آن که بتواند به راحتی در جامعه شرقی نفوذ کند و از نزدیک با مردمان شرق ارتباط برقرار سازد، نام رشید افندی را بر خود نهاد و لباس درویشان را بر تن کرد.

او از عثمانی به ایران آمد و از سمت شمال و شمال شرق ایران رهسپار آسیای میانه شد. این مناطق اکنون بیرون از قلمرو ایران قرار دارند، اما در آن روزگار در حال جدایی از خاک ایران بودند و فرهنگ حاکم بر آنها همچنان فرهنگ ایرانی بود، چندان که امروزه نیز به رغم ۷۰ سال سلطه کمونیسم، جوهره فرهنگ خویش را از کف نداده اند.

به هر روی، وامبری در سفر علمی خود با مشکلات و مخاطرات بسیاری روبه رو شد، اما از هدف خویش منحرف نشد و علاوه بر پژوهش درباره فرضیه زبان شناسی خود، اطلاعات جغرافیایی، تاریخی، اجتماعی و سیاسی سودمندی از عثمانی، ایران و آسیای میانه فراهم آورد که کتاب «سیاحت درویشی دروغین» رهاورد سفرها و پژوهش های اوست که با زبانی ساده و دلنشین به نگارش درآمده است. گرچه وامبری مدت نسبتاً مدیدی را در قلمرو

امپراتوری عثمانی گذراند، اما کتاب او از زمان ورودش به ایران آغاز می شود. او در این باره می نویسد: «به منظور اجتناب از تفسیرهای پی در پی خسته کننده، مصلحت دانستم که این کتاب را به دو بخش بزرگ تقسیم کنم. بخش نخست شامل حکایت مسافرتم از طهران به سمرقند و از سمرقند به طهران است و در بخش دوم چندین فصل را به جغرافیا، آمار و روابط اجتماعی و سیاسی کشورهای مختلف آسیای میانه اختصاص داده ام. تصور می کنم هر دو بخش یک اندازه سودمند باشد، زیرا در اولی بحث از راه هایی می شود که پیش از من هیچ فرد اروپایی از آن عبور نکرده و در دومی موضوعاتی ذکر شده که در اغلب کتاب هایی که راجع به آسیای میانه نوشته اند، به آن اشاره نشده است.»

از دوران صفویه که پای بازرگانان و فرستادگان سیاسی کشورهای اروپایی به ایران باز شد، سفرنامه های زیادی به قلم آنان به نگارش درآمد. در این سفرنامه ها جنبه های مهمی از زندگی اجتماعی ایرانیان و مسائل فرهنگی یا اقتصادی که کمتر در تاریخ نگاری ایران مورد توجه بوده است، به چشم می خورد. باین وجود، نمی توان این دسته از سفرنامه نویسان اروپایی خصوصاً ماموران سیاسی - رادر بازتاب وقایع، دیده ها و شنیده ها بی طرف دانست، چه آن که در پاره ای موارد به وضوح اوضاع را چنان روایت کرده اند که در مطابقت با اهداف و منافع سیاسی دولت متبوعشان باشد. اما سفرنامه وامبری را باید از این قاعده برکنار دانست. او نه منافع تجاری در سرزمین های شرقی دارد و نه در پی اهداف سیاسی است و در واقع پژوهشگری است که رنج و خطر سفر را بر خود هموار ساخته و برای یافتن پاسخ پرسش های علمی خود به ایران و آسیای میانه سفر کرده است.

او البته از سفر خود به شهرهای ایران عصر قاجار همچون تهران و ساری روایت کوتاهی را به دست می دهد و بیشتر به وضع شهرهای آسیای میانه می پردازد. شیوه اش هم چنین است که برای هر منطقه، وضع جغرافیایی و راه ها را شرح می دهد، سپس به اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی نواحی مختلف می پردازد و گاه نیز وارد موضوعات سیاسی و شیوه

حکمرانی، ایران و وزیران و سرداران می شود. به بیان دیگر او مثل یک ناظر، رخدادهای پیرامون خویش را می بیند و روایت می کند، سپس به فراخور موضوع، جنبه های مختلف آن را کنکاش کرده و علل و عوامل دخیل در ماجرا را جویا می شود.

در سفرنامه وامبری - و البته بسیاری دیگر از سفرنامه های خارجیان - توجه خاصی به زندگی مردمان عادی می شود. حال آن که در سنت تاریخ نگاری شرقی که متأثر از استبداد است، تنها شرح زندگی، فتوحات و اقدامات شاهان، وزیران و برکنشیدگان آنها ارزش روایت دارد. وامبری در شرح سفر به بلخ می نویسد: «در نتیجه سخت گیری که پلیس به امرامیر بخارا به خرج می دهد، جاده ها به قدری امن است که کوچک ترین کاروان و حتی مسافران تک و تنها هم از وسط صحرا صحیح و سالم عبور می کنند. روز دوم، نزدیک یکی از چاه ها که شرح دادم، به قافله ای برخوردیم که از «کارشی» می آمد.»

در تاریخ نگاری همان عصر، شاید به موارد مکرری بر برخوردیم که از فراز اول این روایت، یعنی امنیت جاده ها به واسطه سخت گیری امیر بخارا یاد کرده

باشند. وامبری در عین حال از توجه به موضوعات مهم سیاسی آن دوران غفلت نمی ورزد و در فصل پایانی کتاب درباره سیاست روسیه در آسیای مرکزی می نویسد: «بنابر پیشرفت های دائمی، نقشه روسیه را در آسیای میانه نمی توان مورد شک و تردید قرار داد. به اشکال می توان درک کرد که آیا روسیه با الحاق بخارا قانع می شود یا این که می خواهد جیحون را مرز قطعی مستملکات بعدی خود قرار دهد. بدون این که بخواهم داخل ملاحظات سیاسی بشوم، به همین تذکر اکتفا می کنم که زمامداران سن پترزبورگ [سن پترزبورگ]... شاید تنها واحدهای ترکستان را کافی ندانند. دلم می خواست در سیاست به اندازه ای جسارت داشتم که اظهار کنم: همین که روسیه این سرزمین ها را به تصرف درآورد آیا دچار وسوسه نخواهد شد که خود یا نمایندگانش تا افغانستان و هند شمالی جلو بروند زیرا در این کشورها تحریکات همیشه ثمرات خوبی به بار آورده است. از همان زمانی که ستون های قشون روس به فرماندهی پرووسکی در ساحل غربی دریای آرال تمرکز یافت، سایه شوم خود را تا کابل گسترده بود و از همان زمانی که شیح ویتکوویچ در این شهر و در قندهار نمایان شده بود گمان می کنم نظیر این مشکلات را پیش بینی می کردند و پی به اهمیت آن برده بودند. آیا آنچه تا به حال واقع شده است، در صورتی که ضرورت ایجاب کند، دیگر به همان صورت برای دومین بار تکرار نخواهد شد؟»

چنان که ملاحظه می شود، وامبری خطوط حوادث آسیای مرکزی و افغانستان را تا دهه ها بعد از خود به نحو شکفت آوری ترسیم و پیش بینی کرده است، با این حال متواضعانه می گوید: «پیش بینی این مسائل از عهده درویش حقیری که او قاتش منحصرًا مصرف مطالعات زبان شناسی می شود، خارج است. ضرب المثل لاتینی می گوید: پینه دوزی که از کفش بلندتر نیست!»

کتاب «سیاحت درویشی دروغین در خانان آسیای میانه» نوشته آرمینیوس وامبری با ترجمه فتعللی آخوندزاده به تازگی برای ششمین بار از سوی انتشارات علمی و فرهنگی منتشر شده است. شمارگان چاپ جدید دو هزار نسخه و بهای کتاب ۹ هزار تومان است.

درباره کتاب «کمی با ناصرالدین شاه»

روزنوشت عصر ناصری

روزنامه خاطرات اعتماد السلطنه را باید در زمره مهم ترین منابع تاریخ عصر قاجار قرار داد. محمد حسن خان اعتماد السلطنه (صنیع الدوله) مترجم ناصرالدین شاه و رئیس دارالترجمه مخصوص و وزیر انطباعات عهد ناصری بود. ایرج افشار در وصف او می نویسد: «آثار قلمی او از قبیل مجلدات مرآة البلدان و مطلع الشمس و منتظم ناصری و ترجمه خانم انگلیسی و ترجمه مادمازل مون پانسیه و تاریخ اشکانیان و غیره بر مراتب فضلش گواهی صادق اند.»

او از نزدیکان ناصرالدین شاه بود و کمتر روزی بود که به نزد شاه نرود و مدت مدیدی با او نباشد. در سفرها همسفر و در حضر و خلوت هم نشین ناصرالدین شاه بود و طبعاً می توان او را از محارم وی دانست. هر شب پس از این که از حضور ناصرالدین شاه به منزل می آمد، به نوشتن شرح وقایع روز می پرداخت و به قول خودش احدی از آن خبر نداشت. تنها کسی که از تحریر این خاطرات باخبر بود، همسر او بود که گاهی به علت کسالت یا خستگی شوهر، محرر روزنامه بود. همسر اعتماد السلطنه یک دوره تقریباً کامل خاطرات وی را به خط خود

نوشته و این نسخه اکنون در کتابخانه آستان قدس رضوی نگهداری می شود و سال ها پیش به کوشش ایرج افشار به زیور طبع آراسته شد. با این وجود، حجم زیاد نوشته های اعتماد السلطنه مانع از آن است که اثر ارزشمند او در اختیار عموم قرار گیرد و مطالعه شود. تاکنون این کتاب محل رجوع پژوهشگران و اهل نظر بوده و کمتر مورد توجه غیر اهل تاریخ قرار گرفته است اما به تازگی گزیده ای از خاطرات اعتماد السلطنه با عنوان «کمی با ناصرالدین شاه» منتشر شده که می تواند رهنمون عموم جامعه کتابخوان به سوی این اثر حائز اهمیت باشد.

داوود سالک که این گزیده را فراهم آورده، دبیر تاریخ دبیرستان است و علت سامان دادن به گزیده ای از خاطرات اعتماد السلطنه را یکی اهمیت تاریخی این کتاب و دیگر اشتیاق دانش آموزان یا همکاران خود به شنیدن فرازهایی از آن می داند. او به چهار دلیل خاطرات اعتماد السلطنه را قابل اعتماد ارزیابی می کند: یکم، از نوشته ها و توصیف ماجراها برمی آید که نویسنده شخص حیلہ گر و اهل زد و بند نبوده و بارها علت عقب افتادن خود از دیگر درباریان در ثروت اندوزی را همین سادگی خود بیان می کند، دوم، با توجه به خصوصی بودن یادداشت ها، نیازی به جعل یا وارونه جلوه دادن واقعیت نداشته است، سوم، مسیر واقعی و حقیقی ماجراهای رخ داده همان طور است که او بیان کرده است و چهارم، نزدیکی بیش از حد او به پادشاه قاجار و سایر درباریان که می توانست در جریان بسیاری از وقایع قرار گیرد.

کتاب «کمی با ناصرالدین شاه» به چند بخش تقسیم شده و در هر بخش تعدادی از خاطرات یا ماجراهای مرتبط با عنوان فصل ذکر شده است به دلیل اهمیت واقعه تنباکو و اشارات مستقیم و ارزشمند مولف به بعضی ماجراها و ریشه های آن. فصل مستقلی به آن اختصاص داده شده است. فصول یازده گانه گزیده خاطرات اعتماد السلطنه عبارتند از:

نیل سایمون، نمایشنامه‌نویس از تازه‌ترین آثارش می‌گوید

کلمات به جای آدم‌ها به صحنه می‌روند

قدرتی فراتر از من آن بالا ایستاده و به من می‌گوید که چه بنویسم، شاید کمی رمانتیک به نظر برسد اما نویسنده چنین احساسی دارد.

سایمون در پاسخ پرسش بعدی که شیوه نگارش او را مورد پرسش قرار می‌دهد، می‌گوید: «هر کسی به یک نوع نوشتن عادت دارد، من شیفته دفترچه یادداشت هستم. نمایش‌هایم را در دفترچه می‌نویسم و هر بار فقط دو تا سه صفحه می‌نویسم بعد پشت ماشین تحریر می‌نشینم و وقتی تایپ می‌کنم باز نویسی اش هم می‌کنم، این اولین بازنویسی است! از رایانه استفاده نمی‌کنم... من نیاز دارم که صفحه را در دستم ببینم، وی با بیان آن که اگر هنگام نوشتن صفحه نوشته‌ات را لمس نکنی، تخیل را محدود می‌کند، می‌افزاید: «وقتی می‌نویسم کلمات را به جای آدم‌ها می‌گذارم، برای همین باید بتوانم آنها را لمس کنم. نوشتن پشت صفحه رایانه، شبیه مشاهده آدم‌ها روی صفحه تلویزیون است.»

آخرین پرسش به موضوع نمایشنامه‌های سایمون مربوط می‌شود. وی در پاسخ به این پرسش که چرا از جدایی، فقر، فساد و دزدی می‌نویسد، می‌گوید: «من زندگی واقعی مردم آمریکا را می‌نویسم، این که چرا به این مسائل می‌پردازم، نکته‌ای است که جامعه باید پاسخگویش باشد، نه من. سرمایه‌داری در آمریکا از واقعیات است. من نمی‌توانم در آنها دست ببرم. من فقط یک نمایشنامه‌نویس نه بیشتر.»

هم ارتباط برقرار می‌کنند در چه وضعیتی هستند. بعد از حدود بیست و پنج تاسی صفحه به این نتیجه می‌رسیم که جهان آن قدر ثبات ندارد که بتوانید کل قصه را بنویسید، وی می‌افزاید: «این بهترین احساس ممکن است. برای من معمایی حل نشده است که چگونه نمایش صفحه به صفحه پیش می‌رود و اصلاً نمایش‌ها از کجا می‌آیند. احساس می‌کنم واسطه‌ای است که با خودکار بالای صفحه ایستاده است.»

اما چنین تجربه‌ای به شما این شانس را می‌دهد تا بفهمید چه کسی هستید نه این که آدمی که فکر می‌کردید، خواهید شد. وی در ادامه می‌افزاید: لذت بخش‌ترین خاطرات، یادآوری لحظات آغاز نوشتن نمایشنامه‌هاست. هنگام شروع به نوشتن به گونه‌ای تمام فکر و ذکرتان را معطوف به آن می‌کنید که گویی یک کودک تازه متولد شده مورد توجه خانواده است.»

این نمایشنامه‌نویس با بیان این که نویسنده‌اش را مدیون چخوف است، می‌گوید: «همیشه به تماشای تئاتر می‌روم و هر وقت آثار چخوف را می‌بینم تعجب می‌کنم که چگونه این نمایش‌های روسی زندگی را صد سال بعد در نیویورک برایم زنده می‌کند. من به دلیل شخصیت آثار او و روابط آنها با همدیگر به آثار چخوف علاقه‌مندم.» به گفته سایمون، چخوف به دردهایی از آدمی اشاره دارد که نمی‌توان آنها را به زمان محدود کرد؛ از همین رو او چخوف را با ژول ورن مقایسه می‌کند و می‌گوید: «بسیاری معتقدند که ژول ورن دنیای آینده به خوبی پیش بینی کرده است اما من بر این باورم که تخیل چخوف برای پیش بینی آینده بسیار ظریف‌تر از ژول ورن است.»

شخصیت‌های خلق شده آثار نمایشی سایمون همواره از واقعیت گرفته می‌شوند. وی در این زمینه می‌گوید: «داستانم را با شخصیت‌های واقعی شروع می‌کنم اما می‌کوشم هم‌زمان بفهمم که آنها وقتی با

ماروین نیل سایمون که یکی از محبوب‌ترین نمایشنامه‌نویسان آمریکا به شمار می‌آید چهل سال است در عرصه نمایشنامه‌نویسی و داستان‌نویسی فعالیت دارد. یکی از بزرگ‌ترین ویژگی‌های ساختاری آثار سایمون، طنزی است که در آثار خود مورد توجه قرار می‌دهد. این طنزها به گفته منتقدان فجایع زندگی آمریکایی را چنان عیان می‌کند که هزاران صفحه تراژدی نیز نمی‌تواند چنین کند. او با طنزهایش سبب می‌شود تا نگرانی‌ها، ترس‌ها و ناراحتی‌های تماشاگران هنگام خواندن متن یا اجرای نمایش تسکین یابد، اما از سویی دیگر کاری می‌کند که آنها به ضعف‌های شخصیتی خود و جامعه بخندند و هنگامی متوجه عمق فاجعه شوند که شب هنگام دوباره به موضوع نمایشنامه ببینند. به گفته یکی از منتقدان، سایمون وقتی حقیقت زندگی را جست‌وجو می‌کند، تماشاگر را از خنده به گریه می‌برد و برمی‌گرداند. او که یک بار برنده جایزه پولیتزر هم شده، چهارم جولای سال در بروکس آمریکا به دنیا آمده است. سایمون در گفت‌وگویی که در پی می‌آید، هر چند با طنز و شیوه‌ای خاص به شرح زندگی و کارهای خود پرداخته است. وی در پاسخ به این پرسش که آیا از به یاد آوردن خاطرات دردناک بیشتر متعجب می‌شود یا خاطرات لذت بخش؟ می‌گوید: «نوشتن خاطرات همیشه دردناک است، چرا که باید موقعیت‌های تاریکی را طی کنید.»

نقد و بررسی کتاب
رویارویی با تجدد
 نوشته: دکتر عبدالله نصری
 با حضور: دکتر موسی نجفی - دکتر علیرضا قائمی نیا - دکتر اکبر جباری
 زمان: دوشنبه ۱۲/۱۲/۸۷ ساعت: ۱۰ الی ۱۲
 مکان: پل مدیریت - خیابان علامه - دانشگاه علامه طباطبایی
 دانشکده ادبیات

فراخوان هشتمین دوره جایزه کتاب فصل
 دبیرخانه جایزه کتاب فصل به منظور حمایت از کتاب‌های برتر و تشویق محققان، مؤلفان، مترجمان و مصححان متعهد و شایسته کشور و برای ارتقای فرهنگ و دانش و پیشبرد فرهنگ کتابخوانی در کشور، هشتمین دوره جایزه کتاب فصل (زمستان ۱۳۸۷) را برگزار می‌کند. از ناشران، مؤلفان، مترجمان و مصححان محترم دعوت می‌شود آثار خود را که برای نخستین بار در زمستان ۱۳۸۷ منتشر شده است، به دبیرخانه این جایزه ارسال نمایند.
مهلت ارسال آثار:
 بیست و پنجم فروردین ۱۳۸۸
نشانی دبیرخانه:
 خیابان انقلاب اسلامی - بین خیابان برادران مظفر و فلسطین جنوبی شماره ۱۱۷۸، موسسه خانه کتاب، طبقه ۲ - دبیرخانه جایزه کتاب فصل

اطلاعیه
 قابل توجه ناشران، کتاب فروشان، صحافان، چاپخانه‌ها، لیتوگرافی‌ها، مراکز پخش، ناشران الکترونیک، کاغذ فروشان، گرافیک‌ها و تصویرگران سراسر کشور

خانه کتاب در حال آماده‌سازی ویرایش جدید ((مرجع نشر ایران)) حاوی اطلاعات تمام صنوف مرتبط با نشر شامل ناشران، کتاب فروشان، صحافان، چاپخانه‌ها، لیتوگرافی‌ها، مراکز پخش، ناشران الکترونیک، کاغذ فروشان، گرافیک‌ها، تصویرگران، کتابفروشان الکترونیک و نمایندگان ناشران خارجی سراسر کشور می‌باشد. برای تکمیل اطلاعات و کمک موثر به زنجیره نشر کشور، از تمام مراکز فوق درخواست می‌شود اطلاعات خود را از طریق نشانی‌های زیر، تا پایان بهمن ماه به خانه کتاب ارسال فرمایند. مراکزی که مایل نیستند اطلاعات آنها در کتاب ((مرجع نشر)) درج شود، درخواست خود را به صورت کتبی به خانه کتاب ارسال نمایند.

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، نرسیده به چهارراه ولیعمر، بین خیابان فلسطین و برادران مظفر، شماره ۱۱۷۸، طبقه اول
 واحد کتابداری و اطلاع‌رسانی: صندوق پستی ۳۱۳ - ۱۳۱۴۵
 تلفن: ۶۶۴۱۴۹۵۰، داخلی‌های ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۷، دورنگار ۶۶۴۱۵۳۶۰
 پست الکترونیکی: Information@Ketab.org.ir

در حمایت از مردم مظلوم غزه رخ داد

اخراج شاعر نمای صهیونیست از جشنواره نیکاراگوئه

هفته گذشته اخراج متشاعر رژیم صهیونیستی از پنجمین جشنواره جهانی شعر نیکاراگوئه که با حضور جمعی از شعرای مطرح جهان در حال برگزاری است، بازتاب گسترده‌ای در سطح جهان داشت. احمد الشهاوی شاعر مصری که در این جشنواره شرکت داشت، درباره دلایل اخراج این متشاعر از جشنواره به روزنامه «العرب» چاپ لندن، گفت: «هنگامی که شنیدیم یک مدعی شاعری از رژیم صهیونیستی در این جشنواره شرکت کرده شوکه شدیم و در یک اقدام جمعی اعلام کردیم در صورت حضور وی، در جشنواره شرکت نخواهیم کرد. وی در ادامه افزود: «مردمانه به مدیر جشنواره گفتم مناسب نیست در حالی که فلسطین به عنوان یکی از مهم ترین سرزمین های شاعر پرور جهان تحت اشغال رژیم صهیونیستی به سر می برد، میزبان متشاعر از این رژیم باشیم، چگونه می توانیم انتظار داشته باشیم شاعران فلسطینی در کنار افرادی از این رژیم که هر روز خانه هایشان را خراب می کنند، بنشینند؟» الشهاوی با بیان این که پس از تقاضاهای مکرر و اصرار بر حضور نیافتن شاعر رژیم صهیونیستی، مدیریت جشنواره از این مدعی شاعری خواست جشنواره را ترک کند گفت: «شاعرانی از کشورهای سوریه و لبنان نیز همین مواضع را داشتند و حتی تهدید کردند در صورت حضور این متشاعر، جشنواره را تحریم خواهند کرد.» چهره های بسیار مهمی در جشنواره امسال حضور داشتند که از جمله آنها می توان به ارنتو ساباتو شاعر نیکاراگوئه ای نامزد جایزه نوبل اشاره کرد. گردانندگان این جشنواره به مناسبت حضور وی، جشنواره امسال را در زادگاهش گرانا را برگزار کرده اند. در این جشنواره که از سال ۲۰۰۵ فعالیت خود را آغاز کرده، ۱۵۰ شاعر از ۵۳ کشور جهان حضور دارند و در میدان های عمومی، بازارها، دانشگاه ها، مدارس، کلیساها و شهرهای مجاور گرانا را به برگزاری شب شعر می پردازند. از میان شاعران فلسطینی حاضر در این همایش می توان به ناتالی حنظل شاعر فلسطینی و استاد دانشگاه کلمبیا در ایالات متحده آمریکا و رودولفو حداد شاعر فلسطینی الاصل مقیم کاستاریکا اشاره کرد. جشنواره جهانی شعر نیکاراگوئه ۲۱ فوریه به کار خود پایان داد.

تالکین و کتابی منتشر نشده

هفته گذشته همچنین انتشار کتابی منتشر نشده از تالکین توجه بسیاری را به خود جلب کرد. مطابق اخبار اعلام شده، افسانه سیگورد و گودرون اثر منتشر نشده ای از جی. آر. آر. تالکین خالق آرباب حلقه ها ماه آینده برای نخستین بار منتشر خواهد شد. این رمان مانند دیگر آثار این نویسنده فقید درونمایه ای حماسی دارد و با کتاب های «هابیت» و «آرباب حلقه ها» یک سه گانه می سازد. به گفته ناشر، این کتاب علاوه بر مقدمه ای به قلم تالکین، شامل نوشته هایی از پسرش کریستوفر هم هست. این کتاب

نویسنده «توفان رویاها» آرام گرفت

کریستوفر نولان نویسنده ۴۳ ساله ایرلندی که از فلج مغزی رنج می برد هفته گذشته درگذشت. وی اولین کتابش که مجموعه شعری با نام «توفان رویاها» بود را در سن ۱۵ سالگی منتشر کرد. او همچنین توانست جایزه کتاب سال ویتبرد را در سال ۱۹۸۸ با رمان «زیر چشمان ساعت دیواری» از آن خود کند. این نویسنده در سال ۱۹۹۹ رمان «درخت بان یان» را منتشر کرد.

کریستوفر نولان که از بیماری فلج مغزی مادرزاد رنج می برد، تنها توانایی حرکت دادن سرش را داشت و با استفاده از دستگاه دیجیتالی که به سرش متصل بود می نوشت. این نویسنده جوایز متعدد و معتبری همچون مدال افتخار جامعه نویسندگان سازمان ملل متحد و دکترای افتخاری از انگلستان را از آن خود کرد. نرئادت نولان مادر این نویسنده گفته است که از سن یازده سالگی در نوشته های

که حداقل ۸۰ سال پیش نوشته شده از سوی انتشارات هوگتون میفین هارکورت در ماه می (فروردین ماه) منتشر خواهد شد. رمان افسانه سیگورد و گودرون در دهه ۲۰ و ۳۰ میلادی و زمانی که تالکین در دانشگاه آکسفورد تدریس می کرد نوشته شده است. این نخستین باری نیست که پس از مرگ تالکین اثری از او منتشر می شود. در سال ۲۰۰۷ هم کتاب «فرزندان هورین» که این نویسنده در سال ۱۹۱۸ آن را نوشته بود، منتشر شد. کریستوفر پسر تالکین مدعی شده که حدود ۳۰ سال را صرف کامل کردن این داستان بر مبنای دستنوشته های پدرش کرده است.

دستنوشته های هاینریش بل به موزه رفت

از سوی دیگر در آلمان، میراث هاینریش بل، نویسنده آلمانی که شامل دست نوشته ها، رمان ها، نامه ها و نقدهای وی هستند به آرشیو تاریخی شهر کلن منتقل می شوند. خبرگزاری ها گزارش دادند آرشیو تاریخی شهر کلن با حمایت و پشتیبانی بنیادهای فرهنگی دولت فدرال آلمان تمامی دست نوشته های هاینریش بل را به صورت یکجا گرد هم می آورد.

این وسایل که حدود ۷۰ هزار نامه از هاینریش بل در بین آنها قرار دارد از وی به این آرشیو منتقل شده است. برخی از این نامه ها خانوادگی هستند و برخی از آنها را هاینریش بل به آنه ماری سش، همسرش نوشته است. در بین این میراث همچنین آثاری وجود دارد که چند دهه پس از مرگ این نویسنده آلمانی هنوز منتشر نشده اند. علاوه بر این برخی دستنوشته هایی که قرار است به آرشیو تاریخی شهر کلن منتقل شوند شامل نقدهای فرهنگی هاینریش بل می شوند که وی بر آثار ادبی زمان خود نوشته است. همچنین حدود دو هزار عکس نیز وجود دارد که آرشیو تاریخی شهر کلن آنها را جزو اسناد زندگی این نویسنده آلمانی زبان تلقی کرده است. این عکس ها فاصله دهه ۲۰ تا ۸۰ قرن بیستم را شامل می شوند.

فرزندش چاشنی های ادبی و درونمایه شعری دیده است. این نویسنده در بیمارستان بیومونت دوبلین درگذشت.

در این هفته همچنین طیب صالح نویسنده سودانی در سن ۸۰ سالگی در لندن درگذشت. علت درگذشت این نویسنده، نارسایی کلیوی اعلام شد. طیب صالح سال ۱۹۲۹ در روستای کرمکول در شمال کشور سودان به دنیا آمد. وی پس از آن برای تحصیل در دانشگاه به خارطوم، پایتخت کشور سودان سفر کرد، اما در سش را در آنجا به پایان نبرد. طیب صالح بعد از انتشار رمان فصل مهاجرت به شمال در سال ۱۹۶۶ مورد توجه محافل ادبی جهان عرب قرار گرفت. این رمان اگرچه در شهر بیروت منتشر شد اما آکادمی ادبیات عرب در سوریه در آغاز قرن بیست و یکم آن را بهترین رمان جهان عرب در قرن بیستم لقب داد. اغلب داستان های وی موضوعی سیاسی با مضمون های ضد تبعیض نژادی و ضد استعماری داشتند.

معرفی نامزدهای عجیب ترین عنوان کتاب

فهرست نامزدهای جایزه عجیب ترین عنوان کتاب سال با نام «دیاگرام» منتشر شد. هیأت داوران جایزه عجیب ترین عنوان کتاب انگلیسی شش کتاب را نامزد این جایزه ۲۹ ساله معرفی کردند. «متافیزیک بوزینه» نوشته دوروثی چنی و «آبکش بزرگ و کاربردهایش» نوشته امانوئل کووالسکی از نامزدهای جایزه دیاگرام هستند. «مشورت بر لبه جدول درباره استعمار» نوشته بروکس کاش به همراه «تکنیک هایی برای کنترل فرسایش» نوشته لیتای یانگ نیز به عنوان دو نامزد دیگر جایزه عجیب ترین عنوان کتاب سال معرفی شده اند. به گزارش فرانس پرس، «لباس و بافتنی مدل دار» نوشته مارک هورویتز نسکی و «دورنمای جهان در سال ۲۰۱۴-۲۰۰۹ برای قالب های ۶۰ میلی گرمی پنیر نرم» نامزدهای دیگر این جایزه هستند که برنده آن روز ۲۷ مارس معرفی خواهد شد.

آثار دانیل استیل روی اینترنت

دانیل استیل از انتشار تعداد زیادی از آثارش در شبکه جهانی اینترنت خبر داد. این نویسنده اعلام کرد که تعدادی از آثارش قرار است به صورت کتاب الکترونیک در شبکه اینترنت منتشر شود. استیل همچنین خبر داد که ۷۱ عنوان از کتاب هایش از جمله آخرین اثرش با نام «یک روز در یک زمان» و همچنین آثار دیگرش با نام «غروب در سینت تروپیز»، «پیمان» و «قدرت ایمان» در ۲۴ فوریه (چهار روز دیگر) در شبکه جهانی اینترنت منتشر خواهد شد. در هفته های اخیر نویسندگانی مانند جان گریشام و تام کلنسی نیز خبر از موافقت شان با مؤسسات انتشار الکترونیک کتاب داده اند و اعلام کرده اند که تعدادی از آثار آنها نیز به زودی به صورت کتاب الکترونیک منتشر می شود.

همچنین طبق گزارشی که روزنامه تلگراف انگلستان منتشر کرده، نویسندگان دیگری مانند روت رندل و پاتریشیا کورن ول که آثارشان از ۱۴ ماه پیش به صورت کتاب الکترونیک منتشر شده از میزان بازخورد این انتشار در بین مخاطبان راضی و خرسند هستند. هرچند قیمت کتاب های الکترونیک یکسان نیست اما به هر حال میزان هزینه ای که خواننده برای دریافت یک نسخه الکترونیک می پردازد کمتر از هزینه یک جلد کتاب چاپ شده است.

اهدای جایزه کتاب آتلانتیک

در حاشیه نمایشگاه کتاب آتلانتیک که از تاریخ ۱۴ تا ۱۹ آوریل در دارتموث کانادا برگزار می شود، جایزه کتاب آتلانتیک هم اهدا خواهد شد. در حاشیه این نمایشگاه بخش هایی همچون داستان خوانی با حضور نویسندگان، مراسم نقد و بررسی کتاب و پرسش و پاسخ با نویسندگان برگزار خواهد شد. از مهم ترین مراسمی که قرار است در طول برگزاری این نمایشگاه برگزار شود، مراسم اهدای جایزه کتاب آتلانتیک است که روز ۱۵ آوریل در سالن تئاتر آلدرنی در شهر دارتموث برگزار خواهد شد. به نوشته روزنامه کرونیکل هرالده، فهرست اسامی هفت کتابی که قرار است در این همایش تقدیر شوند، روز سوم مارس اعلام خواهد شد. به گفته برگزارکنندگان جشنواره، جزئیات بیشتر برگزاری این جشنواره در ماه مارس منتشر می شود. همزمان با این مراسم، جایزه دستاورد ادبی و بهترین تصویرگری کتاب میاور نیز اهدا خواهد شد که برگزارندگان آن تا ۲۷ فوریه انتخاب خواهند شد.

روایت اول شخص

تذکره الخطاطین

مهدی قربانی؛ مصحح

«تذکره الخطاطین» عنوان کتابی نوشته میرزا سنگلاخ خراسانی است که با توجه به ارزش ادبی و هنری اش در نزد بزرگان علم جایگاه والایی دارد. در تلاشم این کتاب را طی ماه‌های نه چندان دور از سوی انتشارات قاف مشهد الرضا (ع) با همان سبک و سیاق به صورت مصور در ۹۶۸ صفحه رحلی به بازار عرضه کنم. البته هدف اصلی از انتشار مجدد این کتاب، احیای میراث مکتوب و نشر فرهنگ اصیل ایرانی است که مطالعه و تحقیق برای فهرست عناوین مطالب، اعلام، اشخاص و آثار خوشنویسان، اماکن و استخراج لغت نامه، حاشیه کتاب و ضمیمه آن دو سال از وقت مرا به خود اختصاص داده است که فکر می‌کنم کتابی مرجع و منبعی مستند و قابل استفاده برای عموم محققان و پژوهشگران باشد. معرفی شاگردان برجسته میرزا سنگلاخ خراسانی، ارائه لغات عربی، ترکی، هندی و واژه‌های متداول خراسان قدیم و صنایع مختلف ادبی در نوشته‌های میرزا از مباحث موجود در کتاب مذکور است که بر دشواری اشعار او افزوده است و به کارگیری آن برای غنی سازی کتابخانه‌های عمومی و انجمن‌های خوشنویسان و علاقه‌مندان به ادبیات فارسی مفید خواهد بود.

روش پژوهش در علوم اجتماعی

دکتر حسن بشیر؛ مدرس ارتباطات

این روزها نگارش کتابی را به پایان برده‌ام که فکر می‌کنم تا نمایشگاه کتاب سال آینده از سوی انتشارات دانشگاه امام صادق (ع) روانه بازار شود. این کتاب که عنوان «واژه‌نامه مستند روش پژوهش در علوم اجتماعی» را بر جلد دارد بنا به دلایلی چون دسترسی آسان افراد به معانی، مفاهیم و واژه‌های مختلف در علوم اجتماعی تهیه شده است. اما تفاوت اساسی آن با سایر واژه‌نامه‌ها در این زمینه مستندسازی از طریق جمع‌آوری تمامی مفاهیم به شکل مستند از کتاب‌های مهم و مرجع در زمینه روش پژوهش در علوم اجتماعی با ذکر نام دقیق منبع و مولف و بومی سازی بر مبنای پایه معنای ارائه شده از سوی اندیشمندان ایرانی است. در کتاب مذکور علاوه بر واژه‌های فارسی، معادل آنها به زبان انگلیسی نیز آورده شده و تعاریف آنها از کتاب‌های معتبر فارسی و انگلیسی جمع‌آوری شده است.

در عین حال دو کتاب دیگر از سوی انتشارات دانشگاه امام صادق (ع) در دست انتشار داریم که فکر می‌کنم تا ماه‌های نه چندان دور به بازار عرضه شود. کتاب نخست که عنوان «مرزهای نو در ارتباطات بین الملل» را بر پیشانی دارد با توجه به ضرورت تولید کتاب در این حوزه و کمبود منابع در زمینه ارتباطات بین الملل با نظارت بنده تهیه شده است. این کتاب مشتمل بر چهار بخش و ۱۴ مقاله از استادان و اندیشمندان مشهور حوزه ارتباطات در سطح جهانی گردآوری شده است.

ارتباطات و دولت - ملت پساستعماری، برنامه جدید تحقیقات اقتصاد سیاسی، جنگ و رسانه‌های ضدجنگ، امیدها و خطرات تحقیق قوم‌شناسی در مطالعات ارتباطات بین الملل، از فرهنگ تا چندگانگی فرهنگی در ارتباطات

بین الملل و اسلام‌گرایی و سیاست‌های اروپا محوری از جمله مقاله‌های مطرح شده در کتاب مذکور است.

کتاب دیگر که عنوان «گفتارهایی در ارتباطات و فرهنگ و توسعه» را روی جلد خواهد داشت کتابی است در حوزه ترجمه شامل شش مقاله که موضوعاتی چون ارتباطات جمعی به عنوان یک فرآیند فرهنگی، جهانی شدن رسانه‌ها و تأثیرات آن بر جامعه جهانی، امپریالیسم فرهنگی و هویت فرهنگی فرآیندهای قومیت‌گرایی تا

فراقومیتی، نقش رسانه‌های جمعی و فرهنگی در توصیف توسعه و نگرش‌هایی درباره توسعه را مورد تحلیل و بررسی قرار می‌دهد.

نظریه‌های عرفانی شهید مطهری

دکتر پرویز عباسی داکانی؛ پژوهشگر ادیان و عرفان

«عرفان و مطهری» عنوان کتابی است که نگارش آن رو به پایان است ولی هنوز ناشری برای آن انتخاب نکرده‌ام. این کتاب که حجمی حدود ۴۰۰ صفحه را دربرمی‌گیرد احتمالاً تا نمایشگاه کتاب سال آینده آماده ارائه به بازار می‌شود. من در این کتاب نظریه‌های عرفانی یا به تعبیر دیگر عرفان در آثار شهید مطهری را مورد بررسی قرار داده‌ام. در حقیقت در این مجموعه تمام اندیشه‌ها و تلقی‌ات شهید مطهری از عرفان و فهم و درک ایشان از اشعار شاعران عارف همچون حافظ و سعدی مورد توجه قرار گرفته است. اگرچه تعبیر شهید مطهری از عرفان انضمامی است و ایشان را در درجه اول دین پژوه و فیلسوف می‌داند اما من سعی کرده‌ام با جمع‌آوری آثار پراکنده ایشان در موضوعات عرفانی، نظریه‌های فلسفی‌شان را با نظریه‌های عرفانی مقایسه کنم. در کتاب مذکور علاوه بر آثار و دیدگاه‌های شهید مطهری از منظر عرفانی، سلوک‌عارفانه و شخصیت ایشان نیز مورد بررسی قرار گرفته است.

در عین حال کتاب دیگر که عنوان «تصحیح دیوان بیدل دهلوی» را روی جلد خواهد داشت، مجموعه‌ای سه جلدی است که حجمی حدود هزار و پانصد صفحه را دربر خواهد گرفت. جلد‌های اول تا سوم این مجموعه به ترتیب مثنویات، غزلیات و سایر اشعار بیدل دهلوی را مورد تحلیل و بررسی قرار داده است. اگرچه تاکنون چندین مجموعه تصحیح دیوان بیدل دهلوی به بازار عرضه شده اما در هیچ‌یک از این مجموعه‌ها به مقایسه و تصحیح دیوان بیدل دهلوی پرداخته نشده است.

از آنجا که در مجموعه‌های قبلی غزل‌های مکرری وجود داشت، این غزل‌ها را جست‌وجو کردم و در عین حال به دلیل وجود لغات دشوار، قرائت اشعار بیدل از مشکلات زیادی داشت که سعی کرده‌ام با رعایت اصول ویراستاری بر سهولت خوانش اشعارم بیفزایم.

اندیشه‌های حاج ملاهادی سبزواری

دکتر محسن محمدی فشارکی؛ پژوهشگر و مصحح

«شرح گلشن راز» و «ثوق الحکما» از شاگردان حاج ملاهادی سبزواری عنوان کتابی است که تصحیح آن را برعهده گرفته‌ام و به احتمال قوی تا آینده‌ای نه چندان دور از سوی انتشارات دانشگاه اصفهان به بازار عرضه می‌شود. در این شرح بیشتر به تبیین اندیشه‌های حاج ملاهادی، تحت تأثیر مکتب حکمت متعالیه ملاصدرا پرداخته شده است که به نوعی آرای شیخ محمود شبستری با ملاصدرا تطبیق داده شده و رمزهای موجود در نوشته‌های شیخ محمود شبستری با استفاده از زبان ملاصدرا مورد توجه قرار گرفته است. البته از آن جا که نسخه‌های محدودی از این کتاب موجود بود و از طرفی برخی اصطلاحات آن با فرهنگ‌های مرسوم آن دوره مطابقت داشت و برخی از این اصطلاحات در سخنان حاج ملاهادی سبزواری هم یافت نمی‌شد، تصحیح آن زمانی طولانی را دربرگرفت.

۴۰ سال آثار گرافیکی

ابراهیم حقیقی؛ گرافیست

انتشارات نظر در تدارک است تا طی ماه‌های نه چندان دور مجموعه‌ای از آثار گرافیکی مرا که عنوان «گزیده آثار گرافیک ابراهیم حقیقی» را روی جلد خواهد داشت به بازار عرضه کند.

پیش از این مجموعه‌هایی را به طور مجزا در قالب نشانه‌ها یا پوسترهایم چاپ کرده بودم، اما در نظر دارم در این مجموعه مصور گزیده‌ای از آثارم را از سال ۴۸ تا کنون مشتمل بر نشانه‌ها، جلد کتاب‌ها، پوسترها، عکس‌ها و نقاشی‌هایم را ارائه کنم. در واقع از مزایای رشته گرافیک، آموزش آن از طریق ارائه تصاویر بدون متن است که فکر می‌کنم از این حیث کتابی کاربردی برای دانشجویان رشته گرافیک باشد. از آنجا که طی سال‌های ۴۸ تاکنون آثار زیادی

را تولید کرده‌ام، در مجموعه مذکور تنها به انتخاب گزیده‌ای از آثار گرافیکی ام طی این سال‌ها بسنده کرده‌ام که فکر می‌کنم حجمی حدود ۱۸۰ صفحه را دربرگیرد.

برآورد تهدید

دکتر اصغر افتخاری؛ پژوهشگر علوم سیاسی

«تهدید» عنوان مجموعه‌ای در سه مجلد است که جلد اول آن چندی پیش با عنوان «کالبدشناسی تهدید» به بازار عرضه شد و هم‌اکنون نگارش جلد دوم آن با عنوان «برآورد تهدید» به پایان

محسن محمدی فشارکی

اصغر افتخاری

رسیده است و دانشگاه عالی دفاع ملی در تدارک است تا طی ماه‌های نه چندان دور آن را روانه بازار کند. در این مجموعه پس از شناخت تهدید به دنبال ارائه الگویی برای برآورد و سنجش تهدید هستیم که جلد سوم آن نیز به مدیریت تهدید خواهد پرداخت. چپستی برآورد، الگوهای جاری از برآورد، الگوی پیشنهادی برای برآورد، تهدید به عنوان الگوی سیستمی و مطالعاتی کاربردی و موردی برای استفاده از این الگو، عنوان مباحثی است که چهار فصل جلد دوم کتاب را دربر خواهد گرفت و فکر می‌کنم حجمی حدود ۳۲۰ صفحه را به خود اختصاص دهد.

«رسانه، ترور، جنگ» عنوان کتاب دیگری است که مرکز مطالعات دانشگاه آزاد در آینده‌ای نزدیک آن را به بازار عرضه خواهد کرد. کتاب مذکور که حجمی حدود ۵۰۰ صفحه را دربرمی‌گیرد مشتمل بر ۱۴ مقاله است که نقش رسانه‌ها در حوزه مواجهه با پدیده ترور را مورد بررسی قرار می‌دهد.

در عین حال گردآوری مجموعه‌ای دو جلدی را به پایان رسانده‌ام که جلد‌های اول و دوم آن به ترتیب عناوین «قدرت نرم و سرمایه اجتماعی» و «قدرت نرم و فرهنگ و امنیت» را روی جلد خواهند داشت. این مجموعه که مشتمل بر ۳۰ مقاله در حجمی ۹۰۰ صفحه است در واقع محصول همایشی با عنوان «بسیج و قدرت نرم» است که فکر می‌کنم در ماه‌های آینده از سوی انتشارات دانشگاه امام صادق (ع) به بازار عرضه شود.

کار دیگری که در دست انتشار دارم و فکر می‌کنم تا نمایشگاه کتاب سال آینده به بازار عرضه شود، تجدید چاپ کتاب «ارزش و دانش» با گنجاندن مقالات جدید است که چاپ اول آن نیز اوایل سال جاری انجام گرفت. این کتاب به بررسی شاخصه‌ها و چپستی دانشگاه اسلامی می‌پردازد و حجمی حدود ۳۵۰ صفحه را دربر خواهد گرفت که از جمله مطالب آن مقدمه‌ای از آیت الله مهدوی کنی با عنوان «تربیت اسلامی و دانشگاه اسلامی» است.

تعلیم و تربیت از منظر سعدی

دکتر محسن عیسوی؛ پژوهشگر علوم تربیتی

این روزها نگارش کتابی را به پایان رسانده‌ام که عنوان «تعلیم و تربیت از نگاه سعدی» را بر پیشانی خواهد داشت و طی ماه‌های نه چندان دور از سوی نشر چاپار به بازار عرضه می‌شود. اگرچه تاکنون بالغ بر هزار کتاب و مقاله از سعدی به چاپ رسیده است اما به جز معدودی از آنها که به تعداد انگشتان دست هم نمی‌رسد، هیچ‌یک از آثار عرضه شده، اشعار سعدی را از منظر تعلیم و تربیت مورد بررسی قرار نداده‌اند و تنها به بررسی مسائل ادبی بسنده کرده‌اند در حالی که سعدی بعد تربیتی آثارش را از مسائل ادبی آن پررنگ تر می‌داند. کتاب مذکور مشتمل بر هفت فصل است و به بررسی مباحثی چون تعلیم و تربیت از نگاه سعدی، ابعاد وجودی انسان (مسائل اجتماعی، روحی، عاطفی، اخلاقی، عقلانی و...) از دیدگاه سعدی، مدیریت از نگاه سعدی، معرفت از دیدگاه سعدی و ارزش‌ها از نگاه سعدی می‌پردازد که علاوه بر این بعد انسان‌گرایی از منظر سعدی و مقایسه‌ای بین مسائل تربیتی آثار سعدی با بزرگان دیگر کشورها در آن دوره صورت گرفته است. این در حالی است که بسیاری از مسائلی که سعدی هفتصد سال پیش در بعد تربیتی مورد توجه قرار داده، اکنون مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرند.